ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΟΝ ΔΙΣ ΤΟΥ ΜΗΝΟΣ.

ΕΤΟΣ Β'. ΦΥΛΛΑΔ. Γ'. | 15 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 1873.

ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΔΩΔΩΝΑΙΟΥ ΖΗΤΗΜΑΤΟΣ.

ΠΑΡ' ΑΘΑΝ. ΠΕΤΡΙΔΟΥ

Ἐκ Δροβιανῆς τῆς Ἠπείρου.

(Ἀνεγνώσθη ἐν τῷ φιλολογικῷ Συλλόγῳ Παρνασσῷ.)

(συνέχεια ἴδε φυλλάδ. Β'.)

§ 103. Ἀλλὰ ποῖαι χῶραι τῆς Ἠπείρου ἦσαν ὑπὸ τὴν ἐξουσίαν τοῦ Ἑλένου; καὶ ποίας πόλεις ἐθεμελίωσε σωζομένας καὶ μέχρι σήμερον; Ἅμα γνωρίσωμεν τὰς πόλεις, γνωρίσομεν βεβαίως καὶ τὰς χώρας, ἐν αἷς διετέλει ἄρχων· γενομένων δὲ γνωστῶν τῶν χωρῶν, παρέπεται καὶ ἡ γνῶσις ἔπειτα τῆς θέσεως τῆς Δωδώνης, καθὸ ὁμόρου αὐταῖς. Ἀλλ' ὅπως ἀνεύρωμεν τὰς χώρας, δέον νὰ παρατηρήσωμεν· ποῦ κατὰ τὴν ἀρχαιότητα ἀπαντῶσιν ὀνόματα ἀναγόμενα εἰς πηγὴν Τρωϊκὴν ἢ Πελασγικήν. Τοιαῦτα δ' ὀνόματα ἀπαντῶσιν εὐτυχῶς ἀντικρὺ Κερκύρας, εἰς τὴν ἀπέναντι παρακειμένην χώραν τῆς Ἠπείρου, ἔνθα ὁ ποταμὸς Σιμόεις (Μπίστριζα σήμερον), Ξάνθος (Παῦλα νῦν) εὑρίσκονται, ὡς καὶ αἱ πόλεις Ἴλιον, Κεστρίνη κλ. Αὐτοῦ λοιπὸν ἦν ἄρχων ὁ Ἕλενος, καὶ ἐν τοῖς παραλίοις τούτοις ἐθεμελίωσε τὸ Βουθρωτὸν τοσοῦτον ὅμοιον τῇ Τρῳάδι, ὥστε καὶ *parvam Trojam*, κατὰ Βιργίλιον, φανῆναι τοῖς συμπατριώταις αὐτοῦ· ἐξετείνετο δ' ἡ ἐπικράτειά του ἀπὸ Παμβώτιδος μέχρι τῶν παραλίων τούτων ἐντεῦθεν τοῦ Θυάμιδος· ἀλλὰ μετὰ τὸν θάνατον αὐτοῦ οἱ υἱοὶ καὶ διάδοχοι αὐτοῦ τε καὶ τοῦ Νεοπτολέμου ἐμοίρασαν αὐτὴν, καὶ ἔδωκαν διάφορα ὀνόματα εἰς τὰ διάφορα αὐτῆς τμήματα. Περὶ τῶν ὀνομασιῶν τῶν χωρῶν τούτων καὶ τῆς ἐν αὐταῖς διατριβῆς τοῦ Ἑλένου ἀπαντῶσι παρὰ Βιργιλίῳ εἰδήσεις τινες, ἃς ἐνταῦθα συγκαταλέγομεν ἐχούσας οὕτω.

»*Morte Neoptolemi, regnorum reddita cessit*»
»*pars heleno, qui Chaonios cognomine campos*»
»*Chaoniamque omnem Trojano à Chaone dixit,*»
»*pergamaque, iliacamqve jugis hanc addidit arcem*» et. et
(Βιργ. Αἰνειαδ. βιβλ. Γ. 333—336.)

Καὶ πάλιν ὁ μέγας Βιργίλιος περὶ τῆς θέσεως τῶν πόλεων λέγει τάδε·

»*talia fundebat lacrymans, longosqve ciebat*»
»*incassum fletus, cum sese à moenibus heros*»
»*Priamides multis helenus comitantibus offert.*»
»*agnoscitque suos, laetusque ad moenia ducit,*»
»*et multum lacrymas verba inter singula fundit.*»
»*procedo, et parvam Trojam simulataque magnis*»
»*Pergama, et arentem Xanthi cognomine rivum*»
»*agnosco, Scaeaeque amplector limina portae*»
»*nec non et Teucri sociâ simul urbe fruuntur*»
»*illos porticibus rex accipiebat in amplis*»
»*Aulaï in medio libabant pocula Bacchi,*»
»*impositis auro dapibus, paterasque tenebant*»

Καὶ τούτων ἡ μετάφρασις παρὰ τῷ σοφῷ Γαλάτῃ ἔχει οὕτως·

»*Ardromagece, en parlant ainsi, ne cessait de pleurer, et de*
»*gémir, lorsque le roi hélénus, suivi d' une nombreuse cour,*
»*sortit de la ville, et s' avança vers nous. il reconnut ses*
»*cuers concitoyens, et nous conduisit à la ville de Bou-*
»*throte, en versant des larmes de joye, et en nous comblant*
»*de caresses· cette ville, quoique petite, me parut une image*
»*de Troie. en y entrant je baisai la porte, faite sur le*
»*modéle de la port Scée, et je vis le petit ruisseau, à qui*
»*on avait donné le nom de Xante. mes compagnons jouirent,*
»*ainsi que moi, de cette vue agréable. hélénus les veçut dans*
»*de grandes salles, où il fit dresser des tables, et leur fit*
»*servir des rafraîchissemens sur des plats d' or, avec du vin*
»*en abondance. nous passâmes plusieurs jours à la cour d'*
»*hélénus. et. et.* ὁ Ξάνθος ποταμὸς σήμερον καλεῖται «*Παῦλα*» καὶ «*Πόβλα*» ἐκ τῆς κώμης Πόβλας, ἥτις τὸ πάλαι ἔκειτο ἐπὶ λόφου, «*Πόβλιστα*» ὀνομαζομένου, ἐφ' ᾧ καὶ ἐρείπια σήμερον φαίνονται. Ἄνωθεν ταύτης εἰς τὸ ὄρος Στουγάρας παρὰ τῷ Ζαμαντᾷ, πηγάζει ὁ Ξάνθος· διαπερῶν δὲ κοιλάδας τινας καὶ φάραγγας ἐκβάλλει νῦν παρὰ τῷ Βουθρωτῷ ἀλλάξας τὴν ἑαυτοῦ κοίτην· διότι πρότερον εἶχε τὰς ἐκβολὰς αὐτοῦ ὀλίγον ἀπωτέρω τοῦ Βουθρωτοῦ, ὅπου καὶ ὁ Σιμόεις, ὅστις κάτωθεν τῆς ἐμῆς πατρίδος, Δροβιανῆς, ἔχων τὰς πηγὰς αὐτοῦ εἰς θέσιν

πλατανοστερῆ παρά τινας ὑδρομύλους, διαῤῥέει τὴν πεδιάδα Δελβίνου, ἣν καὶ ἀποκαθιστᾷ εὐφορωτάτην διὰ τῶν πλημμυρῶν αὐτοῦ, καὶ μετὰ ταῦτα χύνεται εἰς τὴν λεγομένην «*θάλασσαν τῆς Λάσπης*,» συγκοινωνοῦσαν τῷ λιμένι τοῦ Βουθρωτοῦ, διά τινες πορθμοῦ, δι' οὗ ἀναπλέουσι τὰ πλοῖα μέχρι τῆς πεδιάδος Δελβίνου διὰ τοῦ ποταμοῦ· θέαμα ζωγραφικώτατον! *la vue tres—agréable*, κατὰ Φονταῖνον· ὀνομάζεται δὲ «*Μπίστριζα*» σήμερον ἐκ τοῦ Σλαυϊκοῦ ἕως «*bistra—voda*» (καθαρὸν νερὸν) ἴδε καὶ Κριτικάς μου περὶ Δωδώνης Ἐπιστασίας, ἐκδοθ. ἐν Πάτραις τῷ 1866:— σελ. 76. ἔχει δ' ἐγχέλεις καὶ πέρκας ἡδυτάτους· ὕδωρ δὲ λίαν καθαρόν· διὸ καὶ παρεκινήθησαν ἕως οἱ Σλαῦοι ποτὲ ἐν ἐπιδρομαῖς διελθόντες διὰ τῆς Ἠπείρου νὰ δώσωσι τὸ ὄνομα τοῦτο, ὡς καὶ εἰς τὸ ἱερὸν ὄρος Τομάρου τὸ ὄνομα «*Στουγάρα*» ἐκ τοῦ Σλαυϊκοῦ «στοῦ—γόρα» ὅπερ τοῦτ' αὐτὸ σημαίνει κατὰ τοὺς εἰδήμονας τῆς Σλαυϊκῆς, ἱερὸν ὄρος, ἱερὰ χώρα, ὡσαύτως καὶ τὸ Ζαγόριον ἐκ τοῦ Σλαυϊκοῦ «*Ζάτι—γόρα*» καὶ τὸ Μαυροβούνιον ἐκ τοῦ «*Τσέρνα—γόρα*» κλ. Αἱ πηγαὶ τοῦ Σιμόεντος καθίστανται ἐπίσημοι διὰ τὰ ἑξῆς δύο περιστατικά. Α'. εἰς κλάδος τῶν πηγῶν αὐτοῦ ἀναβρύει εἰς τρόπον, ὥστε τὸ ὕδωρ ἀνακοχλάζει πρὸς τὰ ἄνω τρομερά. Διὸ καὶ «*χοῦχλος*» ὀνομάζεται παρὰ τῶν περιοίκων, παρ' οἷς ἐπικρατεῖ ἡ ἰδέα ὅτι ὅστις πέσει εἰς τὸν χοῦχλον τοῦτον ἐξαφανίζεται· διότι ὑπάρχει χάσμα τι, ἐξ οὗ ἀνακοχλάζει τὸ ὕδωρ ἐν ἀτμοῖς· ἡ δὲ λέξις «*χοῦχλος*» ἐκ τοῦ κόχλος, κοχλάζω, τροπῇ τοῦ κ: εἰς χ κατ' ἰδιωτισμὸν Ἠπειρωτικὸν χόχλος καὶ χοῦχλος (α) Β'. εἰς τὸν ἄλλον κλάδον παρὰ τὴν ἐμὴν πατρίδα εἰς φάραγγά τινα ὑπάρχει ἡ παρ' Ἀριστοτέλους ἐν μετεωρολογικοῖς ἀναφερομένη κρήνη ἁλῶν εἰς θέσιν καλουμένην σήμερον «*Ἄρμη*» κατὰ τὴν τῶν ὑγρῶν ἐναλλαγὴν γραμμάτων λυάρ ἐκ τοῦ «*ἅλμη*». Ἰδοὺ τὸ χωρίον τοῦ Ἀριστοτέλους «ἔν τε γὰρ Χαονίᾳ κρήνη τις »ἐστὶν ὕδατος πλατυτέρου· ἀποῤῥεῖ δ' αὕτη εἰς ποταμὸν πλη»σίον (Σιμόεντα) γλυκὺν μὲν, ἰχθῦς δ' οὐκ ἔχοντα.... Τούτου »γὰρ τοῦ ὕδατος ἀφέψοντές τι μέρος τιθέασιν, καὶ γίνεται ψυ»χθὲν, ὅταν ἀπατμίσῃ τὸ ὑγρὸν ἅμα τῷ θερμῷ, ἅλες, οὐ χον»δροὶ, ἀλλὰ χαῦνοι καὶ λεπτοὶ, ὥσπερ χιών· εἰσὶ δὲ τήν τε δύ»ναμιν ἀσθενέστεροι τῶν ἄλλων, καὶ πλείους ἡδύνουσιν ἐμβαλ»λόμενοι.» (Μετεωρολογ. Ἀριστοτελ. Β'. 3. σ. 359 *ed Bekker*). Ἐνταῦθα ὁ μακαρίτης Γ. Βέλλιος ὑποσημειοῖ ἐν ταῖς εἰς Ἀθηναγόραν Κριτικαῖς αὐτοῦ παρατηρήσεσι τάδε· «Ἡ πηγὴ αὕτη ἔτι »καὶ νῦν ἐν Χαονίᾳ σώζεται, παρὰ τὴν Δροβιανὴν, χωρίον τῆς »Ἐπαρχ. Δελβίνου, καὶ ἐξ αὐτῆς ἁλίζονται πάντες τῶν πέ»ριξ χωρίων οἱ κάτοικοι τὸ ὑγρὸν διὰ τοῦ πυρὸς ἀπατμίζοντες· »εἶναι δὲ ὡς καὶ πάλαι οἱ ἅλες οὗτοι χαῦνοι καὶ λεπτοὶ καὶ »ἀσθενέστεροι τῶν ἄλλων· διὸ καὶ εἰς μόνην τὴν μαγειρικὴν, »οὐχὶ δὲ καὶ εἰς τὰς ταριχείας τῶν ἐλαιῶν, τοῦ τυροῦ, κλ. χρή»σιμοι, ὡς ἐξ ἰδίας ἀντιλήψεως γινώσκομεν, διατρίψαντες ἐπὶ »τῆς παιδικῆς ἡμῶν ἡλικίας ἔτη ὅλα ἐν τῷ χωρίῳ τούτου.» (Εὐαγγελ. Κήρυκι Ἀθην. τ. Γ'. σ. 533—534. 1859.) Τῷ ὄντι, ὅπως λέγει ὁ Βέλλιος, ἔχει τὸ πρᾶγμα· μόνη δὲ διαφορὰ παρατηρεῖται νῦν, ὅτι ὀλιγόστευσε τὸ ὕδωρ, ἀγνοῶ, ἐκ τίνος αἰτίου. Περὶ τῆς πηγῆς ταύτης καὶ Βαρθελεμῦς ἐν τῇ περιηγήσει τοῦ νέου Ἀναχάρσιδος λέγει τὰ ἀκόλουθα· «ἤκουσα ὅτι ἐδιηγοῦντο »περί τινος βρύσεως, ἥτις εὑρίσκεται εἰς τὰ μέρη τῆς Χαονίας, »ὅτι ἐξάγουσιν ἀπὸ αὐτὴν ἅλας· ἐπειδὴ τὰ ὕδατά της εἶναι γε»μάτα· τὰ βράζουσι, τὰ ἐξατμίζουσι, καὶ τὸ καταλειφθὲν εἶναι »ἅλας λευκὸν, ὡς ἡ χιών.» (Μετάφρ. Χρυσοβέργη Κουροπαλ. ἐξ Ἀγγιάλου. Τόμος Γ'. Κεφ. λστ'. σελ. 273. ἐκδ. Βιέν. 1819.)

(α) ἐνταῦθα κρίνω καλὸν νὰ σημειώσω καὶ τόδε. Ἄνωθεν τοῦ χούχλου τούτου ὑπάρχει χωρίον καλούμενον «Πετσά,» ἐξ οὗ ἴσως κατήγετο καὶ ὁ Πέτρο—πέτσας, οὗτινος δίστιχον ἀπαντᾷ ἐν τοῖς Νεοελληνικοῖς Ἀναλέκτοις τοῦ Συλλόγου Παρνασσοῦ (Τόμ. Α'. σελ. 71.) ἔχον δὲ οὕτως.

Τοῦ Πέτρο—πέτσα τἄρματα δὲν πρέπει νὰ φορεῖονται» κλ.

Συνεθίζουσιν ἐν Ἠπείρῳ νὰ ἐπιθέτωσιν ἐκ τοῦ ὀνόματος τῆς πατρίδος τοῖς ἀνθρώποις τὰ ἐπωνύμια λέγοντες οὕτω «Διαμαντῆ—Χορμόβας ἐκ Χορμόβου· Νάσιο—Μαλισσόβας, Σπύρο—Λιαμπόβας, ἐκ Λιαμπόβου καὶ καθεξῆς. οὕτω καὶ Πέτρο—Πέτσας ἐκ Πετσᾶς καταγόμενος. Δὲν διαβεβαιῶ τοῦτο, ἀλλ' ἐκφράζω τὰς εἰκασίας μου.

Ἐντεῦθεν ἡμίσειαν ὥραν καὶ πλέον ἀπέχει ἡ θέσις τῶν ἀρχαίων Σουλανῶν πρὸς τὸ Ν. Δ. ἐντός τινος φάραγγος, ἐξ ὧν κατὰ τὴν ἐν τοῖς περιοίκοις διασωζομένην παράδοσιν μετηνάστευσαν εἰς τὸ Σοῦλι οἱ κάτοικοι καὶ ἔδωκαν τὸ ὄνομα· (ἴδε Πανδ. φυλ. 422: ἔτ. 1867. σελ. 265.) ὅτι δ' ὁ ποταμὸς Μπίστριζα εἶναι ὁ Σιμόεις τῶν ἀρχαίων ἀποδεικνύεται ἐκ τῶν ἑξῆς τοῦ Βιργιλίου ἐπῶν·

»*Propredior portu classes, et littora linquens*»
»*Solemnes tum fortè dapes, et tristia dona,*»
»*Ante urbem (Buthroti), in luco, falsi Simoëntis adundam*»
»*libabat cineri Andromache, manesque vocabat*»
»*hectoreum ad tumulum, viridi quem cespite inanem*»
»*et geminas, causam lacrymis, sacraverat aras*»
(στίχ. 300—305. Αἰνειάδ. Γ'.

(ἕπεται συνέχεια).

ΠΕΡΙ ΨΗΦΟΘΕΤΗΜΑΤΩΝ

ΚΑΙ ΙΔΙΑ ΤΟΥ ΕΝ ΦΟΙΝΙΚΙ ΤΗΣ ΣΥΡΟΥ

ΑΝΑΚΑΛΥΦΘΕΝΤΟΣ.

Πολὺς λόγος ἐγένετο πρό τινος ἐν διαφόροις ἐφημερίσι περὶ ψηφοθετήματος (Μωσαϊκοῦ) ἀνακαλυφθέντος εἰς τὴν κατὰ τὴν δυτικὴν παραλίαν τῆς Σύρου κειμένην ἐξοχὴν Φοίνικα. Αἱ πολυποίκιλοι περιγραφαὶ αὐτοῦ ἐκίνησαν ἐπὶ τέλους καὶ ἡμῶν τὴν περιέργειαν, διὸ καὶ πρὸ μικροῦ ἐπεσκέφθημεν καὶ παρετηρήσαμεν αὐτὸ μεθ' ὅσης οἷόν τε ἡμῖν ἐπιμελείας καὶ ἀκριβείας. Ἐπειδὴ δὲ ἐκ τῶν παρατηρήσεών μας τὸ μὲν ἐπείσθημεν ὅτι αἱ δημοσιευθεῖσαι περιγραφαὶ ὑπῆρξαν κατὰ πλεῖστα ἀτελεῖς, τὸ δὲ ἐκ τῶν ἀκριβεστέρων παρατηρήσεών μας κατελήξαμεν εἰς ὅλως ἀντίθετα συμπεράσματα τῶν πρὸ ἡμῶν τοῦτο ἐπισκεψαμένων καὶ περιγραψάντων, τολμῶμεν νὰ δημοσιεύσωμεν καὶ τὴν καθ' ἡμᾶς περιγραφὴν τοῦ Ψηφοθετήματος τούτου, τὸ ὁποῖον ὅπως δήποτε εἶναι σημαντικὸν ἀρχαιολογικὸν λείψανον διὰ τὴν πτωχὴν εἰς ἀρχαιότητας νῆσον μας. Προκειμένου ὅμως καθ' ἃ εἴρηται νὰ ἐκφράσωμεν κρίσεις περὶ τοῦ ποιοῦ, τῆς τεχνικῆς ἀξίας τῆς ἐποχῆς κλπ. καὶ ἐν γένει τῆς ἀρχαιολογικῆς σημασίας τοῦ μνημείου τούτου τῆς ἀρχαιότητος, τοῦτο δὲ ἐνῷ δὲν ἐπαγγελλόμεθα τὸν ἀρχαιολόγον, καλὸν ἐθεωρήσαμεν νὰ προτάξωμεν πρὸ πάσης εἰδικῆς περιγραφῆς αὐτοῦ, ὀλίγα τινὰ ἐκ τῶν ἐνόντων ἡμῖν περὶ τῶν ψηφοθετημάτων ἐν γένει, κατὰ τὰς διαφόρους ἐποχὰς, ὅπως δυνηθῇ πᾶς ἀναγνώστης τῆς ἡμετέρας περιγραφῆς ν' ἀποφανθῇ περὶ τῆς ὀρθότητος ἢ μὴ τῶν γνωμῶν μας.

I.

Ψηφοθετήματα παρ' ἀρχαίοις ἐκαλοῦντο λιθόστρωτα δάπεδα (ἐδάφη) συγκείμενα ἐκ συνθέσεως διαφόρων λίθων ποικίλων χρωμάτων ἢ ἐξ ἄλλης τινὸς ὕλης οἷον ὀπτοπλίνθων, (ὀστράκων), δέλων ποικιλοχρόως κεχρωματισμένων, σχήματος εἴτε κυβικοῦ εἴτε ἐπιπέδου κανονικοῦ γεωμετρικοῦ. Τὰ ψηφοθετήματα γενικώτερον εἰπεῖν περιλαμβάνονται εἰς τὴν Ἀργιτεκτονικὴν καθ' ὅσον ποικίλματα ταύτης εἰσίν, μερικώτερον δὲ εἰς τὴν Γραφικὴν ὡς ἀναπληροῦντα καὶ ἀπομιμούμενα τὰ τῆς γραφικῆς ἔργα, ἅτινα διὰ χρωμάτων ἁπλῶς ἐκτελούμενα ἐπὶ δαπέδων καὶ ἐκτιθέμενα εἰς τὴν συνεχῆ τῶν ποδῶν τριβὴν, θὰ ἠδυνάτουν νὰ ἀνθέξωσι καὶ ἑπομένως νὰ χορηγήσωσι τὴν δι' αὐτῶν ἐπιδιωκομένην διακόσμησιν τῶν οἰκοδομῶν. Τὰ *ψηφοθετήματα* ἢ ὡς ἐκάλουν ταῦτα οἱ ἀρχαῖοι τὰ *δάπεδα ἐν ἀβακίσκοις*, κατ' ἀρχὰς συνέκειντο ἐκ πλακῶν εἴτε τετραγώνων εἴτε πολυγωνίων, ἐκ διαφόρων χρωμάτων καὶ ἐπεῖχον τόπον οἷον σήμερον παρ' ἡμῖν κατέχουσι τὰ διὰ σανίδων πατώματα καὶ τὰ λιθόστρωτα τῶν αὐλῶν μας (1). Κατόπιν ὅρως προεκτανθέντα καὶ τελειοποιηθέντα ἐχρησίμευον οὐχὶ μόνον πρὸς χρῆσιν ἀλλὰ καὶ πρὸς διακόσμησιν παντὸς εἴδους οἰκοδομημάτων.

Ἡ εὕρεσις τῶν ψηφοθετημάτων εἶναι ἀρχαιοτάτη, φαίνεται δὲ προελθοῦσα ἐκ τῶν λαῶν τῆς Ἀνατολῆς, οἵτινες διὰ παντοίων λίθων ἀπεμιμοῦντο τὰς ποικίλας γραμμὰς καὶ τὰ ζωηρὰ χρώματα

(1) Ὁ Βιτρούβιος ἐν τῷ 1ῳ καὶ 4ῳ κεφαλαίῳ τοῦ 7ου αὐτοῦ βιβλίου περιγράφει τὴν κατασκευὴν τῶν ἑλληνικῶν δαπέδων.

τῶν Περσικῶν ταπήτων, ἐκεῖθεν δὲ καὶ διὰ τῶν Αἰγυπτίων ἡ τέχνη τοῦ ψηφοθετεῖν μετεδόθη τοῖς Ἕλλησιν, οἵτινες διὰ τῆς ὑπερτάτης αὐτῶν καλαισθησίας προήγαγον τὴν τέχνην ταύτην τοῦ ψηφοθετεῖν εἰς ἀνώτατον βαθμὸν ἐντελείας δι' ἧς ἠδύναντο κάλλιστα τὰ παρὰ τῶν ἐξόχων αὐτῶν ἀριστοτεχνῶν παραγόμενα ψηφοθετήματα νὰ ἐρίζωσι πρὸς τὰς τῆς γραφικῆς εἰκόνας. Τὰ ψηφοθετήματα παρίστων οὐχὶ ἁπλῶς μόνον διάφορα σχήματα καὶ ποικίλματα ἀλλὰ ζῶδια, ἄνθινα καὶ τέλος ὁλόκληρα ἀντικείμενα μυθολογικά. Ἐπὶ τῆς ἐποχῆς τοῦ Ἀττάλου βασιλέως τῆς Περγάμου εἶχον λάβει σπουδαίαν ἀνάπτυξιν· ἐπὶ τῆς ἐποχῆς δὲ ταύτης ἔζη ὁ περιώνυμος ἀριστοτέχνης Σῶσος ὅστις προήγαγε τὴν τέχνην ταύτην τοῦ ψηφοθετεῖν εἰς βαθμὸν ἐντελείας. Ὁ Πλίνιος ἀναφέρει τὸν *Ἀσάρωτον οἶκον* ἔργον τούτου τοῦ ἀριστοτέχνου ἀξιοσημείωτον διὰ τὴν καλλονήν του· ἐν αὐτῷ παρίσταντο διὰ συνθέσεως σμικρῶν ὀπτοπλίνθων (ὀστράκων) καὶ ποικιλοχρόων ψήφων λείψανα δείπνου ἐρριμένα ἐπὶ τοῦ ἐδάφους καὶ περιστεραί· ἰδίως ἐν αὐτῷ ἐθαυμάζετο περιστερά τις πίνουσα, ἥτις τοσοῦτον ἐντέχνως ἦν ἐξειργασμένη ὥστε ἡ κεφαλὴ αὐτῆς ἐσκίαζε τὸ ὕδωρ, ὡσαύτως δὲ καὶ ἄλλαι περιστεραὶ ξυόμεναι καὶ γαυριῶσαι ὑπὸ τὰς ἡλιακὰς ἀκτῖνας πρὸ τῶν χειλέων ἑνὸς ποτηρίου.

Οὐχ ἧττον καὶ πρὸ τῆς ἐποχῆς τοῦ Σώσου ἡ ψηφοθετικὴ εἶχε ἀναπτυχθῆ τελείως, ἀρκοῦσα δὲ μαρτυρία εἶναι τὸ ἐν τῷ δαπέδῳ τοῦ προνάου τοῦ ἐν Ὀλυμπίᾳ τῆς Ἥλιδος ναοῦ τοῦ Διός εὑρεθὲν ἔμβλημα ἐκ ποικιλοχρόων ποταμίων ψήφων συντιθέμενον καὶ ὅπερ παρίστα ἀπεικόνισμα θαλασσίων δαιμόνων. Ἐν τοῖς κατόπιν δὲ χρόνοις ἡ ψηφοθετικὴ δὲν περιωρίζετο πλέον εἰς μικρὰς συνθέσεις ἀλλ' εἰς μεγάλας ὡς τοῦτο ἀποδεικνύεται ἐκ τῆς περιγραφῆς ἣν ποιεῖ ὁ Ἀθήναιος ἐν τῷ Ε'. αὐτοῦ βιβλίῳ περὶ τῆς νηὸς Ἱέρωνος τοῦ Συρακουσίου «*θαλάμους δὲ τρεῖς εἶχε τρικλίνους, ὧν ἦν τὸ κατὰ τὴν πρύμναν ὀπτάριον· ταῦτα δὲ πάντα δάπεδον εἶχε ἐν ἀβακίσκοις συγκείμενον ἐκ παντοίων λίθων· ἐν οἷς ἦν κατασκευασμένος πως ὁ περὶ τὴν Ἰλιάδα μῦθος θαυμασίως ταῖς τε κατασκευαῖς καὶ ταῖς ὀροφαῖς καὶ θυρώμασι δὲ πάντα ἦν ταῦτα πεποιημένα*». Ἐν αὐτῇ τῇ ἐποχῇ δὲ ἀπάγεται καὶ τὸ ἐν Πομπηΐᾳ εὑρεθὲν κατὰ τὸ 1831 μέγα ψηφοθέτημα παριστὸν μάχην τινὰ τοῦ Μεγάλου Ἀλεξάνδρου κατὰ τοῦ Δαρείου συντιθέμενον ἐκ ψήφων μαρμαρίνων ποικιλοχρόων καὶ ὅπερ φαίνεται ἀντιγραφὲν ἐξ εἰκόνος μεγάλου τινὸς ἀριστοτέχνου καὶ ἴσως τοῦ Ἀπελλοῦ.

Τὰ ψηφοθετήματα ὡς πρὸς τὴν ἀπεικόνισιν τῶν παριστωμένων ἀντικειμένων ἦσαν ἐντελῆ, οἱ δὲ ψῆφοι ἢ ἀβακίσκοι (*abaculus*) προσηρμόζοντο μετὰ πολλῆς τέχνης καὶ ἀκριβείας, ὥστε ἐκ τινος ἀποστάσεως ἐξελαμβάνοντο ὡς αὐτόχρημα γραφαί. κατὰ τὸ 1763 εὑρέθη ψηφοθέτημά τι πλησίον τῆς Πομπηΐας ὕψους 3 παλαμῶν, ὅπερ παριστᾷ τρεῖς γυναῖκας φερούσας κωμικὰς προσωπίδας καὶ παίζουσας διάφορα ὄργανα, πλησίον δὲ τούτων παῖδα παίζοντα αὐλὸν· ἐπ' αὐτοῦ εὑρίσκεται ἐπιγραφὴ ἑλληνικοῖς γράμμασιν *Διοσκορίδης Σάμιος*· περὶ τοῦ ψηφοθετήματος τούτου ὁ *Winckelmann* λέγει ὅτι εἶναι τοσαύτης λεπτῆς ἐργασίας ὥστε πρὸς ἐντελῆ τῶν ἀπεικονισμάτων διάκρισιν ἀπαιτεῖται φακός (1). Παρὰ τῶν Ἑλλήνων ἡ τέχνη τοῦ ψηφοθετεῖν, ὡς καὶ αἱ λοιπαί, ἐδιδάχθη εἰς τοὺς Ῥωμαίους οἵτινες ἐκαλλιέργησαν αὐτὴν δι' Ἑλλήνων καὶ ἰδίων ἀριστοτεχνῶν. Ἐπ' αὐτῶν τὰ ψηφοθετήματα ἀνεπτύχθησαν μᾶλλον καὶ κατεῤῥάθησαν κοινότερα ἢ πρότερον· πολλὰ ἐκ τῶν ψηφοθετημάτων διηρπάγησαν καὶ ἄλλα ἀντεγράφησαν. Οὗτοι διέκριναν πολλὰ εἴδη ψηφοθετημάτων ἐξ ὧν ἐλίγα τινὰ θέλομεν ἀναφέρει· οἷον τὸ *pavimentum vermiculatum* συνίστατο δὲ τὸ εἶδος τοῦτο εἰς τὴν ἀπεικόνισιν διὰ ψήφων μαρμαρίνων ποικιλοχρόων ἀντικειμένων ἐμψύχων ἢ ἀψύχων ὡς αἱ γραφαί, ἐμπεπηγμένων τῶν ψήφων ἀρ' ὧν ταῦτα κατεσκευάζοντο κατὰ τὸ ἔσωθεν αὐτῶν πέρας ἐν ἰσχυροτάτῳ κονιάματι (*ciment*). Εἰς τὸ εἶδος τοῦτο αἱ ψῆφοι διετίθεντο οὐχὶ κατὰ σειρὰς παραλλήλους, ἀλλὰ ἠκολοῦθουν τὴν κίνησιν τῶν περιγραμμάτων καὶ τῶν χρωμάτων τῶν παριστανομένων ἀντικειμένων καὶ ὅπερ θεώμενον ἔκ τινος ἀποστάσεως παρίστα ἐκ πρώτης ὄψεως ὁμοιότητα παραγομένην ἐκ τῆς περιπλοκῆς μεγάλου ἀριθμοῦ σκωλήκων περιειλιγμένων μεταξύ των. Ὡσαύτως δὲ καὶ τὸ *pavimentum Sculpturatum* εἰς ὃ συνῃρμολόγουν καταλλήλως τὰς μελανὰς καὶ λευκοφαίους μαρμαρίνους ψήφους ἔνθα ἐφαίνοντο αἱ ἡμισκιαί, τὰς δὲ λευκὰς καὶ μελανὰς διέξεον διὰ σμίλης κατὰ δύω διευθύνσεις, εἰς τὰ μέρη δὲ ἅτινα ἤθελον νὰ δώσωσι τὰς σκιάσεις ἐπλήρουν διὰ μελανῆς μάλθης (*Mastic*) εἰς τρόπον ὥστε τὸ ψηφοθέτημα ἐπλησίαζε τὴν τελειότητα εἰκόνος ἐζωγραφημένης διὰ δύω χρωστήρων (*deux crayons*). Ἄλλο δὲ εἶδος ἦτο τὸ καλούμενον *Alexandrinum opus* χρήσιμον ἰδίως εἰς διακόσμησιν θαλάμων καὶ συντιθέμενον πάντοτε ἐκ ψήφων δύω χρωμάτων ἐρυθροῦ καὶ μελανοῦ ἐν παραδείγματι, ἐντὸς πεδίου (*fondo*) ἐκ λευκῶν ψήφων. Ἐπὶ Ἀλεξάνδρου Σεβήρου τὸ εἶδος τοῦτο ἀνεπτύχθη κάλλιον διὰ τῆς τοποθετήσεως δύω εἰδῶν μαρμάρων, ἅτινα διέφερον τῶν πρώτων κατά τε τὸ χρῶμα καὶ τὴν ποιότητα, τουτέστι διὰ τοῦ πορφυρίτου καὶ τοῦ μαρμάρου τῆς Λακεδαίμονος. Ἅπαντα τὰ ἀνωτέρω εἴδη τῶν Ῥωμαϊκῶν ψηφοθετημάτων ὡς καὶ τὰ Ἑλληνικὰ ἐστιλβοῦντο μετὰ πολλῆς προσοχῆς, καθ' ὅτι ἡ ἐντελὴς αὐτῶν ἀποστίλπνωσις ἕνεκα τῆς ἀνταυκλάσεως τῶν ἡλιακῶν ἀκτίνων ἀφῆρει μέρος τῆς καλλονῆς των, ἐμποδίζουσα συνάμα καὶ τὴν καθ' ὅλου ἀντίληψιν τῶν παριστανομένων ἀντικειμένων. Ὁ Σύλλας πρῶτος ἐξετέλεσε τὸ ἀρχαιότερον Ῥωμαϊκὸν ψηφοθέτημα ἐν τῷ Ναῷ τῆς Τύχης ἐν Πραινέστῳ· Ἐκ τῆς ἀνακαλύψεως τῶν ποικιλοχρόων ἐξ ὅλου ψήφων τά ψηφοθετήματα εἶχον λάβει σπουδαίαν ἀνάπτυξιν. Ἐπὶ τῶν χρόνων τῆς Ῥωμαϊκῆς Αὐτοκρατορίας εἶχον ταῦτα κατασταθῆ κοινά· τότε κατεσκευάζοντο τοιαῦτα φορητὰ χρησιμεύοντα πρὸς διακόσμησιν τῶν σκηνῶν τῶν πριγκήπων καὶ στρατηγῶν, ὁ Ἰούλιος Καῖσαρ ἐπὶ τοσοῦτον ἠγάπα τὰ ψηφοθετήματα ὥστε μετέφερε τοιαῦτα μέχρις αὐτῆς τῆς σκηνῆς τοῦ στρατοπέδου του· ὁ δὲ Κικέρων εἶχε δι' αὐτῶν κατακοσμήσει ἁπάσας τὰς στοὰς καὶ εἰσόδους τῆς κατοικίας του. Ὁπόταν ὅμως οἱ βάρβαροι εἰσέβαλον ἐν Ῥώμῃ ἡ τέχνη αὕτη ἐφυγαδεύθη ἐκεῖθεν καὶ διετηρήθη ἐν Ἑλλάδι ἐξ ἧς καὶ πάλιν διά τινος ἀριστοτέχνου Ἕλληνος καλουμένου Ἀπολλωνίου (κατὰ τὸ τέλος τοῦ 13ου αἰῶνος), διακοσμοῦντος τὸν ἐν Βενετίᾳ ὑπ' Ἑλλήνων τεχνιτῶν ἀναγερθέντα ναὸν τοῦ Ἁγίου Μάρκου, ἐδιδάχθη εἴς τινα ἰταλὸν καλούμενον Ἀνδρέαν Τάφην (*Andrea Tafi*). Ἔκτοτε δὲ ἐν Ἰταλίᾳ ἡ τέχνη προήχθη διὰ διαφόρων ἐξόχων τεχνιτῶν καὶ διὰ τῆς ἀπείρου συνδρομῆς τῶν ἀπὸ τῆς ἐποχῆς ἐκείνης Παπῶν. Ἐπὶ τῆς Βυζαντινῆς αὐτοκρατορίας ἡ τέχνη ἐφηρμόζετο ἰδίως εἰς τοὺς Ι. ναούς. Οἱ δὲ Βυζαντινοὶ συνέθεττον τὰ ψηφοθετήματα ἐντὸς πεδίου (*fondo*) χρυσοῦ.

Αἱ πλεῖσται τῶν ὑπὸ τῶν αὐτοκρατόρων ἐγειρόμεναι ἐκκλησίαι ἐν Κωνσταντινουπόλει καὶ ἐν ταῖς διαφόροις ἐπαρχίαις διεκοσμοῦντο διὰ ψηφοθετημάτων, ἅτινα παρίστων διαφόρους σκηνὰς τῆς παλαιᾶς καὶ Νέας Διαθήκης καθὼς καὶ πολλὰ θαύματα τῶν ἁγίων ἐπὶ τῶν διαφόρων τοίχων τοῦ ἐσωτερικοῦ τῶν ἐκκλησιῶν. Ἡ Ἁγία Σοφία ἦτο κατάγραφος ἐξ αὐτῶν καθὼς καὶ πολλαὶ ἐν Ἀθήναις ἐκκλησίαι, ὡς ἡ τοῦ Ἁγίου Νικοδήμου νῦν Ῥωσσικὴ ἐκκλησία καὶ τὸ εἰς Δαφνὴ Μοναστήριον, ὡσαύτως δὲ καὶ πολλαὶ τῶν ἐν ταῖς ἑλληνικαῖς νήσοις καὶ λοιπῇ Ἑλλάδι.

Τὰ ψηφοθέτηματα χαρακτηρίζει ἰδίως ἡ μεγάλη αὐτῶν στερεότης καὶ ἡ εὐκολία δι' ἧς ταῦτα καθαρίζονται καὶ στιλβοῦνται ἐκ νέου, ἄνευ οὐδεμιᾶς τῶν χρωμάτων ἀλλοιώσεως, ἀλλ' ἐπειδὴ ταῦτα ἀπαιτοῦσιν ἐργασίαν βραδέως ἐκτελουμένην καὶ χρόνον πολὺν εἰς τὴν κατασκευήν των, συνάμα δὲ καὶ σπουδαίας δαπάνας, ἔπεται ὅτι δὲν δύνανται νὰ λάβωσι χρῆσιν κοινὴν ὅπως αἱ γραφαὶ καὶ διὰ τοῦτο σήμερον εἰσὶ λίαν περιωρισμένα. Καὶ ταῦτα μὲν ἐν γένει, φίλε ἀναγνῶστα, περὶ ψηφοθετημάτων, ἤδη δὲ ἂς ἐξετάσωμεν καὶ περιγράψωμεν λεπτομερῶς τὸ ἡμέτερον Μωσαϊκόν.

(Ἕπεται συνέχεια).

Δ. Γ. Ἐλευθεριάδης.

(1) *Dictionnaire des beaux arts par A. L. Millin* σελ. 489.

ΤΟ ΨΕΛΛΙΟΝ.

I.

Ὁ Κόμης Ἐρρῖκος δ' Ἐσσάρτ ἦτο νεανίας τοῦ συρμοῦ, πολυτελῶς ἐνδυόμενος καὶ τρόπων ἀξιεράστων. Μὴ ὢν ὡραῖος εἶχεν ὄψιν εὐάρεστον. Ἡ περιουσία καὶ τὸ ὄνομά του τῷ ἤνοιγον τὰς θύρας ἁπάσας, τῷ ὄντι δὲ οὐδέποτε ἐγένετο συναναστροφὴ τοῦ ἐκλεκτοῦ κόσμου ἄνευ αὐτοῦ. Καθ' ἑκάστην ἐλάμβανε νέας προ-

σκλήσεις· ἦτον ὁ βασιλεὺς τῶν ἑορτῶν. Ὡς πάντες οἱ νέοι οἵτινες μόνον περὶ ἑαυτῶν φροντίζουσι, δὲν ἦτο πεπαιδευμένος, ἀλλ' ἠδυνήθη νὰ περιποιήσῃ ἑαυτῷ, ἐν ἐλλείψει τῆς ἐπιστήμης, χάριτας αἵτινες ἀρέσκουσιν εἰς τὰς γυναῖκας. Ἐγνώριζε μουσικήν, συνέθετε στίχους καὶ ἐσχεδιογράφει ἀρκετὰ καλά: τρία προτερήματα ἀπαιτούμενα παρὰ τῶν μεγάλων κυριῶν τῆς ἐποχῆς μας. Ἐὰν ἐτραγῴδουν, αὐτὸς ἐλάμβανε τὸ μέρος τοῦ βαθυφώνου· ὅτε ἐπρόκειτο περὶ φιλολογίας, ἀπήγγελλε τοὺς στίχους του, οὐχὶ ὡς ὁ ποιητὴς οὗτινος μόνη ἐπιθυμία εἶναι νὰ ἀποκτήσῃ φήμην, ἀλλὰ μετὰ φιλαυτίας: « Εἶναι ἀδυναμία, ἔλεγε » ὁπόταν τὸν συνέχαιρον. Τέλος, ἠδύνατο νὰ ζωγραφίσῃ τινὰ ἄνθη ἐπὶ λευκώματος, καὶ διὰ τοῦ μέσου τούτου νὰ διατηρῇ μετὰ πολλῶν γυναικῶν ἀλληλογραφίας παρὰ πάντων ἀγνοουμένας.

Ἡμέραν τινὰ ὁπότε ἦτον ἐξηπλωμένος ἐπὶ τοῦ ἀνακλίντρου του, ὑπηρέτης τις τῷ ἐνεχείρισεν ἐπιστολήν τινα· τὴν ἀπεσφράγισεν.

Ἄ! εἶπεν, ἀναγνώσας· ἡ Κυρία Δελωνάϋ δὲν εἶναι πλέον δυσαρεστημένη. Μὲ προσκαλεῖ εἰς τὴν ἑσπερίδα της, θὰ ὑπάγω. Εἶτα στρεφόμενος πρὸς τὸν ὑπηρέτην του — Ἰωάννη, εἶπε, δὲν ἦλθε κανεὶς νὰ μὲ ζητήσῃ σήμερον τὸ πρωΐ;

— Ὄχι, Κύριε, ἀπεκρίθη ὁ θεράπων τακτοποιῶν ἄνθη διαχέοντα ἐν τῷ δωματίῳ τὴν εὐωδίαν των. — Καλά!

Ῥίψας δ' εἰς τὸ πῦρ τὸ ὑπόλοιπον τοῦ σιγάρου του ἤρχισε τὸν καλλωπισμόν του. Ἡ ἡμέρα τῷ ἐφάνη μακρά. Μυστικόν τι προαίσθημα τῷ ἐνέβαλλεν ἐπιθυμίαν διὰ τὴν ἑορτὴν ταύτην, εἰς αὐτὸν τὸν οὐδέποτε ἐπιθυμήσαντα, ἀνεχώρησε δὲ ἅμα ἡ κατάλληλος ὥρα ἔφθασεν.

II.

Ἦτο Φεβρουάριος μὴν, αἱ δὲ αἴθουσαι τῆς Κυρίας Δελωνάϋ ἐξήστραπτον ἐκ τῶν ἀπείρων φώτων. Τὰ ὀχήματα διεσταυροῦντο εἰς τὴν θύραν τοῦ ξενοδοχείου αὐτῆς χαρίεσσαι δὲ κυρίαι, κομψῶς ἐστολισμέναι, ἤρχοντο, ἀκολουθούμεναι, ὑπὸ κυρίων εὐωδιαζόντων, συνεσφιγμένων, καὶ λευκὰ φερόντων χειρόκτια. Ἦτο συνάντησις τοῦ ὡραίου κόσμου. Ἡ τρέλλα ἦτο γενικὴ ὅταν θεράπων τις ἀνήγγειλε τὸν κόμητα δ' Ἐσσάρτ. Εἰς τὸ ὄνομα τοῦτο, ἕκαστος ἐταράχθη συγχρόνως. Αἱ μὲν κυρίαι ἔρριψαν βλέμμα ἐπὶ τοῦ καλλωπισμοῦ των, οἱ δὲ κύριοι ἐπὶ τῶν συγχορευτριῶν των. Μετ' ὀλίγον ὁ κόμης εἰσῆλθε. Μετὰ τὰς ἀπαιτουμένας ἐθιμοταξίας, λαβὼν τὸν βραχίονα νεανίου τινὸς ἀνεμίχθη μετ' αὐτοῦ εἰς τὸ πλῆθος. Ἅμα ἔφθασαν εἰς μεμακρυσμένον τι δωμάτιον, ἤρχισαν μεταξύ των συνδιάλεξιν τὰ μάλα συνήθη αὐτοῖς.

— Μὰ τὴν πίστιν μου, κόμη, εἶπεν ὁ νεανίας, φθάνεις ἐγκαίρως.

— Πῶς τοῦτο, ἠρώτησεν ὁ Ἐρρῖκος δ' Ἐσσάρτ, ὅπως γείνω μάρτυς τῶν ἐπιτυχιῶν σου, Ἐμμανουήλ; ἀλλ' οὐδέποτε ἀμφέβαλλον...

— Ὄχι. Ἀλλ' ἵνα ὑποστηρίξῃς τὴν πρὸς ἐμὲ ὑπόληψίν σου.

— Ἀληθῶς. Εἶναι λοιπὸν πρόσκλησις;...

— Πρόσκλησις! ὑπάρχει μεταξὺ ὅλων τούτων τῶν καλλονῶν αἵτινες πιέζονται καὶ καταθλίβονται ἐνταῦθα μία νέα, τὸ δειλὸν ὕφος τῆς ὁποίας ἐπέσυρε τὰ βλέμματα...

— Εἶναι δειλή;...

— Ὡς οἰκότροφος.

— Καὶ ὡραία;

— Ὡς ἡ κεφαλὴ τοῦ Ῥαφαήλ!...

— Λοιπόν! ἀναμφιβόλως τῇ ὡμίλησας. Τί θὰ κάμῃς μετὰ σέ;

— Παῦσε τὰς ἀστειότητας. Τῇ ὡμίλησα, ἐχόρευσα μετ' αὐτῆς, ἀλλὰ ἡ θέσις φυλάττεται καλά. Ἄλλως τε ἡ μήτηρ της εἶναι ἐκεῖ πλησίον της, ἔπειτα δὰ φαίνεται μὴ ἐννοοῦσα τὰς φιλορρονήσεις.

— Καὶ ἐπειδὴ ἐξῴκειλας σὺ, ἤθελες...

— Νὰ στοιχηματίσω ὅτι θὰ ἐξωκείλῃς καὶ σύ. Ὑπάρχουσιν ἀρεταὶ ἀπόρθητοι.

— Ἀμφιβάλλω, ἐψιθύρισεν ὁ κόμης.

— Ἀποπειράθητι! ἀπεκρίθη ὁ Ἐμμανουήλ.

— Τὸ θέλεις. Ἔστω! ὁδήγησόν με παρὰ τῇ νέᾳ ταύτῃ...

— Μάλιστα. Ἀλλὰ πρέπει νὰ ἔχω καὶ δεῖγμα τῆς ἐρωτοτροπίας ταύτης. Πότε θὰ μοὶ τὸ δώσῃς;

— Μετὰ δεκαπέντε ἡμέρας! φέρει ἓν ψέλλιον ἀναμφιβόλως;

— Ναί!

— Λοιπόν! τὸ ψέλλιον τοῦτο θὰ εἶναι ὁ ἀρραβών μου.

— Δέχομαι, ἀπεκρίθη ὁ Ἐμμανουὴλ γελῶν, ἀλλ' ἐὰν δὲν ἐπιτύχῃς, ὡς καὶ πιστεύω, θὰ εἴπω τὸ συμβάν.

— Ἐλευθερία πλήρης καὶ ὁλόκληρος. Ἀλλὰ ὁ στρόβιλλος *(valse)* θὰ ἀρχίσῃ, εἰσέλθωμεν!

Ἐπανῆλθον εἰς τὸν χορὸν, ὁ δὲ κόμης ἐχόρευσεν εἰς τὸν στρόβιλλον τὴν νέαν τὴν ὁποίαν ὁ Ἐμμανουὴλ τῷ εἶχε δείξει.

Ἡ νέα αὕτη ἦτο θυγάτηρ ἀξιωματικοῦ ἀποθανόντος εἰς Βαρτελώ. Ἀνατραφεῖσα ἐν Ἁγ. Διονυσίῳ, ἔτυχε ἐπιμελημένης διαγωγῆς· ἀλλ' ἄνευ περιουσίας, ἡ θέσις αὐτῆς ἦτον ἧττον λαμπρά, ἡ δὲ μήτηρ της, Κυρία Δουβιδιὲ ἤλπιζε, φέρουσα ταύτην ἐν τῇ κοινωνίᾳ, νὰ τῇ εὕρῃ σύζυγον ἄξιον αὐτῆς καὶ φέροντα τινὰ περιουσίαν. Ἡ νεᾶνις ἦτον ὡραία, πεπαιδευμένη, πνευματώδης, ἡ δὲ μήτηρ ἐσκέφθη: « πλούσιός τις θὰ εὕρῃ τὴν εὐτυχίαν του· θησαυρὸν ἀντὶ θησαυροῦ » Τότε ἀπεφάσισε νὰ ἐπαναφανῇ εἰς τὰς αἰθούσας, ἡ δὲ Δεσποινὶς Ἀθηναΐς παρουσιάζετο ἐν αὐταῖς πρῶτον ἤδη. Ἦτον ὡραία, μελαγχροινὴ, μὲ ὀφθαλμοὺς ζωηροὺς, ἐνίοτε δὲ ἱκετευτικούς· ἔφερεν ἐγκεχαραγμένην ἐπὶ τοῦ προσώπου της μελαγχολίαν κινοῦσαν τὸ ἐνδιαφέρον· ὑπῆρχε ψυχὴ ἐν τῇ μορφῇ της· ὁ Ἐρρῖκος, ἐνῷ ἐστροβιλλίζετο μετ' αὐτῆς τῇ ἐλάλει τὰς ἀπείρους ἐκείνας φράσεις τὰς ὁποίας ἔλεγε μετὰ τοσαύτης χάριτος, ὅταν δὲ ἡ νεᾶνις ἐπανῆλθε πλησίον τῆς μητρός της, ὁ κόμης, ἀντὶ νὰ καταλίπῃ ταύτην, ἐκαθέσθη πλησίον της· ὡμίλησε περὶ μουσικῆς, περὶ θεάτρων, περὶ συρμῶν, εἶτα δὲ πλησιάσας τὴν Κυρίαν Δουβιδιὲ, ἐθρήνησε μετ' αὐτῆς ἐπὶ τῆς αὐτοκρατορίας, ἐδιηγήθη τὰς συμφορὰς τοῦ Βαρτελώ· ὁ χορὸς ἤρχισε· ἐχόρευσε τὴν Ἀθηναΐδα, σπουδάσας δὲ καλῶς τὸν χαρακτῆρα της εἶδεν ὅτι ἡ νεᾶνις εἶχεν ἀνάγκην φίλου, ὅστις μετ' ὀλίγον θὰ καθίστατο πλέον ἢ τοιοῦτος· προσεφέρθη Ὡμίλησεν εἰς τὸ δυστυχὲς παιδίον λόγους γλυκεῖς, ἠδυνήθη νὰ κανονίσῃ τὸ βλέμμα του πρὸς τὸ ἰδικόν της. Τῆς ἑσπερίδος ληξάσης, συνώδευσε τὰς δύο κυρίας, ζητήσας δὲ παρ' αὐτῶν τὴν ἄδειαν νὰ ἐπανέρχηται νὰ τὰς ἐνοχλῇ διὰ τῶν ἐπισκέψεών του ἐνίοτε, ἀνεχώρησε μετὰ τῆς βεβαιότητος ὅτι τὸ ψέλλιον ἦτον ἰδικόν του. Ἡ Ἀθηναΐς ἦτο τεθλιμμένη καὶ ῥεμβώδης, ἐνῷ ἡ Κυρία Δουβιδιὲ ἐσχημάτιζεν ἤδη σχέδια λαμπρά.

III.

Ἡ οἰκία τῆς κυρίας Δουβιδιὲ ἦτον ἀρκούντως θλιβερά. Ὀλίγοι ἄνθρωποι ἐσύχναζον εἰς ταύτην. Οὗτος ἡ δυστυχὴς Ἀθηναΐς ἔζη ἐν βαθυτάτῃ μονώσει· ὁ χαρακτὴρ αὐτῆς, ἤδη φερόμενος πρὸς τὸ ῥωμαντικὸν, ἐλάμβανε καθ' ἑκάστην νέαν μορφήν. Ἄλλοτε μὲν ἡ εἰρωνεία καθίστα ταύτην τρελλὴν ἐκ τῆς χαρᾶς, ἄλλοτε δὲ ἡ θλῖψις ψυχράν. Ἡ ἐποχὴ, καθ' ἣν ἡ νεᾶνις αὕτη εἶχεν ἀνάγκην ἔρωτος εἰλικρινοῦς, ἔφθασεν. Ἡ ψυχὴ ἐζήτει ψυχὴν, ὁ κόμης δ' Ἐσσάρτ ἐγένετο δεκτός. Ἀπὸ τῆς ἑσπέρας τοῦ χοροῦ, δύο ἡμέραι εἶχον παρέλθει, ἡ Ἀθηναΐς ἀκουσίως αὐτῆς ἐσκέπτετο περὶ τοῦ νέου ἐκείνου τοῦ τοσοῦτον εἰλικρινοῦς, τοῦ τοσοῦτον συμπαθητικοῦ. Ἀφ' ἑτέρου δὲ ἡ κυρία Δουβιδιὲ, ἥτις εἶχε συλλάβει ἐλπίδας τινὰς, ὡμίλει περὶ τοῦ κόμητος εἰς τὴν θυγατέρα της, ἡ δὲ νέα κόρη, λαμβάνουσα ἀφορμὴν ἔκ τε τῆς ἀναμνήσεως αὐτοῦ καὶ ἐκ τῶν περὶ αὐτοῦ ὁμιλιῶν τῆς μητρός της, ἠρώτησεν ἑαυτὴν διατί δὲν ἤρχετο.

Ὁ Ἐρρῖκος παρουσιάσθη παρὰ τῇ κυρίᾳ Δουβιδιὲ· ὑπεδέχθη μετ' εὐμενείας, μετὰ χαρᾶς. Δυστυχὴς μήτηρ! δυστυχὲς τέκνον! Εὗρε τρόπον νὰ ὁμιλήσῃ χαμηλοφώνως εἰς τὴν Ἀθηναΐδα, διὰ παραδόξου δὲ συμπτώσεως ἐπανευρέθησαν ἔτι τὴν αὐτὴν ἑσπέραν παρὰ τῇ κυρίᾳ Δελωνάϋ!

Μεταξὺ τῶν ἐπισκεπτομένων τὴν κυρίαν Δουβιδιὲ, νέος τις ζωγράφος ἦτον ὁ μετὰ περισσοτέρου ζήλου ἐκπληρῶν τὰς ἐπισκέψεις του. Χαρίεις πρὸς τὴν μητέρα, εὐπροσήγορος πρὸς τὴν θυγατέρα, ἠδυνήθη νὰ ἑλκύσῃ τὴν φιλίαν τούτων· ἦτο σχεδὸν οἰκεῖος τῆς οἰκογενείας. Οὗτος, ἐλθὼν ἑσπέραν τινα, συνηντήθη κατὰ τύχην μετὰ τοῦ κόμητος δ' Ἐσσάρτ. Ὁ ἄνθρωπος οὗτος τῷ ἀπήρεσκε. Εἶχεν ἀκούσει ἀνθρώπους ὁμιλοῦντας περὶ αὐτοῦ, ἡ δὲ παρουσία αὐτοῦ ἐν τῇ οἰκίᾳ ταύτῃ τὸν ἐξέπληξεν· « ὁ ἀετὸς παρὰ τῇ περιστερᾷ! ἐσκέφθη, ἦτο καιρὸς νὰ ἔλθω. »

Ὁ κόμης μικρὰν ἔδωκε προσοχὴν εἰς αὐτὸν, ὁ δὲ νέος καλλιτέχνης ἐδυνήθη νὰ ἐννοήσῃ ὅλα τὰ κινήματα τὰ ὁποῖα ἡ μήτηρ δὲν ὑπωπτεύετο. Εἶδε τὴν ἐπιῤῥοὴν τὴν ὁποίαν ὁ ἄνθρωπος οὗτος ἐξήσκει ἐπὶ πνεύματος νέου καὶ εὐφεθίστου, ἠνόησε τὸ μέγεθος τοῦ κινδύνου, ἀναχωρήσαντος δὲ τοῦ κόμητος, εὗρε μέσον νὰ εἴπῃ τῇ νεανίδι.

— Ἀθηναΐς, πρέπει νὰ σοὶ ὁμιλήσω κατὰ μόνας.

— Διατί τοῦτο, Ἰούλιε; ἠρώτησεν ἡ νεᾶνις.

— Σιωπή!

— Εἶμαι ἑτοίμη.

Ὅταν ἔμειναν μόνοι, διότι ἡ ἐμπιστοσύνη τῆς κυρίας Δουβιδιὲ ἀκριβῶς ἐπὶ τοῦ κυρίου Ἰουλίου ἀνετίθετο, ὁ νεανίας λαβὼν μίαν τῶν χειρῶν τῆς Ἀθηναΐδος:

— Ἀθηναΐς, τῇ εἶπε, μέγας κίνδυνος σὲ ἀπειλεῖ!

— Ποῖος κίνδυνος Ἰούλιε; μὲ ἐκφοβίζεις...

— Ἤκουσας τὸν ἄνθρωπον ἐκεῖνον ὅστις ἐξέρχεται ἐντεῦθεν, δὲν ἔχει οὕτω;

— Ἰούλιε!

— Μὴν ἐρυθριᾷς, Ἀθηναΐς. Σοὶ ὁμιλεῖ φίλος, φίλος ἀφοσιωμένος τὸν ὁποῖον ὁ θεὸς ἔθηκεν ἐπὶ τῆς ὁδοῦ σου ἵνα σοὶ κραυγάσῃ: « θάρρος καὶ φρόνησιν· » ὁ ἄνθρωπος οὗτος ἠξεύρει νὰ μαντεύῃ τὰς συγκινήσεις· γνωρίζει τὴν καρδίαν τῶν γυναικῶν, παίζει μετ' αὐτῆς! Ἰδὼν σε μόνην ἐσκέφθη: πρέπει νὰ παραγάγω ἐν τῇ ψυχῇ τῆς νεανίδος ταύτης τὸν πρῶτον ἔρωτα, ἀγνὸν καὶ βαθύν· πρέπει νὰ μὲ ἀγαπήσῃ, νὰ μοὶ τὸ εἴπῃ, καὶ τότε θὰ τὴν περιφρονήσω, καὶ θὰ τὴν καταθραύσω ὡς καταθραύει τις ἄνθος, ἀναπνεύσας πρῶτον τὴν εὐωδίαν τούτου!

— Ὦ! εἶναι ἀδύνατον!

— Μάλιστα, νεᾶνις. Γνωρίζω, ἐγὼ, τὸν ἄνθρωπον τοῦτον. Σοὶ εἶπε λόγους γλυκεῖς, δὲν ἔχει οὕτω;... Καὶ σὺ, δυστυχὲς τέκνον, μὴ σκεφθεῖσα, τὸν ἐπίστευσας· οἱ λόγοι του ἦσαν διὰ τὴν ψυχήν σου ὡς τὰ φάρμακα ἐκεῖνα τὰ καταπραΰνοντα ἐπὶ στιγμὴν πλὴν καίοντα μετέπειτα διὰ παντός! Πρόσεξον, Ἀθηναΐς, ὁ κόμης οὗτος εἶναι εἰς ἄτιμος. Εἰπέ μοι ὅτι δὲν τὸν ἀγαπᾷς.

— Ὦ! Ἰούλιε, διατί θέλεις ν' ἀγαπήσω τὸν ἄνθρωπον τοῦτον; Αἰσθάνομαι δι' αὐτὸν κλίσιν τινὰ, ἐνδιαφέρον τι...

— Καὶ μετ' οὐ πολὺ τοῦτο θὰ γείνῃ ἔρως. Πρὸ δέκα μόλις ἡμερῶν γνωρίζεις τὸν κόμητα, πλὴν ἤδη εἶσαι ῥεμβώδης, καὶ ἀριθμεῖς τὰς ἐπισκέψεις.

— Ἰούλιε!

— Ἐμάντευσα τὰ πάντα, δὲν ἔχει οὕτως;... Ὦ! τοῦτο προέρχεται ἐκ τοῦ ὅτι καὶ ἐγὼ ἀγαπῶ, καὶ ἐγὼ ὡσαύτως ἀριθμῶ τὰς ἡμέρας, τὰς ὥρας, τὰ λεπτά!

Καὶ παρετήρει ἀγνῶς τὴν νεάνιδα·

Δυσπίστει πρὸς τὸν ἄνθρωπον τοῦτον, ἐπανέλαβε· διασκεδάζει μὲ τὴν τιμὴν τῶν γυναικῶν· δὲν θὰ σὲ ἀγαπήσῃ ἐν τῇ σκιᾷ καὶ τῷ μυστηρίῳ αὐτός· θὰ γείνῃ ἀνάγκη νὰ γνωσθῇς παρὰ πάντων, ἐὰν δὲ ἀρίνῃς νὰ εἰσδύσῃς ἐν τῇ καρδίᾳ σου οἱ ὅροι του, θὰ εἴπῃ πανταχοῦ ὅτι εἶσαι ἐρωμένη του!

— Ὦ! δὲν θὰ ἐτόλμα!

— Τὸ πᾶν θὰ ἐτόλμα ὅπως κολακεύσῃ τὴν φιλαυτίαν του.

— Ἰούλιε, ἐψιθύρισεν ἡ Ἀθηναΐς, ἡ ἐξομολόγησίς σου μὲ δυσηρέστησε.

— Εἴθε νὰ ἐγένετο καταλλήλως! ἀπεκρίθη ὁ νέος καλλιτέχνης.

Ἡ κυρία Δουβιδιὲ εἰσῆλθεν. Ἡ συνομιλία κατέστη γενικὴ, ὅταν δ' ἀπεσύρθη ὁ Ἰούλιος, ὑπενθύμισεν εἰς τὴν Ἀθηναΐδα τὴν ἐξομολόγησίν του.

IV.

Δεκατέσσαρες εἶχον παρέλθει ἡμέραι ἀπὸ τοῦ χοροῦ τῆς κυρίας Δελωνάϋ, ὁπότε ὁ κόμης Ἐρρῖκος δ' Ἐσσάρτ, ἐπὶ βαθείας ἐξηπλωμένος καθέδρας, προΐστατο πρὸ γεύματος τὸ ὁποῖον ἔδιδε εἰς πλείστους φίλους του. Αἱ κεφαλαὶ εἶχον ἤδη θερμανθῆ, ζωηρῶς δ' ἐπροχώρουν τὰ ὄργια ὁπότε ὁ Ἐμμανουὴλ ἐγερθείς:

— Λοιπόν! Ἐρρῖκε, εἶπεν, αὔριον ἡ ὁριοθεῖσα προθεσμία τελευτᾷ.

— Ποία προθεσμία; εἶπον οἱ κύριοι οὗτοι.

— Διὰ τὸ ψέλλιον!

Ὁ Ἐμμανουὴλ διηγήθη τὸ προταθὲν καὶ ληφθὲν στοίχημα.

— Ἄ! μὰ τὸν θεὸν, εἶπεν εἷς αὐτῶν, εἶναι ἱστορία ἀξία τῆς ἀντιβασιλείας! Κόμη Ἐρρῖκε, μᾶς δίδετε τὸ ἐνέχυρον;

— Εἶμαι ὑποχρεωμένος εἰς τοῦτο, ὡς δ' ἠξεύρετε, κύριοι, οὐδέποτε παραβαίνω τὴν ὑπόσχεσίν μου. Αὔριον εἰς τοιαύτην ὥραν, (τρεῖς ὥραι ἐσήμαινον.) Ἐμμανουὴλ, τὸ δεῖγμα θὰ σᾷς ἐγχειρισθῇ.

— Καὶ θὰ σὲ ἀναγνωρίσω ὡς Δοβελάσιον, ἀπεκρίθη ὁ νεανίας, ἀλλὰ ποῦ θὰ συνενοηθῶμεν.

— Ἐνταῦθα.

— Ἠκούσατε, Κύριοι. Αὔριον εἰς τὰς τρεῖς· οἱ φίλοι διεχωρίσθησαν.

Μείνας μόνος ὁ κόμης ἤρχισε σκεπτόμενος Εἶχεν ἰδεῖ χθὲς τὴν Ἀθηναΐδα παρὰ τῇ κυρίᾳ Δελωνάϋ, οἱ τρόποι της ἦσαν ψυχροί. Τί νὰ πράξῃ! Ἐσκέπτετο· μένει ὀλίγιστος καιρός!... Ὦ! τί πειράζει. Ὁρκίζομαι ὅτι ἡ φιλαυτία μου δὲν θὰ ἀστεισθῇ διὰ τοῦτο. Εἴτε διὰ τῆς βίας εἴτε διὰ τῆς πανουργίας, ἡ ὡραία θὰ μοὶ ἀνήκει.

Ἡ θέλησις εἶναι ὁ ἄνθρωπος. Πρέπει νὰ πορευθῶ παρὰ τῇ κυρίᾳ Δουβιδιέ· μοὶ μένουσιν ἔτι εἰκοσιτέσσαρες ὧραι.

Ἐνδυθεὶς ἀνεχώρησε.

Ἀφ' ἑτέρου καὶ ὁ Ἰούλιος εἶχε λάβει πληροφορίας, ὁ δὲ Ἐμμανουὴλ, τὸν ὁποῖον συνήντησε, ἐγνωστοποίησε εἰς αὐτὸν τὸ στοίχημα, προσκαλῶν αὐτὸν νὰ πορευθῇ τὴν ἐπαύριον εἰς τὸ μέρος τῆς συνεντεύξεως. Τοῦτο ἦτο διὰ τὸν νεανίαν ὡς ὁ σπινθὴρ ὅστις διαρρηγνυόμενος ἀναγγέλλει τὴν πυρκαϊάν. Παρουσίασε εἰς τὴν μνήμην του, τὸν χορὸν, τὰς δεκαπέντε ἡμέρας, τὰς ἐπισκέψεις τοῦ κόμητος παρὰ τῇ Ἀθηναΐδι ἡ δὲ πραγματικότης τῷ ἀπεκαλύφθη.

— Ὦ! ἐσκέφθη, τὸ προαίσθημα σπανίως ἐξαπατᾷ· ὑπάγωμεν παρὰ τῇ κυρίᾳ Δουβιδιὲ, ὅπως σώσω τὴν θυγατέρα της.

Ὁ κόμης Ἐρρῖκος ὑπεδέχθη παρὰ τῆς κυρίας Δουβιδιὲ μετὰ τῆς συνήθους αὐτῆς εὐγενείας. Ἡ Ἀθηναΐς δὲν προσέσχεν εἰς αὐτόν. Ἡ ἐξομολόγησις τοῦ Ἰουλίου παρήγαγε καλὸν ἀποτέλεσμα, ἡ δὲ νέα κόρη παρετήρησεν ἤδη ὅτι οἱ λόγοι τοῦ κόμητος ἦσαν ἀφθονώτατοι ὅπως εἶναι εἰλικρινεῖς· « ὅταν ἀγαπᾷ τις, ἐσκέπτετο, εἶναι ἄφωνος, διότι καταπιέζεται ὑπὸ τῆς συγκινήσεως. Πλὴν ὁ κόμης μὲ συγχαίρει καὶ μοὶ ὁμιλεῖ πάντοτε. »

Μ' ὅλην τὴν σκληρὰν ταύτην ὑποδοχὴν, ὁ Ἐρρῖκος δὲν διεταράχθη. Ἐκάθησε πλησίον τοῦ κλειδοκυμβάλου, τῆς Ἀθηναΐδος καταγινομένης εἰς τακτοποίησιν τῶν κοσμημάτων της. Τὸ πρῶτον πλῆξαν τὰ βλέμματα τοῦ κόμητος πρᾶγμα, ἦτο τὸ ψέλλιον.

Ὁ Ἰούλιος εἰσῆλθεν.

— Φθάνω ἐγκαίρως, ἐψιθύρισεν.

— Πάντοτε ὁ ἄνθρωπος οὗτος! ἐσκέφθη ὁ κόμης.

Ἀλληλεχαιρετήθησαν μετ' ἀγανακτήσεως. Ἡ συνδιάλεξις ἤρχισεν· ὁ Ἰούλιος ἠκουλούθει πάντοτε τὸν κόμην διὰ τοῦ βλέμματος.

— « Δεσποινὶς, εἶπεν ὁ Ἐρρῖκος, εὐαρεστεῖσθε νὰ μᾶς τραγῳδήσητε ἓν τῶν ᾀσμάτων ἐκείνων, τὰ ὁποῖα ἡ φωνή σας καθιστᾷ οὕτως ἀξιαγάπητα;

Ἡ Ἀθηναΐς ἐρυθριάσασα παρετήρησε τὸν Ἰούλιον ὡς εἰ τῷ ἐζήτει συμβουλὴν, συνοδευομένη δὲ, ἐτραγῴδησεν· ὁ κόμης ἀπείρους τῇ ἐπεδαψίλευσεν ἐπαίνους, καθ' ἣν δὲ στιγμὴν ἔκρινεν ὅτι οὐδεὶς τὸν παρετήρει, ἥρπασε τὸ ψέλλιον, κεκρυμμένον ὑπὸ τὸ τετράδιον τῆς μουσικῆς, εἶτα δὲ ἠγέρθη ὅπως ἀναχωρήσῃ. Ἐνῷ ἐπροχώρει πρὸς τὴν θύραν, ὁ Ἰούλιος ὁρμήσας πρὸ αὐτοῦ τῷ ἔφραξε τὴν ὁδόν.

— Δὲν θὰ ἐξέλθητε, Κύριε κόμη! τῷ εἶπε.

— Τί σημαίνει τοῦτο, Κύριε;...

— Ἰούλιε, εἶπεν ἡ κυρία Δουβιδιὲ, τί θέλεις νὰ πράξῃς.

— Ὑπάρχει εἷς κλέπτης ἐνταῦθα, ἀπεκρίθη ὁ Ἰούλιος.

— Εἷς κλέπτης!

— Καὶ ὁ κλέπτης οὗτος εἶσθε σεῖς, Κύριε κόμη.

— Αὐθάδη, ἀπεκρίθη ὁ Ἐρρῖκος, ὠχριῶν.

— Ἐκλέψατε τὸ ψέλλιον τῆς Δεσποινίδος!

— Τὸ ψέλλιόν μου, εἶπεν ἡ Ἀθηναΐς, δραμοῦσα δὲ εἰς τὸ κλειδοκύμβαλον, — δὲν ὑπάρχει πλέον, ἀνέκραξε.

— Ἡ κατηγορία σας, εἶπεν ὁ κόμης, ἀπαιτεῖ ἐπανόρθωσιν... Ἡ τιμή μου!...

—Σιωπή, ἀπεκρίθη ὁ Ἰούλιος.

Δραττόμενος δὲ τοῦ κόμητος ἀπέσπασεν ἐκ τῶν χειρῶν αὐτοῦ τὸ ψέλλιον.

—Τί σκέπτεσθε περὶ τῆς τιμῆς σας, κύριε κόμη;...

Ὁ κόμης ἐκαθέσθη, αἱ δυνάμεις τῷ ἔλειπον.

—Κλέπτης! ἐψιθύρισεν ἡ Ἀθηναΐς.

—Πρέπει νὰ ἐνεργήσωμεν νὰ συλληφθῇ, εἶπεν ἡ κυρία Δουβιβιέ.

—Ὄχι, κυρία, ἀπεκρίθη ὁ Ἰούλιος, δὲν θέλω νὰ πέμψω τὸν κ. κόμην εἰς τὰ κάτεργα. Ἐν τούτοις, κατάχρησις ἐμπιστοσύνης εἶναι ἀξία τούτου. Ἀλλὰ τοῦτο εἶναι ὑπόθεσις ἰδική μας.

—Ἐξεύσθην, κύριε; ἠρώτησε.

Ὁ κόμης δὲν ἠδυνήθη ν' ἀποκριθῇ ἡ ὑπερηφάνεια τὸν ἔπνιγε. Τέλος εἶπεν: «Ὅλα εἶναι ἀληθῆ!»

—Ἤξευρα ὅτι εἶσθε ἄτιμος, ἀλλὰ δὲν σᾶς ἐνόμιζον οὕτω χαμερπῆ! Ἐξέλθετε κύριε κόμη, μὴ λησμονοῦντες, ἐν τούτοις, ὅτι αὔριον οἱ φίλοι σας σᾶς περιμένουσι. Προσπαθήσατε νὰ προμηθευθῆτε ἓν ψέλλιον· θὰ ἠδυνάμην νὰ σᾶς προμηθεύσω μίαν ἄλυσσον, ἀλλὰ ὁ θεὸς θὰ κρίνῃ.

Καὶ, λαμβάνων τὸν κόμητα ἐκ τῶν ὤμων, ὤθησεν αὐτὸν ἐκ τοῦ τῆς αἰθούσης.

—Ἰούλιε, εἶπεν ἡ κυρία Δουβιβιέ, ἀλλ' ὁ ἄνθρωπος οὗτος δύναται ἀκόμη νὰ ἀμαυρώσῃ τὴν ὑπόληψιν τῆς θυγατρός μου.

—Ἐὰν τὸ ἐπιτρέπητε, κυρία, ἀπεκριθη ὁ Ἰούλιος, οὐδόλως θὰ ὁμιλήσῃ περὶ τῆς συζύγου μου...

—Πῶς, ἀγαπᾷς τὴν θυγατέρα μου;

—Τὸ βλέπετε, ἔσωσα ταύτην!

—Λοιπόν! τὴν ἀφίνω ἐλευθέραν!

Ἡ Ἀθηναΐς παρετήρησε τὴν μητέρα της. Ὑπάρχουσι βλέμματα περικλείοντα ὁλόκληρον ἰδέαν! ἡ κυρία Δουβιβιὲ ἤρπασε τὴν χεῖρα τῆς θυγατρός της, δίδουσα δὲ ταύτην εἰς τὸν Ἰούλιον.

—Ἔσο γαμβρός μου, τῷ εἶπε!

Ὁ Ἰούλιος ἠσπάσθη τὴν δοθεῖσαν αὐτῷ χεῖρα.

—Θὰ τὸν λησμονήσῃς, δὲν ἔχει οὕτως, Ἀθηναΐς;

—Ὅπως ἀγαπήσω σέ, Ἰούλιε! εἶσαι γενναῖος καὶ καλός!

—Τοῦτο προέρχεται ἐκ τοῦ ὅτι δὲν ἔζησα ἐν τῷ κόσμῳ· ὁ κόσμος καθιστᾷ τὸν ἄνθρωπον ἄσπλαγχνον!

(Ἐκ τοῦ Γαλλικοῦ.)

Μ. Ι. Ζώρας.

Ο ΑΝΑΚΑΙΝΙΣΤΗΣ ΤΗΣ ΑΡΧΑΙΑΣ ΤΡΑΓΩΔΙΑΣ.

(συνέχεια ἴδε φυλλ. ΚΑ'. τόμος Α'.)

Τὰς φιλολογικὰς ἀρχὰς τοῦ κ. Βασιλειάδου καὶ τοὺς πνευματικοὺς αὐτοῦ θησαυροὺς σαφέστερον, ὡς ἐν εἰκόνι, εἴδομεν ἐν τῷ μακρῷ τῶν «Ἀττικῶν νυκτῶν» προλόγῳ· διότι ἐν αὐτῷ ὁ ποιητὴς προτιθέμενος νὰ ἐκθέσῃ κρίσεις τινας καὶ μελέτας αὐτοῦ σχετικῶς, ὡς λέγει, πρὸς τὰ ἑαυτοῦ δράματα καὶ τὸ μέλλον τῆς καθόλου δραματικῆς τέχνης, ἔγραψεν ἐπιλαθόμενος καὶ περὶ τῆς ἐν Ὠρωπῷ σραγῆς τῶν Ἄγγλων, περὶ τῆς Ὀθνείας βασιλείας τοῦ Ὄθωνος, περὶ Ἰταλίας, κατὰ τοῦ σοφοῦ καθηγητοῦ Φιλίππου Ἰωάννου, περὶ τῆς χαρακτηριζούσης τοὺς Ἕλληνας ἀπιστίας, περὶ ἐλλείψεως τῆς φιλίας, τῆς εὐγνωμοσύνης, τοῦ καθήκοντος καὶ περὶ τόσων ἄλλων κακιῶν, αἵτινες παρ' ἡμῖν ἐπιπολάζουσι, περὶ τῆς καθόλου ἱστορίας τῆς Ἑλλάδος ἀπὸ τῶν ἀρχαιοτάτων χρόνων μέχρις οὗ, ὡς λέγει, ἱδρυται τῆς φιλικῆς ἑταιρείας ἠλέκτρισαν τὸ δοῦλον τοῦτο ἔθνος, περὶ τῆς ἐπιρροῆς καὶ τῶν ἀποτελεσμάτων τοῦ Πελοποννησιακοῦ πολέμου, περὶ Ἀλεξάνδρου, περὶ Βυζαντινοῦ Ἑλληνισμοῦ καὶ περὶ πλείστων ἄλλων, δι' ἃ καυχώμενος δικαίως ἠδύνατο νὰ εἴπῃ *Scit omnia et alia quaedam.* Ἤδη δὲ πρόκειται νὰ ἐξετάσωμεν αὐτὸν ἰδίᾳ ὡς ποιητήν, διότι οὐδόλως παράδοξον νὰ εἴπωσιν ἡμῖν τινες, τί σημαίνει, ἐὰν ὁ Βασιλειάδης περὶ παντὸς πράγματος γνώμην ἀποφαινόμενος περιπίπτῃ εἰς ἀνήκουστα ἁμαρτήματα, καταφρονῇ τῶν κανόνων τῆς λογικῆς *ἐπερειδόμενος ὡς λέγει εἰς τὴν φιλίαν, ἥτις κρατεῖ τὸ δάκρυ τῆς συγγνώμης εἰς τὰ ὄμματα καὶ τὸν ἐνθουσιασμὸν ἐν τῇ καρδίᾳ*, τί σημαίνει, ἐὰν ἀποδεικνύηται ἀγνοῶν καὶ τὰ στοιχειωδέστερα, μήπως δὲν δύναται καὶ ἄνευ γραμμάτων καὶ ἄνευ ἱστορίας καὶ ἄνευ λογικῆς νὰ ἶνε ποιητής; Πρὸς ἀποφυγὴν λοιπὸν τοιούτων ἐνστάσεων, ἃς οἱ τῷ Βασιλειάδῃ ὅμοιοι δύνανται ἡμῖν νὰ προτείνωσι, λαμβάνομεν ἓν τῶν καλλιτέρων τῆς δραματικῆς αὐτοῦ μούσης προϊόντων τὴν «Σκύλλαν» καὶ ἐξετάζομεν αὐτὴν ἐν ὀλίγοις. Πρὶν ἢ ὅμως περὶ τῆς οἰκονομίας καθόλου τοῦ δράματος τούτου βραχέα τινα εἴπωμεν, ἐπάναγκες ἐνομίσαμεν ἐκ τῶν ἐσπαρμένων ἐν αὐτῷ ἀπείρων μαργαριτῶν νὰ παραθέσωμεν τινάς, ὅπως δείξωμεν τὸ εὐφάνταστον τοῦ ποιητοῦ, τὰς προτοτύπους αὐτοῦ ἰδέας καὶ εἰκόνας καὶ τὴν περὶ τὴν γλῶσσαν καλλιέπειαν. Ἐν τῇ ὑποθέσει τῆς «Σκύλλης» ὁ ποιητὴς λέγει ὅτι τὸ ἀναφώνημα «σκύλλ' ἄπιστη!» ὅπερ ὁ λαὸς πρὸς ὕβριν μεταχειρίζεται, ἕλκεται τὴν καταγωγὴν αὐτοῦ ἐκ τῆς «Μεγαρικῆς Σκύλλης» καὶ ὅτι κατὰ τὴν ἀφιλοσόφητον τοῦ λαοῦ τόλμην(!) μετέπεσεν εἰς τὸ «σκυλὶ ἄπιστο». Ἐὰν ἀληθῶς ὁ λαὸς ἀνώρυζε τὸν περὶ τῆς Μεγαρικῆς Σκύλλης μύθον καὶ εὗρε τὸ ἀναφώνημα «σκύλλ' ἄπιστη» περὶ τούτου μόνος ὁ κ. Βασιλειάδης δύναται νὰ γνωρίζῃ. Ἡμεῖς ὑποθέτομεν πρῶτον ὅτι τὸ πρὸς ὕβριν καὶ ἐν ὀργῇ λεγόμενον τοῦτο ἀναφώνημα, δὲν ἕλκεται τὴν καταγωγὴν ἐκ τῆς «Μεγαρικῆς Σκύλλης», ἀλλ' εἶνε ὕβρις ἣν ἀπέτεινον οἱ Τοῦρκοι εἰς τοὺς ὑπὸ τὴν δυναστείαν αὐτῶν διατελοῦντας Ἕλληνας, δεύτερον ὅτι εἶνε δύο ὕβρεις προφερόμεναι ἀσυνδέτως «σκύλε ἄπιστε» διότι ὁ σκύλλος εἶνε ὁμολογουμένως πιστός, καὶ τρίτον ὅτι εἶνε γελοιωδέστατον καὶ ἀνοητότατον νὰ λέγῃ καὶ νὰ γράφῃ τις ὅτι τὸ «σκύλλ' ἄπιστη» μετέπεσε κατὰ τὴν ἀφιλοσόφητον τοῦ λαοῦ τόλμην, εἰς τὸ «σκυλὶ ἄπιστο», καθόσον τὸ πρὸς ὕβριν τοῦτο ἀναφώνημα, ἐπὶ μὲν γυναικὸς λέγεται βεβαίως «σκύλλ' ἄπιστη» ἐπὶ δὲ ἀνδρὸς «σκύλε, ἄπιστε» καὶ ἀδιαφόρως (οὐχὶ δὲ καὶ ἀφιλοσοφήτως!) ἐπ' ἀμφοτέρων τῶν γενῶν «σκυλὶ, ἄπιστο». Ἐν σελ. 133 ὁ βασιλεὺς τῶν Μεγάρων Νῖσσος λέγει πρὸς τὴν θυγατέρα αὐτοῦ *Σκύλλαν:* «μὴ φοβοῦ ὅλη αὕτη ἡ στρατιὰ εἶνε πολυτελὴς περὶ τὰ Μέγαρα κόσμος· ὄχι ἄλυσσης, ἀλλ' ἀργυροῦν βραχιόνιον περὶ τὴν χεῖρα βασιλίδος» Θέλων ὁ ποιητὴς νὰ δείξῃ πόσον ἀπτόητος καὶ ἀγέρωχος ἔμενεν ὁ Νῖσσος εἰς τὴν θέαν τοῦ περὶ τὰ Μέγαρα Κρητικοῦ στρατοῦ, παραβάλλει αὐτὸν τὸν στρατὸν *οὐχὶ πρὸς ἄλυσσοι, ἀλλὰ πρὸς ἀργυροῦν βραχιόνιον περὶ τὴν χεῖρα βασιλίδος* Ὁ ἀναγνώστης ἐκ τῆς παραβολῆς ταύτης εὐκόλως βεβαίως δύναται νὰ ἐκτιμήσῃ τὴν κακοζηλίαν καὶ τὴν διαφθορὰν τῆς αἰσθητικῆς τοῦ Βασιλειάδουκρίσεως Σελ. 134. «Δόρατα ἀτελεύτητα». Διατὶ ἀφαιρῶν τὴν ἀρχὴν καὶ τὸ τέλος ἐκ τῶν δοράτων, κ. Βασιλειάδη, τὰ κάμνεις ἀτελεύτητα;. Σελ 135 «Οὗτος (ὁ Λυκάστης) ἦτον ἄναξ ἀληθής, ἀληθοῦς ἀνδρὸς ἄφρων τὸ φρόνημα». Ὅλοι ἐννοοῦν καὶ οὐδεὶς καταλαμβάνει τὸ θαυμάσιον τοῦτο, ἐκτὸς τοῦ *ἄφροντος τὸ φρόνημα* Βασιλειάδου. Ὁ ποιητὴς ἴσως ἐνωρίζεν, ὅτι λέγων τις καὶ γράφων *ὁ Α αἴρει τὸ φρόνημα τοῦ Β*, δὲν ἐκφράζει, ὅπερ βεβαίως ἠδύνατο νὰ ἐκφράσῃ· ἐὰν ἔλεγε καὶ ἔγραφεν *ὁ Α ἔχει τὸ φρόνημα τοῦ Β.* Ἔγραψεν ὅμως οὕτω χάριν ποιητικῆς ἀδείας καὶ δύναται ἑπομένως νὰ τύχῃ παρ' ἡμῶν συγγνώμης, ἐὰν καὶ οὕτως συγχωρήσῃ ἡμῖν χάριν ποιητικῆς ἀδείας νὰ τὸν ὀνομάσωμεν ἀνόητον καί τοι φρόνιμον ὄντα. Αὐτόθι· «Ἀκόμη νὰ ἴδῃς αὐτὸν» = δὲν τὸν εἶδες ἀκόμη; Φαίνεται ὅτι ὁ κ. Βασιλειάδης ἔκαμεν ὅρκον εἰς τὴν δραματικὴν μοῦσαν ἢ νὰ στρεβλώσῃ τὴν Ἑλληνικὴν γλῶσσαν, ἢ νὰ λάβῃ ὡς τραγικὸς τέλος τραγικόν. Σελ. 137. «ὁ Νῖσσος βλέπων τὸν Μίνωα προχωροῦντα πρὸς τὸ τεῖχος φωνάζει μακρὰν ἀνόσιε καὶ πρὸς τὴν θυγατέρα αὐτοῦ ἀποτεινόμενος, λέγει, μᾶς ὑβρίζει κλπ. φέρε μοι, δός μου δός με» ὦ ποία καλλιέπεια, ποία περὶ τὴν Ἑλληνικὴν σύνταξιν ποικιλία!. Αὐτόθι «Πόσον εὐκόλως ἀνατρέπονται τὰ θεμέλια τῶν Μεγάρων ὅταν στηρίζωνται ἐπὶ τῆς ἄμμου τοῦ θυμοῦ καὶ τῶν αἰσθήσεων». Ὡραία εἰκών! καὶ ἂν ὑποτεθῇ ὅτι τὸ χρῶμα τῆς ἄμμου ταύτης τοῦ θυμοῦ καὶ τῶν αἰσθήσεων εἶνε κόκκινον, ἔτι ὡραιοτέρα. Σελ. 185 «ὁ Θούριος λέγει τῷ βασιλεῖ Νίσσῳ νὰ τὸν φονεύσῃ· ὁ δὲ Νῖσσος εἰπὼ πρὸς τὰ τέκνα σου ἀπαντᾷ διότι ἐγὼ ἀπέμαθον τὸ δολοφονεῖν». Λοιπόν, κ. Βασιλειάδη, ὁ σεβάσμιος γέρων καὶ ἐνάρετος Βασιλεὺς Νῖσσος ἦν πρότερον ἐξ ἐπαγγέλματος δολοφόνος καὶ βαθμηδὸν ἀπέμαθε τὸ δολοφονεῖν! εὖγε!! Σελ. 137 «Νὰ βάλῃς βέλος ἐπ' αὐτοῦ». Νὰ σταθῇ δηλαδὴ νὰ τὸν φορτώσῃ σὺ καὶ ὁ Νῖσσος, κ. Βασιλειάδη; Σελ. 138. «Εἰς τὸν ἀθλιέστερον γέροντα, ἐὰν ἔλεγες, ἄφες τὰ τείχη τῆς πόλεως, μετάβηθι πρὸς τὰς σκηνὰς τῶν Κρητῶν καὶ ἔχεις χρυσίον τάλαντα πεντήκοντα, ὁ γέρων ἐκεῖνος, τοῦ ὁποίου ἡ μία χεὶρ ἀποχαιρετίζει τὸν κόσμον, καὶ ἡ ἑτέρα κρούει τοῦ θανάτου τὸ μέγαρον, θὰ προετίμα νὰ πλαναται ἐπαίτης ἐντὸς τῆς πόλεως ἢ βασιλεὺς ἐκτὸς αὐτῆς· τοῦτο εἶναι λίαν φρόνιμον καὶ ἀληθές». Οὔτε λίαν φρόνιμον ποιητά μου, εἶνε, οὔτε ἀληθές· διότι γέρων, οὗ ἡ μία χεὶρ ἀποχαιρετίζει τὸν κόσμον καὶ ἡ ἑτέρα κρούει τοῦ θανάτου τὸ μέγαρον, δὲν ἔχει ἀνάγκην βεβαίως χρημάτων οὐδὲ καταλίπει τὰ τείχη τῆς πόλεως χάριν αὐτῶν· ὁ ἑτοιμοθάνατος γέρων ἀναντιρρήτως θὰ προετίμα ἀντὶ τῶν χρημάτων, ἅπερ εἰς οὐδὲν ἤθελε τῷ χρησιμεύσωσι τὴν δόξαν, ἥτις καὶ μετὰ θάνατον ἔσται. Μόνον ἀπηλπισμένος τις τυχοδιώκτης ἠδύνατο νὰ προδώσῃ τὴν πατρίδα αὐτοῦ ὑπὸ τῆς λάμψεως τοῦ χρυσίου τυφλούμενος καὶ τοιοῦτον ὑμεῖς ἀντὶ τοῦ ἑτοιμοθανάτου γέροντος, ὠφείλατε νὰ φέρητε ὡς παράδειγμα. Σελ. 141. «Ἡ πρὸς ἐσὲ στοργή μου (λέγει ὁ θεράπων τοῦ Νίσσου ποὸς τὴν θυγατέρα αὐτοῦ Σκύλλαν) παρέλυσεν ἐν ἐμοὶ πᾶσαν αὐστηρότητα, πᾶν ἄλλο νῆμα χαλύβδινον καὶ ἔκλινα ὑπὸ τὰ νεύματά σου». Ἄρρητ' ἀνονόμαστα θαυμάτων πέρα μωρολογήματα. Τί παθών, κ. Βασιλειάδη, πλάττεις χαλύβδινα νήματα ἐν τῇ καρδίᾳ τοῦ δυστυχοῦς θεράποντος καὶ παραλύεις αὐτὰ διὰ τῶν νευμάτων τῆς θυγατρὸς τοῦ βασιλέως Σκύλλης; Ἐὰν ἤθελες νὰ πιστεύσωμεν ὅτι ὁ θεράπων ἐδείκνυε χαλύβδινον αὐστηρότητα κατὰ τῶν ἐκτροπῶν τῆς θυγατρὸς τοῦ κυρίου του ἔπρεπε νὰ εἴπῃς ἡμῖν καὶ ποσάκις τὴν ἔδερε, διότι ἄλλως εἶσαι ἀπίστευτος. Σελ. 153. «Τὸν πόλεμον σκοπὸν τυχόντα τὴν ἁρπαγὴν τῆς θυγατρὸς τοῦ Νίσσου» Ἐκ τῶν ἡγουμένων καὶ ἑπομένων τῇ περιόδῳ ταύτῃ, ἐννοεῖ τις βεβαίως τί ἤθελε νὰ ἐκφράσῃ ὁ κ. Βασιλειάδης μάτην ὅμως ἤθελε ζητήσει νὰ ἐξαγάγῃ νόημα ἐξ αὐτῆς καὶ μόνης οὐδὲν ἄλλο σημαινούσης ἢ τὴν τοῦ γράψαντος ἀμάθειαν. Σελ. 160 «Νόσον γοήτιδα» ὦ ψυχή μου! Αὐτόθι «Ἐντός μου ἄβυσσος ἠνοίχθη ὡς κενὸν εὐωδιάζον καὶ βαρὺ βαρύ βαρύ» Μωρὸν μωρὸν μωρόν. Αὐτόθι. «Ἡ Ἄρτεμις ἐτόξευσε τὸν Ἄδωνιν» Ἡμεῖς νομίζομεν κ. Βασιλειάδη, ὅτι ὁ Ἄδωνις ἐξελθὼν εἰς θήραν ἐγένετο βορὰ χοίρου τινος· δὲν εἶναι καλὸν τοῦτ' αὐτὸ καὶ σεῖς νὰ νομίζητε; Σελ. 171. «Τὸ πτηνὸν ψάλλον ἀμιλλᾶται πρὸς τὰ ῥόδα». Ἐν δὲ τῇ ἀμίλλῃ ταύτῃ τοῦ ψάλλοντος πτηνοῦ πρὸς τὰ ῥόδα τίς ἄραγε νικᾷ κ. Βασιλειάδη; Ἴσως τὰ ῥόδα, διότι ταῦτα ψάλλουσιν ἡδύτερον τῶν πτηνῶν. Ἐν γένει, φίλε ἀναγνῶστα, αἱ ποιητικαὶ εἰκόνες καὶ παρομοιώσεις τοῦ κ. Βασιλειάδου εἰσὶ προτότυποι καὶ διὰ τὸ ὕψος αὐτῶν ἀκατάληπτοι. Προτότυπος δείκνυται πολλαχοῦ ὁ κ. Βασιλειάδης καὶ περὶ τὴν φράσιν ἀναγκαζόμενος διὰ τὴν πτωχείαν τῆς γλώσσης ἡμῶν νὰ δημιουργῇ καὶ πλάττῃ λέξεις κατ' ἰδίαν γραμματικήν, ὡς λ. χ. *ὁ φιλέγωρ σεισμός* (!!) *ὁ κρειτοτιστής*! κλπ. καὶ οὕτω τὰ μὲν διάφορα νοήματα καὶ τὰς ὑψηλὰς ἰδέας τῆς τετραγωνικῆς αὐτοῦ κεφαλῆς νὰ παριστᾷ εὐκολώτερον, τὰ δὲ ποικίλα τῆς ψυχῆς αὐτοῦ συναισθήματα νὰ ζωγραφίζῃ χρώμασι ζωηροτέροις ἐπιτηδειότερον. Τίς δύναται νὰ ψέξῃ αὐτὸν ἐπὶ τούτῳ, ἀφοῦ ἕκαστος γνωρίζει ὅτι ἡ τῶν ποιητῶν γλῶσσα διαρρέει τῆς τῶν κατὰ λογάδην, ἅτε καθαρώτερον καὶ ζωηρότερον δι' αὐτῆς καὶ αἱ ἀντιλήψεις ἐξαγγέλλονται καὶ αἱ τῆς ψυχῆς διαθέσεις ἑρμηνεύονται;

Μετὰ τὰς ὀλίγας ἡμῶν ταύτας περὶ τῶν καθ' ἕκαστα τοῦ προκειμένου δράματος παρατηρήσεις, προβαίνομεν εἰς τὴν ἐξ ἐπιπολῆς ἀνάλυσιν αὐτοῦ βραχέα τινα καθόλου περὶ τῆς οἰκονομίας λέγοντες. (Ἕπεται συνέχεια.)

Η ΤΙΜΩΡΙΑ. (1)

(Ἐλευθέρα μετάφρασις ἐκ τοῦ Γαλλικοῦ ὑπὸ Φ. Δ.)

Ι.

Ἐν τῷ μέσῳ πεδιάδος ἐρήμου, περὶ τὴν δείλην ἡμέρας τινὸς τοῦ Ὀκτωβρίου τοῦ 1869, ἱππεύς τις ὑψηλοῦ ἀναστήματος, ἐπορεύετο ἡσύχως, ἀφίνων πᾶσαν ἐλευθερίαν εἰς τὸν ἵππον του, ὅπως ἐκλέξῃ τὴν τε διεύθυνσιν, καθὼς καὶ τὸ εἶδος τοῦ βαδίσματος. Τὸ τὸ ζῶον ἐπωφελούμενον τῆς εὐκαιρίας, ἐβάδιζεν ὅσον τὸ δυνατὸν ἀργότερον. Ἄλλως τε οὐδεμία κατεπείγουσα ἀνάγκη ἐβίαζε τὸν ἱππότην Ἠιχάρδον Δὲ Τολουμόντην, ὅπως σπεύδῃ τὸ βάδισμα τοῦ ἵππου του· οὔτε λόγον εἶχε δώσει, οὔτε εἰς ὡρισμένην ἡμέραν εἴτε ὥραν εἶχε προσκληθῆ, ἀλλ' οὔτε ἐροβεῖτο τὴν περικυκλοῦσαν αὐτὸν ἐρημίαν, οὔτε κἂν ἐρράντιζε περὶ τῆς πλησιαζούσης νυκτὸς, ἐπειδὴ ἦτον ἐξ ἐκείνων τῶν ἀτρομήτων περιηγητῶν, οἵτινες ἀγαπῶσι τοὺς ἐκτεταμένους ὁρίζοντας καὶ εὐχαριστοῦνται εἰς τοὺς ἀγρίους τόπους.

Καὶ τῷ ὄντι ὁ προγενέστερος βίος αὐτοῦ, ἐπὶ εἰκοσαετίαν σχεδὸν, ὑπῆρξεν ἐκ τῶν μᾶλλον ῥιψοκινδύνων. Προσκολληθεὶς κατὰ τὴν νεότητά του εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τοῦ Γενικοῦ Διοικητοῦ τῶν Κάτω Χωρῶν τοῦ Μαρκισίου Δὲ Κάστελ— Ῥοδρίγου, ἐστάλλη παρ' αὐτοῦ εἰς Παρισίους ὅπως πραγματευθῆ ὑπόθεσιν, ἀφορῶσαν τοὺς τότε πολέμους.

Νέος, πλήρης ζωηρότητος, ἀγαπῶν τὰς συναναστροφὰς δὲν ἤργησε νὰ συνάψῃ πλείστας σχέσεις, αἵτινες τὸν ἐκράτησαν ἐν τῇ πόλει ταύτῃ καὶ μετὰ τὴν ἐκπλήρωσιν τῆς ἀποστολῆς του. Ὡς ἀγαπῶν ὑπερβολικῶς τὰ θέατρα, ἐγνώρισε πολλοὺς δραματικοὺς ὑποκριτὰς, καὶ ἰδίως τὸν Ῥενάρδον, μεθ' οὗ συνεδέθη ὅλως ἰδιαιτέρως. Ὁ Ῥεννάρδος ἦτον ἐκ τῶν μεγάλων ὀπαδῶν τῶν τυχηρῶν παιγνιδίων. Κερδήσας δὲ τὴν ποσότητα, τριάκοντα χιλιάδων λιρῶν, προὔτεινεν εἰς τὸν Ἠιχάρδον ὅπως περιηγηθῶσι τὴν Ἰταλίαν· τοῦθ' ὅπερ, οὗτος ἐδέχθη πάνυ εὐχαρίστως. Ἀλλὰ, κατὰ τὴν ἐπιστροφὴν ἐκ τοῦ ταξειδίου τούτου, πλέοντες μεταξὺ Βολωνίας καὶ Τουλώνης, κατελήφθησαν ὑπὸ Ἀλγερινῶν πειρατῶν καὶ ἀπήχθησαν αἰχμάλωτοι εἰς Ἀφρικὴν, ἔνθα διτέλεσαν ἀρκετὸν καιρὸν ἐν τῇ δουλείᾳ, ἐξ ἧς τότε μόνον ἠλευθερώθησαν, ἀφ' οὗ ὁ ἱππότης ἐπλήρωσε τὰ αἰτηθέντα ἁδρὰ λύτρα.

Ἐν τούτοις τὸ δυστύχημα τοῦτο οὐδόλως ἀνεχαίτισε τὴν πρὸς τὰς περιηγήσεις ἔφεσιν αὐτῶν. Ὅθεν μετὰ τὴν ἐκ τῆς Ἀφρικῆς ἐπάνοδον, ἀνεχώρησαν πάλιν, ὅπως ἐπισκεφθῶσι τὴν Ὀλλανδίαν, τὴν Γερμανίαν, τὴν Πολωνίαν καὶ τὴν Σουηδίαν. Ἀπαντήσαντες δὲ καὶ δύο ἑτέρους Γάλλους ἐπανερχομένους ἐκ τῆς Ἀσίας, ἐξέτεινον μετ' αὐτῶν τὴν πορείαν των μέχρι τῆς Λαπωνίας, καὶ ἐκεῖθεν μέχρι τοῦ Τορνέου, ἔνθα ἐπὶ βράχου ἐγράφαν τοὺς ἑξῆς τέσσαρας στίχους, οὓς ὁ *La Harpe* ἑρμήνευσεν ὧδέ πως.

Γεννηθέντες Γάλλοι, δοκιμασθέντες δι' ἑκατὸν κινδύνων,
Ὁ Γάγγης εἶδεν ἡμᾶς ἀναβαίνοντας μέχρι τῶν πηγῶν του,
Ἡ Εὐρώπη, διατρέχοντας τὰ κλίματα καὶ τὰς θαλάσσας της,
Ἡ Ἀφρική, ἀψηφοῦντας τὰ ἐρήμους της,
Ἰδοὺ τὸ τέρμα τῶν περιηγήσεών μας,
Θὰ σταματήσωμεν δέ, ὅπου τελειόνει τὸ σύμπαν.

Βεβαίως ὡς ποίησις ἐχαράχθη καλῶς, ἀλλ' ὡς Γεωγραφία!...

Καταλαμβάνει λοιπόν τις ὅτι, ὁ ἤδη πεντηκοντούτης Ἠιχάρδος δὲ Τολουμόντης, δὲν ἔφερε πλέον ἐκεῖνα τὰ προσόντα, τὰ ὁποῖα ἐκόσμουν αὐτὸν πρὶν ν' ἀναλάβῃ τὰς μακρυνὰς ταύτας περιηγήσεις. Τὴν κομψὴν καὶ εὐγενῆ φυσιογνωμίαν του διεδέχθησαν ἤδη οἱ χαρακτῆρες πρωΐμου γήρατος· καὶ ἐνόμιζεν ἑαυτὸν εὐτυχῆ, δυνάμεναν νὰ ἐπανίδῃ τὴν πατρικήν του ἑστίαν, ἂν καὶ ἐγνώριζεν ὅτι, ἡ μέλλουσα ὕπαρξίς του, δὲν θὰ ἦτο, παρὰ λυπηρὰ, διότι, οὔτε οἰκογένειαν εἶχεν, οἱ δὲ ἀρχαῖοι αὐτοῦ φίλοι ἔπιον ἤδη ἐκ τοῦ ποτηρίου, ὅπου μετάγει ἡμᾶς εἰς τὴν αἰωνιότητα.

Μεταξὺ τῶν φίλων τῆς παιδικῆς του ἡλικίας, ὑπῆρχε καί τις μεθ' οὗ, ἦτο στενῶς συνδεδεμένος, ἀλλὰ περὶ τοῦ ὁποίου, ἐν τῷ ὅλως ἀφρόντιδι καὶ πλήρει περιπετειῶν παρελθόντι αὐτοῦ βίῳ,

(1) *Les voies du chatiment.*

οὐδόλως ἐφρόντισε νὰ πληροφορηθῇ· ὠνομάζετο δ' οὗτος ὁ Βαρῶνος δὲ Ῥουγεθιέρος, τοῦ ὁποίου ὁ γοτθικὸς Πύργος ἔκειτο δύο μόνον λεύγας μακρὰν τοῦ ἰδικοῦ του.

Ἅμα λοιπὸν ἐπανακάμψας ἐκ τῶν ταξειδίων του, ἀπεφάσισε νὰ ἐπισκεφθῇ τὸν φίλον τοῦτον καὶ ἤδη βλέπομεν αὐτὸν πορευόμενον ἐπὶ τῷ σκοπῷ τούτῳ, εἰς Ῥουγεθιέρον.

Ῥεμβάζων καὶ ὅλως ἀφροντις, εἶχεν, ὡς εἴπομεν ἐγκαταλείψει πᾶσαν ἐλευθερίαν εἰς τὸν ἵππον του, ὅπως ἐκλέξῃ τὴν ὁδὸν, ὥστε ἠγνόει ἂν ἐβάδιζεν ἐπὶ τῆς ἁρμοδίας διευθύνσεως. Ἀπετάνθη λοιπὸν εἰς χωρικὸν ὃν κατὰ τύχην ἀπήντησεν, ἐρωτήσας αὐτὸν περὶ τῆς ἀποστάσεως, ἥτις ἐχώριζεν αὐτὸν ἀπὸ τοῦ Πύργου τοῦ Ῥουγεθιέρου.

— Δὲν σᾶς μένει παρὰ δύο λεύγας νὰ κάμητε, ἀπήντησεν ὁ ἐρωτηθείς.

— Ὁ Βαρῶνος Οὐεκένσλαος ζῇ βεβαίως ἀκόμη;

— Δὲν δύναμαι νὰ σᾶς βεβαιώσω, Κύριε, διότι κατοικῶ πολὺ μακρὰν ἐκ τοῦ ῥηθέντος Πύργου.

Ὁ Ἱππότης ἐξηκολούθησε τὸν δρόμον του.

Μετὰ ἡμίσειαν ὥραν ἀπήντησε δύο νέας γυναῖκας, πρὸς ἃς ἀπηύθυνε τὴν αὐτὴν ἐρώτησιν. Αὗται δὲ, τῷ ἀπήντησαν, ὅτι ἂν καὶ κατῴκουν μίαν μόνον λεύγαν μακρὰν τοῦ Ῥουγεθιέρου, ἐντούτοις τὸ ὄνομα τοῦ Βαρώνου τοῖς ἦτον ἐντελῶς ἄγνωστον.

Ἤρχισε λοιπὸν ν' ἀνησυχῇ, ὅτε παρετήρησε χωρικόν τινα οἰκίσκον, εἰς ὃν ἀμέσως διηύθυνε τὰ βήματα τοῦ ἵππου του. Ἡτοιμάζετο νὰ πλήξῃ ἐπὶ τῆς θύρας, ὅτε ἀνοιχθείσης ταύτης, ἐτάνη ἀνὴρ μεσαίας ἡλικίας πρὸς ὃν ὁ ἱππότης ἀπέτεινε τὴν αὐτὴν ἐρώτησιν.

— Περὶ τίνος Ῥουγεθιέρου θέλετε νὰ εἰπῆτε, Κύριε, ἀπήντησεν ὁ χωρικός;

— Ἀλλὰ νομίζω, ὅτι δὲν ὑπάρχει παρὰ εἷς καὶ μόνος Κύριος τοῦ Ῥουγεθιέρου. Ὁ Βαρῶνος Οὐεκένσλαος...

— Ἀ! ἄ! ἄ! Τώρα ἐννοῶ... Φεῦ, Κύριε, ἀπέθανεν!...

— Ἀπέθανεν! Μένιστε θεέ! καὶ ἀπὸ πόσου χρόνου;

— Δὲν δύναμαι νὰ σᾶς εἴπω ἀκριβῶς· ἀλλὰ νομίζω ὅτι πρέπει νὰ ἦναι πολλὰ ἔτη.

— Ἰδοὺ ἀκόμη ἓν δυστύχημα! διελογίζετο ὁ Ἱππότης, ἀναστενάξας βαθέως. Καὶ ἐν τούτοις ἦτον ἀρκετὰ εὐγενὴς καὶ εἰλικρινὴς αὐτὸς ὁ φίλος! Μοὶ ἤθελεν εἶναι πολὺ εὐχάριστον ὅπως ὁμιλήσω μετ' αὐτοῦ περὶ τοῦ παρελθόντος.

Εἶτα ἀποτανθεὶς πρὸς τὸν χωρικόν.

—Δὲν δύνασθε, εἶπε, νὰ μοὶ διηγηθῆτέ τι περὶ τοῦ θανάτου του, ἢ καὶ πᾶν ὅ,τι συνέβη μετ' αὐτόν;

—Μάλιστα, Κύριε· γνωρίζω μερικὰς λεπτομερείας. Ἀλλὰ μήπως ἐπιθυμῆτε νὰ ἀναπαυθῆτε ὀλίγον; Δὲν ἔχω μέγα πρᾶγμα νὰ σᾶς προσφέρω, ἐν τούτοις ὅ,τι ἔχω, εἶναι εἰς τὴν διάθεσίν σας.

—Εἶσθε πολὺ καλὸς, γενναῖέ μου ἄνθρωπε. Δέχομαι εὐχαρίστως, δι' ὀλίγας στιγμὰς, τὴν φιλοξενίαν σας.

II

Ὁ Ἱππότης καταβὰς τοῦ ἵππου του, ἠκολούθησε τὸν χωρικὸν ἐν τῇ κατοικίᾳ του.

—Ἂς ἴδωμεν, εἶπε, καθεσθεὶς ἐνώπιον κοτύλης πλήρους γάλακτος· διηγηθῆτέ μοι, ὅ,τι γνωρίζετε περὶ τοῦ Βαρώνου Οὐεκενσλάου. Ἦτον ὁ καλλήτερος φίλος μου, καὶ τοῦ ὁποίου ἀπεχωρίσθην, πρὸ εἴκοσι σχεδὸν ἐτῶν.. Μήπως ἐνυμφεύθη;

—Μάλιστα, Κύριε. Ἐνυμφεύθη πλουσίαν τινα ὀρφανήν, τὴν δεσποσύνην Δὲ Φρανιάγου. Ἀλλὰ δὲν ἔζησε πλέον τοῦ ἑνὸς ἔτους μετ' αὐτῆς. Αἰφνιδίως, πρωΐαν τινα, ἀνεχώρησε διὰ τὴν Γερμανίαν, ὅπου ἐκάλεσαν αὐτὸν δι' ὑποθέσεις, ἀλλὰ δὲν ἐπέστρεψε πλέον. Εἰ καὶ ἀνεζήτησαν αὐτὸν εἰς πολλὰ μέρη, δὲν ἠδυνήθησαν ὅμως νὰ μάθωσι θετικὸν τι περὶ τῆς ἀπροόπτου ἐξαφανίσεως του. Συμπεραίνεται δὲ, ὅτι, λησταὶ, γνωρίζοντες, ὅτι ὁ Βαρῶνος ἐπισέρων, ἔφερε μεθ' ἑαυτοῦ μεγάλην ποσότητα χρυσοῦ, ἐδολοφόνησαν αὐτὸν κατὰ τὴν ὁδόν. Τὸ τοιοῦτον, Κύριε, πολὺ συνεκίνησε καὶ ἐλύπησε τὸν τόπον. διότι ὁ μακαρίτης ἠγάπα ἐξ ἴσου, τόσον τοὺς μεγάλους, ὅσον καὶ τοὺς μικρούς. Σήμερον ὅμως ἐλησμονήθη ἐντελῶς! Τοιοῦτος εἶναι ὁ κόσμος!

—Καὶ ἡ γυνή του τί ἀπέγεινεν;

—Αὕτη ἦτον εἰς τὸν μῆνα τοῦ τοκετοῦ της, ὅτε ἐγκατέλειψε τὸν Πύργον, ὅστις τῇ ἀνεκάλει λυπηρὰς ἀναμνήσεις, ὅπως ἐγκατασταθῇ εἰς μακρυνόν τι κτῆμα, ὅπερ τῇ ἀνῆκεν. Ἐκεῖ δὲ, ἀπέθανε καὶ αὕτη, ἀφ' οὗ ἐγέννησεν υἱὸν, ὅστις, ὡς ἠκούσαμεν, ὀλίγας μόνον ἡμέρας ἐπέζησε τῆς μητρός.

—Ἅπαντα ταῦτα, φίλε μου, ἀπεκρίνατο σύννους ὁ Δὲ Τολουμόντης, εἶναι πολὺ λυπηρὰ καὶ σπαραξικάρδια· καὶ δικαίως λέγουσιν, ὅτι μία δυστυχία ἔρχεται κατόπιν τῆς ἄλλης. Εἰπέ μοι ὅμως τώρα, εἰς ποίας χεῖρας εὑρίσκεται ἡ περιουσία τοῦ εὐγενοῦς ἀλλὰ δυστυχοῦς φίλου μου;

—Δὲν γνωρίζετε, ὅτι δὲν εἶχε παρὰ ἕνα καὶ μόνον συγγενῆ, δεύτερον ἐξάδελφον, τὸν Ἀονόλδον Δ' Οὐΐδενφέλδον κατοικοῦντα εἰς τὰ περὶξ τῆς *Aix-La- Chapelle*;

—Ἀ! ναὶ· ἐνθυμοῦμαι. Εἶδον, νομίζω, αὐτὸν δύο ἢ τρεῖς φορὰς... Ἀνὴρ τις, ὑψηλοῦ ἀναστήματος, τρόπων ὀλίγον προσπεποιημένων, καὶ οὗτινος ἡ μορφὴ συνεφώνει πληρέστατα μετὰ τοῦ ὑπόπτου χαρακτῆρος του.

—Καὶ ἐν τούτοις, ὀφείλω νὰ σᾶς εἴπω, ὅτι ἐφάνη λυπούμενος διὰ τὸν τραγικὸν θάνατον τοῦ ἐξαδέλφου του. Εὐθὺς ὡς ἐπληροφορήθη αὐτὸν, ἔσπευσεν εἰς Ῥουγεθιέρον, ὅπως παράσχῃ τὰς πλέον εἰλικρινεῖς παραμυθίας εἰς τὴν ἀπαρηγόρητον χήραν. Καὶ ὅταν πάλιν συνέβη ὁ θάνατος αὐτῆς καθὼς τοῦ παιδός, ἐδείχθη βαθέως συγκεκινημένος, ἂν καὶ ὁ διπλοῦς αὐτὸς θάνατος ἔμελλε νὰ τῷ ἐπιφέρῃ πλουσίαν κληρονομίαν.

—Ὁ Ἀρνόλδος αὐτὸς κατοικεῖ τὸν Πύργον;

—Κατῴκησε μόνον δύο ἢ τρεῖς μῆνας Ἔπειτα ἐπώλησεν αὐτὸν ἂν καὶ πολὺ κάτω τῆς ἀξίας, εἰς τὸν Κόμητα Δὲ Χαλεμβράϋ, τὸν γυναικάδελφον αὐτοῦ, καὶ ἔκτοτε κατοικεῖ οὗτος μέχρι σήμερον.

Διαρκούσης τῆς συνδιαλέξεως ταύτης ἡ νὺξ ἐπροχώρησε, σκότος δὲ βαθὺ ἐκάλυπτε τὸν ὁρίζοντα

—Ἐσκόπουν εἶπεν ὁ Ῥιχάρδος, νὰ κατοικήσω εἰς Ῥουγεθιέρον παρὰ τῷ φίλῳ μου, μὴ φανταζόμενος ποσῶς, ὅτι δὲν ἤθελον εὑρῆ αὐτὸν μεταξὺ τῶν ζώντων. Τὸν Κόμητα Δὲ Χαλεμβράϋ δὲν γνωρίζω· ὥστε εἶμαι ἠναγκασμένος, ὅπως ζητήσω ἀλλαχοῦ κατοικίαν· Μήπως ὑπάρχει ἐνταῦθα ἢ εἰς τὰ περὶξ ξενοδοχεῖον;

Ἡ ἐρώτησις αὕτη ἐφάνη ὅτι ἐστενοχώρησε τὸν κύριον τῆς καλύβης, ὅστις ὠνομάζετο Πέτρος Σαρπαί.

Ἐδίστασεν ἐπὶ στιγμάς τινας ν' ἀπαντήσῃ.

—Ἐὰν ἤμην εἰς τὴν θέσιν σας, ἀπεκρίνατο τέλος. ἤθελον πορευθῆ κατ' εὐθεῖαν εἰς Ῥουγεθιέρον· εἶσθε ἀναμφιβόλως εὐγενὴς ἄνθρωπος· καὶ ὡς τοιοῦτον, καὶ ὡς φίλων προσέτι τοῦ μακαρίτου Βαρώνου, εἶμαι βέβαιος, ὅτι θέλουσι σᾶς ὑποδεχθῆ μετὰ μεγάλης φιλοφροσύνης.

—Ὁ σκοπὸς ὅμως ὁ ἰδικός μου δὲν εἶναι τοιοῦτος, ἀπήντησεν ὁ Δὲ Τολουμόντης ἡ ὥρα δὲν εἶναι κατάλληλος, ἡ νὺξ εἶναι σκοτεινὴ, καὶ ὁ ἵππος μου εἶναι κουρασμένος. Ὥστε, ἐπεθύμουν νὰ μοὶ δείξητε ἕτερον μέρος, ὅπως ἀναπαυθῷ.

—Φοβοῦμαι μὴ διέλθητε κακῶς...

—Ὦ! Τοῦτο ὀλίγον μοὶ μέλει· ἐγὼ μάλιστα, ὅστις πολλάκις διενυκτέρευσα ἐπὶ τῆς πέτρας, ὑπὸ τὸν καθαρὸν καὶ ὡραῖον οὐρανόν. Εἰπέ μοι μόνον ἐὰν πρέπῃ νὰ ὑπάγῳ μακράν, ὅπως ζητήσω τὸ ξενοδοχεῖον αὐτό;

—Ὄχι· ἀπέχει μόνον δεκαπέντε λεπτὰ τῆς ὥρας. Ἀλλά.... ἀκόμη μίαν φορὰν σᾶς λέγω, ν' ἀποφύγητε ἀπὸ τοῦ νὰ ὑπάγητε ἐκεῖ.

—Καὶ διατί; μήπως ἐκεῖ κόπτουσι κεφαλάς; Ὦ! δὲν φοβοῦμαι!

—Δὲν ἐννοῶ αὐτὸ,... ἂν καὶ... ὁ ξενοδόχος τοῦ Λευκοῦ ἵππου, Ἐρρίκος Στόρφελ, Πρῶσσος τὴν καταγωγήν, ἀρχαῖος ὑπηρέτης τοῦ Κυρίου Δ' Οὐΐδενφέλδου, ἠγόρασεν αὐτὸν καθὼς καὶ πολλὰς ἄλλας γαίας, χωρὶς ποτὲ νὰ γίνῃ γνωστόν, πόθεν ἐκέρδησε τὰ χρήματα. Ὀφείλω ὅμως νὰ σᾶς κάμω γνωστὰ ὅλα ταῦτα, καὶ ἀκόμη νὰ σᾶς προσθέτω, ὅτι εἰς τὸ ξενοδοχεῖον του δὲν ὑπάγουσι εἰμὴ μόνον οἱ ὁδηγοὶ φορτηγῶν ἁμαξῶν.

—Ἐγώ, φίλε μου, δὲν εἶμαι πολὺ ἀπαιτητικός· ὅθεν ὑπάγω εἰς τὸν Λευκὸν ἵππον.

Κατὰ τὴν στιγμὴν ταύτην ἡ θύρα τοῦ οἰκίσκου ἠνεώχθη, γυνὴ δέ τις, ὡσεὶ τεσσαρακοντοῦτις, εἰσῆλθε συνοδευομένη ὑπὸ κομψῆς νεανίδος καὶ ἑνὸς δεκαπεντατοῦς μειρακίου.

Ὁ Πέτρος Σαρπαὶ ἔσπευσε νὰ παρουσιάσῃ εἰς τὸν ἱππότην τὴν οἰκογένειάν του. Οὗτος δὲ ἀφοῦ ἀπέτεινεν ὀλίγους φιλοφρονητικοὺς λόγους διὰ τὰ τέκνα αὐτοῦ, ἀνέστη, ὅπως ἐξέλθῃ.

—Θὰ μοὶ ἐπιτρέψητε, Κύριε, νὰ σᾶς συνοδεύσω, εἶπεν ὁ ἀγαθὸς χωρικός· εἶτα ἐπρόσθεσεν, ἀποτεινόμενος πρὸς τὴν σύζυγόν του. —Ὁ Κύριος θέλει καὶ καλὰ νὰ ὑπάγῃ εἰς τὸ ξενοδοχεῖον τοῦ Στοφφελ.

Ἡ γυνὴ τοῦ Σαρπαὶ, ἀκούσασα τοῦτο, ἔκαμε κίνησίν τινα, ἣν ὁ Κύριος Δὲ Τολουμόντης, ὅστις διηυθύνετο ἤδη πρὸς τὴν ἔξοδον, δὲν παρετήρησεν.

—Ἔσο ἥσυχος, εἶπεν ὁ Σαρπαὶ πρὸς τὴν γυναῖκα, θὰ κατορθώσω, ὅπως μὴ κοιμηθῇ ἐκεῖ· σοὶ ἐγγυῶμαι.

Καθ' ὃν καιρὸν ὁ Ἱππότης ἡτοιμάζετο, ὅπως ἀναβῇ τὸν ἵππον του, ἀποτείνων συνάμα τὰς εὐχαριστήσεις του εἰς τὴν οἰκογένειαν τοῦ Σαρπαὶ, οὗτος ἐψιθύρισε λέξεις τινας εἰς τὸν υἱόν του· ἐν ᾧ οὗτοι ἔλαβον τὴν πρὸς τὸν Λευκὸν ἵππον ὁδὸν, τὸ παιδίον ἔτρεχε τὴν πρὸς τὸν Γεώργιον τοῦ Ῥουγεθιέρου ἄγουσαν.

(ἔπεται συνέχεια).

ΠΟΙΚΙΛΑ ΤΡΑΓΗΜΑΤΑ.

Ο ΜΗ ΑΜΗΧΑΝΩΝ ΖΩΓΡΑΦΟΣ.

Ὁ Ἀπελλῆς ἦτο ἄνθρωπος ἁπλῶν καὶ χρηστῶν ἠθῶν, καὶ ὅμως δὲν ἤρεσκεν ἐξ ἴσου εἰς πάντας τοὺς στρατηγοὺς τοῦ Ἀλεξάνδρου, ὅστις ὑπερηγάπα αὐτόν.

Ὁ Πτολεμαῖος, ὅστις μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Ἀλεξάνδρου ἔλαβε τὸ βασίλειον τῆς Αἰγύπτου, ἀγνοοῦμεν τίνος ἕνεκα διέκειτο δυσμενῶς πρὸς τὸν ζωγράφον τοῦτον. Ὅπως ἂν ἔχῃ τὸ πρᾶγμα, ὁ Ἀπελλῆς ἐπιβὰς εἰς πλοῖον, μικρὸν μετὰ τοῦ Ἀλεξάνδρου τὸν θάνατον, ἵνα ὑπάγῃ εἰς πόλιν τινὰ τῆς Ἑλλάδος, ἐρίφθη δυστυχῶς ἕνεκα τοῦ σφοδροῦ χειμῶνος, εἰς τὴν παραλίαν τῆς Ἀλεξανδρείας, ἔνθα ὀδεμίαν δεξίωσιν ἔλαβε παρὰ τοῦ νέου βασιλέως. Ἐκτὸς δὲ τῆς ταπεινώσεως ταύτης, ἣν ὤφειλε ν' ἀναμένῃ, εὑρέθησαν προσέτι ἐκεῖ καὶ φθονεροὶ ἄνθρωποι, κακοήθεις ὑπὲρ τὸ δέον, οἵτινες προσεπάθησαν νὰ ἐπιβουλευθῶσιν αὐτόν· πρὸς τὸν σκοπὸν λοιπὸν τοῦτον, ἔπεισαν ἕνα τῶν αὐλικῶν νὰ προσκαλέσῃ τὸν Ἀπελλῆ εἰς τὸν δεῖπνον τοῦ βασιλέως, ὡς ἐκ μέρους αὐτοῦ, χωρὶς ὁ Ἀπελλῆς νὰ προαισθανθῇ, ὅτι ἡ πρόσκλησις αὕτη, ἣν ἐδείκνυεν ὅτι ἔλαβεν ἐξ αὐτοῦ, θέλει ἐπιφέρει τὴν ἀγανάκτησιν τοῦ βασιλέως, ὅστις δὲν ἠγάπα αὐτόν, καὶ οὐδ' ἐγίνωσκέ τι ἐκ τῆς ἀπάτης.

Καὶ τῷ ὄντι, ἐλθόντος ἐκεῖ τοῦ Ἀπελλοῦ μεθ' ὅλου τοῦ σεβασμοῦ, ὁ βασιλεὺς ἐρεθισθεὶς διὰ τὴν τόλμην του, ἐζήτησε παρ' αὐτοῦ μετὰ σφοδρότητος, νὰ τῷ εἴπῃ τίς ἦτο ὁ ἐκ τῶν ὑπηρετῶν του καλέσας αὐτὸν εἰς τὴν τράπεζαν; καὶ δεικνύων αὐτῷ διὰ τῆς χειρὸς τοὺς τακτικοὺς αὐτοῦ ἀγγελιοφόρους, προσέθηκεν ὅτι ἀπολύτως θέλει νὰ μάθῃ ἐκεῖνον, ὅστις ἐξηνάγκασεν αὐτὸν νὰ λάβῃ τὴν τόλμην ταύτην. Ὁ ζωγράφος, χωρὶς νὰ ταραχθῇ, ἐδείχθη εἰς τὴν περίστασιν ταύτην καὶ ἄνθρωπος ἀγχίνους κ' ἐντελὴς ζωγράφος. Λαβὼν ἀπὸ πύρκυνου, ὅπερ ἦτο ἐκεῖ ἐσβυμένον, παρέστησεν εὐθὺς διὰ τριῶν ἢ τεσσάρων διγραμμάτων ἐπὶ τοῦ τοίχου, πρὸς μεγάλην ἔκπληξιν τοῦ Πτολεμαίου, ὅστις ἐκ τῶν πρώτων γραμμῶν ἐγνώρισε τὸν δόλιον ἄνδρα, τὴν μορφὴν ἐκείνου, ὅστις τὸν εἶχε προσκαλέσει.

Τὸ γεγονὸς τοῦτο ἐριλίωσεν αὐτὸν μὲ τὸν βασιλέα τῆς Αἰγύπτου, ὅστις ὕστερον ἐπλούτησεν αὐτὸν δι' ἀγαθῶν καὶ τιμῶν.

ΚΟΣΜΙΟΤΗΣ.

Θελήσας ὁ Πλάτων νὰ ἴδῃ τὰ Ὀλύμπια, ἐπορεύθη εἰς Ὀλυμπίαν, ἔνθα συγκατῴκησε μετ' ἀνθρώπων, οὓς οὐδόλως ἐγνώριζεν, ὡς καὶ ἐκεῖνοι αὐτόν, ἀλλ' ὅμως εὐθὺς ἔθελξεν αὐτοὺς μὲ τὴν κομψότητά του καὶ τὸ ἦθος αὐτοῦ ἦθος, ὡς καὶ μὲ τὴν διάλεξίν του, γυμνὴν πάσης ἀπειροκαλίας καὶ τοῦ πλαστοῦ ἐκείνου σχήματος τῆς σοφίας, ἥτις μόνη δίδει τὴν εὐδαιμονίαν εἰς τοὺς ἀνθρώπους.

Οἱ ξένοι ὑπερευχαριστήθησαν ἐκ τῆς συναναστροφῆς τοσοῦτον ἀξιαγαπήτου ἀνθρώπου· οὐδέποτε δ' ὡμίλησεν αὐτοῖς οὔτε περὶ τοῦ Σωκράτους, οὔτε περὶ τῆς ἀκαδημίας αὐτοῦ· τοῖς εἶπε μόνον ὅτι ὠνομάζετο Πλάτων. Μετὰ τὴν ἑορτὴν τῶν ἀγώνων ἐπέστρεψεν εἰς τὰς Ἀθήνας, ἔνθα αὐτὸς ἐδέχθη αὐτοὺς μετὰ τῆς ἀξιαγαπήτου ἐκείνης κομψότητος, ἥτις διακρίνει τοὺς ἀληθῶς φιλοσόφους. Οἱ φίλοι του εἶπον πρὸς αὐτὸν τότε: κάμε ἡμῖν τὴν χάριν νὰ ὑπάγωμεν νὰ ἴδωμεν αὐτὸν τοῦ Σωκράτους τὸν μαθητὴν, τὸν συνώνυμόν σου, τοῦ ὁποίου ἡ φήμη κάμνει τόσον κρότον· φέρε ἡμᾶς εἰς τὴν ἀκαδημίαν του καὶ παρουσίασον ἡμᾶς εἰς αὐτόν, ἵν' ἀπολαύσωμεν καρπόν τινα ἐκ τῆς συνομιλίας αὐτοῦ.

—Ἐγὼ εἶμαι· ἀπεκρίθη ὁ Πλάτων πρὸς αὐτοὺς, κοσμίως μειδιάσας.

Τὰ μέγιστα ἐξεπλάγησαν οἱ ξένοι οὗτοι ἀκούσαντες, ὅτι, χωρὶς νὰ ἠξεύρωσιν, εἶχον τοιοῦτον συνοδοιπόρον· εὐθὺς ἐνόησαν ὅτι πᾶν ὅ,τι ἐλέγετο περὶ Πλάτωνος, ἦτο πολὺ κατώτερον τῆς ἀληθείας, διότι ἄνθρωπος ἔχων τοιοῦτον δικαίωμα νὰ ἐγκαυχᾶται διὰ τὴν ἀξίαν του, ἐκυριεύετο ἐν τούτοις ὑπὸ τῆς σπανιωτάτης κοσμιότητος, ἀφίνων τοὺς ἄλλους νὰ ὁμιλῶσι περὶ αὐτοῦ.

ΣΙΜΩΝΙΔΗΣ Ο ΠΟΙΗΤΗΣ.

Μεγαλοπρεπεστάτη φαίνεται Σιμωνίδου τοῦ Κείου ἡ ἀπάντησις πρὸς τὸν Ἱέρωνα, βασιλέα τῶν Συρακουσῶν, ὅστις παρεκάλεσεν αὐτὸν νὰ τῷ εἴπῃ: τί εἶναι Θεός. Πρὸς ἐξέτασιν τοῦ προταθέντος προβλήματος, ἐζήτησεν ὁ ποιητὴς μιᾶς ἡμέρας προθεσμίαν· τὴν ὑστεραίαν ἐζήτησε δύο ἡμερῶν, καὶ τοιουτοτρόπως ἐδιπλασίαζε πάντοτε τὸν ἀριθμὸν τῶν ἡμερῶν, τὰς ὁποίας ἐλάμβανεν εἰς προθεσμίαν αὐτοῦ. Ὁ βασιλεὺς ἔκθαμβος διὰ τὸν τρόπον τοῦτον, ἠθέλησε νὰ μάθῃ τὴν αἰτίαν. Πράττω τοῦτο, εἶπεν ὁ Σιμωνίδης, διότι ὅσῳ περισσότερον ἐξετάζω τὴν ὕλην ταύτην, τόσῳ ἀσαφεστέρα μὲ φαίνεται αὕτη. Σοφὴ ἀπάντησις, προερχομένη ἐξ ὑψηλῆς περὶ τῆς θείας μεγαλειότητος ἰδέας, ἣν οὔτε νοῦς νὰ νοήσῃ δύναται, οὔτε γλῶσσα νὰ ἐξηγήσῃ.

Ὁ αὐτὸς Σιμωνίδης, ἀφ' οὗ διῆλθε πολλὰς τῆς Ἀσίας πόλεις καὶ συνήθροισεν ἀρκετὰ ἀργύρια διὰ τὰ λαμπρὰ αὐτοῦ ἔπη, ἀφ' ὅσους ἠδύναντο ν' ἀνταμείψωσιν αὐτὸν, εἰσῆλθεν εἰς πλοῖον, διὰ νὰ ὑπάγῃ εἰς τὴν πατρίδα αὐτοῦ Κέων. Τὸ πλοῖον ἐναυάγησε καὶ πᾶς τις ἐκ τῶν ναυαγῶν θέλων νὰ σώσῃ ἑαυτόν, ἐπῆρε καὶ ὅ,τι ἠδύνατο πολύτιμον. Μόνον ὁ Σιμωνίδης οὐδὲν ἐπῆρεν, ἐρωτηθεὶς δὲ τὴν αἰτίαν, ἀπεκρίθη: Ὅ,τι ἔχω, εἶναι μαζύ μου. Πολλοὶ ἐκ τῶν συγκοινωνῶν τοῦ ναυαγίου ἐπνίγησαν, διὰ τὸ βάρος τῶν πραγμάτων, ὅσα ἠθέλησαν νὰ σώσουν· καὶ ὅσοι πάλιν ἐσώθησαν, γυμνωθέντες ἀπὸ τοὺς λῃστὰς, κατέφυγον εἰς Κλαζομενάς, αἵτινες ἦσαν πλησίον εἰς τὸ μέρος, ἔνθα κατεποντίσθη τὸ πλοῖον. Πολῖται, ὅστις ἠγάπα τὰς καλὰς τέχνας, καὶ εἶχεν ἀναγνώσει τὰ ποιήματα τοῦ Σιμωνίδου, μετὰ μεγάλου θαυμασμοῦ εἶχεν εἰς μεγάλην αὐτοῦ τιμὴν καὶ εὐχαρίστησιν, νὰ δεχθῇ τὸν Σιμωνίδην εἰς τὴν οἰκίαν του καὶ νὰ χορηγήσῃ εἰς αὐτὸν ὅλα τὰ ἀναγκαῖα, ἐν ᾧ οἱ μετ' αὐτοῦ συναυαγήσαντες ἦσαν ἠναγκασμένοι νὰ ἐπαιτῶσι τὸν ἄρτον εἰς τὴν πόλιν, τοὺς ὁποίους ἀπαντήσας ὁ ποιητὴς, ἔδωκε νὰ νοήσωσι τὴν ἀλήθειαν τῆς ἐν τῷ ναυαγίῳ ἀπαντήσεως αὐτοῦ. («Δὲν εἶχον δίκαιον, εἶπεν αὐτοῖς, ὅταν εἶπον ὑμῖν ὅτι ὅ,τι ἔχω, εἶναι μαζύ μου; Ὑμεῖς ὅμως ἐχάσατε καὶ ὅ,τι ἐσώσατε ἀπὸ τὸ πλοῖον.»)

ΚΑΜΒΥΣΟΥ ΑΠΑΝΘΡΩΠΙΑ.

Τόσον θηριώδης εἶχε καταστῇ ὁ Καμβύσης, ὥστε οὐδεμίαν ἡμέραν ἄφηνε, καθ' ἣν νὰ μὴ θυσιάσῃ τινὰ τῶν αὐλικῶν αὐτοῦ. Ὁ Πρηξάσπης εἷς τῶν πρώτων καὶ πιστῶν αὐτοῦ αὐλικῶν, ἀναγκασθεὶς ἡμέραν τινὰ παρ' αὐτοῦ νὰ τῷ εἴπῃ τί φρονοῦν περὶ αὐτοῦ οἱ ἄνθρωποι: Σὲ θαυμάζουν, ἀπεκρίθη, ὅλοι οἱ Πέρσαι, λυποῦνται ὅμως ὀλίγον διὰ τὴν πρὸς τὸν οἶνον ἐπιθυμίαν σου. Καταλαμβάνω, εἶπεν ὁ βασιλεύς, τοῦτο δηλοῖ ὅτι αὐτοὶ νομίζουν ὅτι ὁ οἶνος μὲ κάμνει νὰ παραφρονῶ· παρευθὺς καὶ σὺ θέλεις κρίνει. Ἀρχίζει εὐθὺς καὶ πίνει πολὺ πλειότερον, παρ' ὅσον ἔπινε πρότερον· μετὰ ταῦτα διατάσσει τὸν υἱὸν τοῦ Πρηξάσπου, ὅστις

ἦτο ὁ πρῶτος τῶν οἰνοχόων του, νὰ σταθῇ ὄρθιος εἰς τὸ τέλος τοῦ ἀνώγεω κρατῶν τὴν ἀριστερὰν χεῖρα ἐπὶ τῆς κεφαλῆς του. Τότε λαβὼν τὸ τόξον καὶ διατείνας αὐτὸ-κατ' αὐτοῦ ἐφανέρωσεν ὅτι σκοπεύει εἰς τὴν καρδίαν του, καὶ τιτρώσκει αὐτὴν τῷ ὄντι· ὕστερον, ἀφ' οὗ ἤνοιξαν τὸ πληγωθὲν μέρος, δεικνύων εἰς τὸν Πρηξάσπην τοῦ υἱοῦ του τὴν καρδίαν, κατατετρυπημένην ἐκ τοῦ βέλους, τῷ λέγει χλευάζων: ἡ χείρ μου εἶναι ἀρκετὰ ἀσφαλής; Ὁ δυστυχὴς ἐκεῖνος πατὴρ, ὅστις μετὰ τοσαύτην συμφορὰν, οὔτε φωνὴν, οὔτε ζωὴν ἔπρεπε νὰ ἔχῃ, ἐστάθη τόσον χαμερπὴς, ὥστε τῷ ἀπεκρίθη: οὐδ' αὐτὸς ὁ Ἀπόλλων ἤθελε τοξεύσει ἐπιτυχέστερα!

ΣΚΕΨΕΙΣ

ΕΔΟΥΑΡΔΟΥ ΛΑΒΟΥΛΑΙΗ.

Ἡ τύχη εἶναι γυνὴ ἄστατος, πρὸ ἑξακισχιλίων ἐτῶν ὑπομειδιῶσα εἰς πάντας τοὺς νέους ἄνδρας, ἡ δόξα εἶναι κόρη τοῦ στρατοῦ, ἀρεσκομένη πάντοτε μετὰ στρατιωτῶν νὰ διαιτᾶται.

*

Αἱ πρῶται πράξεις τοῦ βίου προξενοῦσιν ἡμῖν τοσαύτας λύπας, ὥστε δὲν ἐπανέρχεται συνήθως ἡ εὐθυμία πρὸ τοῦ θανάτου.

*

Τὰ παράδοξα τῆς προτεραίας, εἰσὶν ἀλήθειαι τῆς ἐπιούσης.

*

Ὁ βίος εἶναι συνεχὴς πόλεμος.

*

Ὅσον καταγίνεταί τις πνευματικῶς περισσότερον, τόσον ἐλαττοῦται ἡ πεπτικὴ αὐτοῦ δύναμις. Καὶ ἀντιστρόφως, ὅσον καταγίνεταί τις πνευματικῶς ὀλιγώτερον, κατὰ τοσοῦτον βελτιοῦται ἡ πεπτικὴ αὐτοῦ δύναμις.

*

Ἡ καρδία δὲν φθείρεται ὑπὸ τῆς σκέψεως.

*

Ὁ ποιητὴς εἶναι μάντις, προφήτης, ὑψούμενος μέχρι τοῦ ἀοράτου κόσμου.

*

Ὁ σοφὸς οὐδέποτ' ἐκπλήσσεται.

*

Ἐν τῇ δυστυχίᾳ ἀναφαίνεται ὁ ἥρως.

*

Ἡ ἀλήθεια ἐνίοτε συνταράσσει καὶ σπαράσσει τὴν κοινωνίαν.

*

Ἡ ἀλήθεια εἶναι ἐπαναστατική.

*

Ὑπάρχουν ἀλήθειαι, αἵτινες φοβίζουν.

*

Τὸ φῶς φοβίζει τὸν κλέπτην.

*

Ἡ ἀλήθεια διὰ τοὺς ἀνθρώπους ἐστὶν ἡ ζωὴ καὶ θάνατος τὸ ψεῦδος.

*

Τὰ σχολεῖα, αἱ ἑταιρεῖαι, τὰ δικαστήρια, ὁ τύπος, πάντα ταῦτα εἶναι ὄργανα, ὅπως διαδώσωσι τὴν ἀλήθειαν, καὶ καταστήσωσιν αὐτὴν προσφιλῆ εἰς πάντας.

*

Ἡ πρᾶξις ἀντίκειται εἰς τὴν θεωρίαν.

*

Ἡ ἀνθρωπότης ἔχει ἀνάγκην πίστεως κ' ἐλπίδος.

*

Ὁ χρόνος εἶναι χρήματα.

*

Κατὰ τὰς πρώτας ἡμέρας τοῦ κόσμου ἐξῆλθεν ἡ ἀλήθεια ἐκ τοῦ πίθου τῆς Πανδώρας μετὰ μυρίων ἄλλων ἀγαθῶν, ἅτινα ὅμως, περιπίπτοντα εἰς ἀδεξίους χεῖρας, μεταβάλλονται εἰς δεινά.

*

Ἡ ἔρευνα τῆς ἀληθείας εἶν' ἔργον παντὸς, ἀλλ' οὐδεὶς ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ τὴν οἰκειοποιῆται.

*

Ἡ ἀλήθεια ἀνήκει εἰς ὅλον τὸν κόσμον ὡς ὁ ἀὴρ καὶ τὸ φῶς.

*

Οἱ ἐφημεριδογράφοι εἶναι τῆς αὐτῆς μετὰ τῶν κωμῳδῶν οἰκογενείας, τοὺς ὁποίους περιφρονεῖ μὲν ὁ κόσμος, ἀλλὰ καὶ φθονεῖ συνάμα.

*

Διὰ νὰ ἦναί τις καλὸς ἐφημεριδογράφος, ἀπαιτεῖται νὰ ἔχῃ τὸ πρόσωπον κυνὸς, τὴν ὄσφρησιν κυνὸς, τὴν ἀναίδειαν κυνὸς, τὴν τόλμην κυνὸς καὶ τὴν πίστιν κυνός. Πρόσωπον μὲν κυνὸς διὰ νὰ φοβίζῃ τοὺς κακοήθεις, ὄσφρησιν δὲ κυνὸς διὰ νὰ νοῇ αὐτοὺς μακρόθεν, ἀναίδειαν δὲ κυνὸς διὰ νὰ τοὺς παρακολουθῇ μὲ ὁλακάς, ἀδιαφορῶν περὶ τῶν μορφασμῶν καὶ τῶν ἀπειλῶν των, τόλμην δὲ κυνὸς διὰ νὰ ὁρμᾷ κατ' αὐτῶν, καὶ τέλος πίστιν κυνὸς διὰ ν' ἀναχωρῇ, νὰ μένῃ καὶ νὰ ἐπιστρέφῃ εἰς τὴν πρώτην πρόσκλησιν τῆς ἀληθείας. (Ἕπεται συνέχεια.)

*

ΑΦΟΡΙΣΜΟΙ ΠΟΙΚΙΛΟΙ.

—

Ἐνίοτε ἔξοχοι ψυχαὶ μετὰ μεγίστης πικρίας καὶ ἀγανακτήσεως ἐξεφράσθησαν περὶ αὐτῆς τῆς ἰδίας πατρίδος των· ἀλλ' εἰς τὸ βάθος καὶ τῶν δριμυτάτων ἐκφράσεών των, μετ' ὀξυνοίας οὐ τῆς τυχούσης ἐξεταζόμενον, ἀνακαλύπτεται πάντοτε ἄλλο μέγιστον καὶ δυσμέτρητον βάθος ἐνθουσιώδους πρὸς τὴν πατρίδα των ἀγάπης καὶ παραφόρου σχεδὸν αὐταπαρνήσεως καὶ ἀφοσιώσεως εἰς τὸ μεγαλεῖον, τὴν εὐτυχίαν καὶ τὴν δόξαν της. Τοιαῦται ψυχαὶ ὁ Δάντης καὶ ὁ Τάσσος.

*

Ὅσον μεγαλητέρα τυχὸν φαίνηται ἡ προσβολή τινος πρός τινα, ὅσον σημαντικώτερον τὸ σφάλμα, τόσον ἀγενεστέρα ἡ ἀντιπροσβολὴ, τόσον ἀναξιοπρεπεστέρα ἡ τιμωρία, ἀλλὰ καὶ τόσον εὐγενεστέρα ἡ διὰ λαμπρᾶς ἀγαθοεργίας ἐκδίκησις, τόσον ὑψηλοτέρα ἡ ἐξ ὅλης ψυχῆς συγχώρησις, τόσον μεγαλοπρεπεστέρα καὶ τοῦ ἀνθρώπου ἐν γένει ἀξιωτέρα ἡ ἐξ ὅλου τοῦ βάθους τῆς καρδίας εἰλικρινεστάτη ἀγάπης ἔνδειξις, ἀλλὰ συνάμα καὶ τόσον δυσχερεστέρα.

*

Ὦ! διατί, Ὕψιστε, τὸ φοβερώτατον τῶν ἐπὶ Γῆς ὄντων ἐνίοτε φαινόμενον νὰ ἦναι εἰς ἡμᾶς καὶ τὸ μάλιστ' ἀξιαγάπητον καὶ θαυμαστὸν ἐνταὐτῷ;

*

Ὦ! ἐὰν δὲν ὑπῆρχον προλήψεις ἐν τῷ κόσμῳ, καὶ κακαὶ συνεννοήσεις μεταξὺ τῶν ἀνθρώπων, πόσα δεινὰ ἤθελον τοὺς λείπει καὶ πόσον εὐτυχέστεροι ἤθελον ζῆ. Πόσα καὶ πόσα φοβερὰ δυστυχήματα, φεῦ, τὰ ὁποῖα δὲν ἦσαν ἀναπόφευκτα, δὲν προῆλθον μόνον καὶ μόνον ἐξ αὐτῶν τῶν δύο αἰτιῶν, ἐνῷ κάλλιστα ἠδύναντο νὰ προληφθῶσι καὶ εἰς εὐτυχήματα μάλιστα νὰ μετατραπῶσι σημαντικά;

*

Ὑπάρχουσιν ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ μυστικὰ ἀτόμων, οἰκογενειῶν, ἐθνῶν ὁλοκλήρων, μυστικὰ διαφόρου σημασίας καὶ σπουδαιότητος. Εὐγενὴς καὶ εὐτυχὴς ἐκεῖνος, ὅστις δύναται νὰ τὰ φυλάττῃ ἀσφαλῶς ἔγκλειστα ἐν τῷ βάθει τῆς καρδίας του. Τοὐναντίον δὲ πάλιν ὅλως ἀγενὴς καὶ ἄθλιος ὁ μὴ κρατῶν μηδὲ χαλιναγωγῶν τὴν γλῶσσάν του, ἀλλ' ἐκστομίζων αὐτὰ εἴτε διὰ πάθος εἴτε δι' ἀναξιοπρεπῆ ἰδιοτέλειαν πρὸς τὸν τυχόντα ἢ καὶ πρὸς ὁπωσδήποτε ἐνδιαφερομένους, ἄνευ ἀποχρῶντος ἠθικοῦ λόγου ἐν ἑκατάκτῳ ἴσως καὶ μοναδικῇ τινι περιστάσει. Μωρότατος καὶ ἀθλιέστατος εἶναι ὁ τοιοῦτος ἄνθρωπος, διότι φλυαρῶν δύναται νὰ βλάψῃ τὰ μέγιστα πολλάκις καὶ πολλοὺς ἄλλους, ἴσως καὶ κοινωνίας ὁλοκλήρους, ἐν ᾧ εὐγενῶς καὶ φρονίμως σιωπῶν ἐμπορεῖ νὰ ὠφελήσῃ καὶ σώσῃ μάλιστα οὐκ ὀλίγους.

*

Ὁπόταν πρόκηται νὰ δικάσῃ τις καὶ καταδικάσῃ ἄλλον, ποτὲ δὲν πρέπει νὰ λησμονῇ, πρὸ πάντων, ἑαυτόν· ἀλλὰ καὶ ἑαυτὸν

ἔτι ποτὲ νὰ μὴ σπεύδῃ νὰ δικάσῃ καὶ καταδικάσῃ, πρὶν ἢ ζητήσῃ καὶ ἀκούσῃ καὶ τὴν γνώμην ἄλλου πλήρη καὶ εἰλικρινῆ.

*

« Ἀνδρὸς χαρακτὴρ ἐκ λόγου γνωρίζεται » — Τὸ λαμπρὸν τοῦτο ἀξίωμα ἴσχυεν ἄλλοτε ἀσυγκρίτῳ λόγῳ περισσότερον ἢ νῦν ἀληθεῦον: ἄλλοτε, ὅτε οἱ ἄνθρωποι ἦσαν ἁπλούστεροι, φυσικώτεροι· ἀλλ' ἀφ' ὅτου διετράνωσέ τις ὅτι ἡ γλῶσσα ἐφευρέθη ἵνα δι' αὐτῆς, εἴτε ὑπ' αὐτὴν, καλύπτωνται μάλιστα τὰ ἀληθῆ νοήματα, ἀναχαίτισον, ἐὰν πλέον ἐμπορῇς, τὸν ὀσημέραι τερατωδέστερον αὐξοντα χείμαῤῥον τῶν ἄλλα φρονούντων καὶ ἄλλα λεγόντων, ἄλλα εἰς τὰ στήθη τρερόντων καὶ ἄλλα φερόντων εἰς τὰ χείλη ὑποκριτῶν, τῶν διπλωματῶν, δηλονότι, ἐπὶ τὸ εὐφημότερον *συνήθως* καλουμένων!

*

Ὁ ὕψιστος καὶ μέγιστος σκοπὸς τῆς ποιήσεως καὶ ὁ τελευταῖον ταὐτῷ εἶναι αὐτὴ καθ' ἑαυτὴν καὶ μόνη ἡ ἀληθὴς ποίησις· ἡ ποίησις εἶναι ὁ σκοπὸς ἑαυτῆς.

*

Ὦ! πόσον μεγάλη καὶ ἰσχυρὰ καὶ ἐν τῇ ἐσχάτῃ ἀδυναμίᾳ της πολλάκις, καὶ ἐν αὐτῷ τῷ μεγίστῳ κινδύνῳ της, εἶναι ἡ ἱερὰ ἀθωότης! καὶ τὴν κακίστην τῶν ψυχῶν ἀναγκάζει νὰ τὴν σεβασθῇ, καὶ τὸν κακουργότατον τῶν κακούργων θαυμασίως ἀφοπλίζει!

*

Ποῦ εἶναι σήμερον οἱ λαμπροὶ προστάται τῶν ὡραίων τεχνῶν καὶ τῆς φιλοσοφίας, τῶν φώτων τοῦ πνεύματος οἱ ἔξοχοι θησαυροφύλακες καὶ διαδοτῆρες, τῶν καλλιτεχνῶν καὶ πεπαιδευμένων καὶ τῶν νεοῤῥῶν αὐτῶν προϊόντων οἱ ἐνθουσιώδεις φίλοι καὶ θιασῶται καὶ θαυμασταί; Ποῦ οἱ Περικλεῖς καὶ Αὔγουστοι καὶ Μαικῆναι; Ποῦ πλέον οἱ Κόσμοι τῶν Μεδίκων καὶ οἱ Λουδοβίκοι; ἀλλὰ, πρὸ πάντων, οἱ Κόσμοι τῶν Μεδίκων, οἱ τόσον φαεινοὶ ἀστέρες οὗτοι ἐν τῇ Ἱστορίᾳ τῶν γραμμάτων καὶ τῶν τεχνῶν; Οἱ ἀγαπῶντες τοὺς ἁπλοῦς πολίτας, τοὺς ἀνθρώπους τοῦ λαοῦ, ὡς ἀδελφοὺς καὶ οἰκείους των, καὶ τοιούτους αὐτοὺς ἐνίοτε ἀληθῶς ἀποκαθιστῶντες καὶ ἀναδεικνύοντες; Ὦ! ἐὰν οὗτοι ὑπάρχωσι τυχὸν που καὶ τὴν σήμερον, δὲν εἶναι ἄξιοι προσκυνήσεως καὶ λατρείας; ὑψηλῆς ἀγάπης καὶ ἀφοσιώσεως καὶ εἰλικρινοῦς εὐγνωμοσύνης ἄξιοι καὶ βαθυτάτου σεβασμοῦ;

*

Καὶ αὐτὴ ἡ πλάνη τῆς φαντασίας μεγάλης ψυχῆς εἶναι πάντοτε μεγαλόφρων πλάνη, ἀξία τοῦ ἰδίου της μεγαλείου ὁπωσδήποτε.

*

Ὦ! διατὶ ἡ πεῖρα τοῦ κόσμου εἶναι τόσον δύσκολον ν' ἀποκτηθῇ καὶ ἀπαιτεῖ τοσοῦτον χρόνον καὶ ἀγῶνα, ἀλλὰ καὶ ἀφοῦ ἀποκτηθῇ, πάλιν εἶναι τόσον πικρὰ καὶ λυπηρά;

*

Ὦ! πόσον μέγας καὶ λαμπρὸς ὑπὸ τοῦ δημιουργοῦ του προορίσθη ὁ ἄνθρωπος νὰ ἦναι ἐπὶ τῆς οἰκουμένης, καὶ πόσον εὐτελὴς καὶ σμικρὸς ἐνίοτε νὰ γείνῃ καταντᾷ· ἀλλὰ καὶ πόσον πάλιν ἔξοχος ἀναδεικνύεται, τῷ ὄντι κατ' εἰκόνα καὶ καθ' ὁμοίωσιν τοῦ πλάσαντος αὐτόν! ὁποῖον ἀληθῶς, εἴτ' ἐν τῇ ταπεινώσει εἴτ' ἐν τῇ ὑψώσει του, θαῦμα τοῦ Θεοῦ ὁ ἄνθρωπος!

*

Τὸ ἰδεῶδες τοῦ ἀνθρώπου εἶναι ὁ καθ' αὑτὸ ἄνθρωπος· ὅσον τελειότερον ἐκεῖνο, τόσον καὶ οὗτος ἐντελέστερος· ἡ ἰδέα εἶναι τὸ καθ' αὑτὸ πρότυπον τοῦ πράγματος, εἶναι αὐτὸ τὸ πρᾶγμα κατὰ τὴν βαθυτάτην αὐτοῦ οὐσίαν·

*

Πῶς τὸ πᾶν ἐνίοτε συνίσταται εἰς μίαν ἁπλῆν λέξιν, ἐξαρτᾶται ἐκ μιᾶς καὶ μόνης συλλαβῆς!

ΦΙΛΙΠΠΟΣ Α. ΟΙΚΟΝΟΜΙΔΗΣ.

ΟΙ ΦΟΙΝΙΚΕΣ.

ἐκ τοῦ Γερμανικοῦ ὑπὸ Γ. Βοντζίδου.

Ὁ πρώτιστος καὶ ἐπισημότατος ἐμπορικὸς λαὸς ἐν τῇ ἀρχαιότητι ἦσαν οἱ Φοίνικες. Ἐν τῇ ἀρχαιοτάτῃ ἡμῖν διασωθείσῃ βίβλῳ, τῇ πρώτῃ βίβλῳ τοῦ Μωϋσέως, Χαναὰν ὠνόμαζον οἱ Ἰουδαῖοι ὅλην τὴν παραλίαν τῆς Μεσογείου θαλάσσης (ἐν ᾗ καὶ ἡ Φοινίκη) ἀπὸ τῆς μικρᾶς Ἀσίας μέχρι τῆς Αἰγύπτου, καὶ αὕτη ἡ ἑβραϊκὴ λέξις σημαίνει « χώρα τῶν ἐμπόρων » Ἡ Φοινίκη ἦτο στενὴ λωρὶς παραλίας ἐν τῇ Μεσογείῳ θαλάσσῃ· τὸ πλάτος αὐτῆς ἦτο πέντε μιλίων, τὸ δὲ μῆκος εἴκοσι καὶ πέντε. Ἀπὸ τῆς λοιπῆς Ἀσίας ἦτο κεχωρισμένη διὰ τῆς ὀρεινῆς σειρᾶς τοῦ Λιβάνου καὶ Ἀντιλιβάνου. Ἡ γῆ ἦτο πετρώδης καὶ ἄκαρπος καὶ δὲν ἐπέτρεπεν οὔτε κτηνοτροφίαν οὔτε γεωργίαν. Οὕτως ἐφάνησαν οἱ Φοίνικες ἐξωσμένοι ἐπὶ τῆς θαλάσσης, ἡ ὁποία ἰδία αὐτῶν πατρὶς καὶ τροφὸς μήτηρ ἦτο, καὶ εἰς αὐτοὺς πρῶτον τὸν πλοῦτόν της εἰς ἰχθύας ἐχορήγησεν. Ἡ ἁλιεία ἐξοικείωσεν αὐτοὺς μετὰ τῆς θαλάσσης καὶ τῶν κινδύνων αὐτῆς. Ἐκεῖ ἀπέναντι αὐτῶν ἔκειτο ἡ μεγάλη νῆσος Κύπρος, διὰ τοῦτο κατεσκεύασαν οὗτοι πλοῖα καὶ ἐτόλμησαν νὰ μεταβῶσιν εἰς αὐτήν. Ἀλλ' ἡ Κύπρος ἦτο ἤδη συνωκισμένη, καὶ θεωροῦσα τοὺς ξένους ὡς ἐχθροὺς, δὲν ἤθελε ν' ἀφήσῃ τοὺς Φοίνικας νὰ κατοικήσουν. Οὗτοι παρεβίασαν τὴν ἀπόβασιν διὰ πανουργίας καὶ ἰσχύος, καὶ εὑρόντες ὅ,τι δὲν εἶχον αὐτοί, ἥρπασαν καὶ ἀπέπλευσαν πάλιν εἰς τὴν οἰκείαν παραλίαν. Ἡ ναυτιλία ἐξεγείρει τὴν τόλμην τῶν ἀνθρώπων καὶ καθιστᾷ αὐτοὺς πολυμηχάνους καὶ ἐφευρετικούς. Οἱ Φοίνικες ἐπανέλαβον τοὺς πλοῦς αὐτῶν, καὶ ὅτε παρετήρησαν ὅτι ἀπαίδευτοι νησιῶται ἀπέδιδον μεγάλην ἀξίαν εἰς μικρὰ καὶ ποικίλα ἀθύρματα, ἐξεκόμισαν τοιαῦτα καὶ ἤρχισαν ἐμπορίαν· τὸ ἁρπάζειν ὅμως δὲν ἐλησμόνησαν, καὶ ἐὰν ἠδύναντο ἤθελον φέρει μεθ' ἑαυτῶν οἱ Φοίνικες καὶ ἀνθρώπους, ἵνα πωλῶσιν αὐτοὺς ἀλλαχοῦ ὡς δούλους. Ἐντὸς ὀλίγου κατῴκησαν ἵνα οἱ Κύπριοι δι' αὐτοὺς ἐργάζωνται· οὗτοι ἔφερον πρὸς αὐτοὺς ὅ,τι εἶχον, καὶ ἐπώλουν τοὺς παρ' ἐκείνων ληφθέντας καρποὺς καὶ ἐργόχειρα ἀντὶ μεγάλου κέρδους πάλιν εἰς ἄλλας χώρας. Ὀλίγον κατ' ὀλίγον ἐγένοντο οἱ Φοίνικες κύριοι τῆς νήσου Κύπρου· ηὔξανεν ἤδη εἰς ἕκαστον τόπον ἐπὶ μᾶλλον καὶ μᾶλλον ὁ ἀριθμὸς τῶν κατοίκων, καὶ μετέβαινον πολλοὶ εἰς τὴν Κύπρον ὅπου ἔκτιζον οἰκίας· τουτέστιν ἐσύσταινον ἀποικίας. Ἡ ἐπὶ τῆς Κύπρου ἀποικία ἔδιδεν ἕνεκα τῶν πλουσίων μεταλλωρυχείων τῆς νήσου πολλὰ κέρδη, καὶ διήγειρε τὴν ἐπιθυμίαν ἵνα πολλὰς ἀποικίας συστήσωσιν· οὕτως ἔπλευσαν οἱ Φοίνικες εἰς τὴν ἀποτέρω κειμένην νῆσον Κρήτην, ἔπειτα περὶ τὴν μικρὰν Ἀσίαν μέχρι τοῦ πορθμοῦ τῶν Δαρδανελλίων· ἔπειτα διῆλθον καὶ ἔπλευσαν τὴν ἀκτὴν τῆς μαύρης θαλάσσης. Πανταχοῦ ἔθετον βέβαια σημεῖα, ὅπου βραδύτερον ἐπεσκεύαζον τὰ πλοῖά των, τρόφιμα ἐλάμβανον καὶ ἐμπορεύματα νὰ ἀνταλλάσσωσιν ἠδύναντο. Ἔπειτα ἔπλευσαν εἰς τὴν Εὐρωπαϊκὴν Ἑλλάδα καὶ εἰς τὸ Ἑλληνικὸν ἀρχιπέλαγος· ἀλλ' οἱ Ἕλληνες ἐν τῇ μικρᾷ Ἀσίᾳ ἐγένοντο ἤδη αὐτοὶ θαλασσοπόροι, μετεχειρίσθησαν τοὺς Φοίνικας ὡς διδασκάλους των καὶ ἀπεδίωξαν αὐτοὺς ἔπειτα ἀπὸ ὅλας τὰς ἐμπορικὰς θέσεις· ἀλλ' εἶχον χρείαν τῶν Φοινίκων οἱ Εὐρωπαῖοι Ἕλληνες ἐπειδὴ οὗτοι ἔδιδον εἰς αὐτοὺς εὐώδη τινὰ βότανα, ῥητίνας, καρποὺς, εὐγενῆ μέταλλα καὶ τὰ λοιπὰ, τὰ ὁποῖα οὗτοι μετεχειρίζοντο διὰ τὰς θυσίας των καὶ τοὺς ναούς.

Μετὰ ταῦτα ἀπῴκισαν οἱ Φοίνικες εἰς τὴν βόρειον παραλίαν τῆς Ἀφρικῆς· ἐνταῦθα ἱδρύσαντο ἐπὶ ἐξεχούσης ἄκρας, ἄντικρυ τῆς νήσου Σικελίας τὴν περιβόητον ἀποικίαν Καρχηδόνα, ἡ ὁποία ἔπειτα ὑπῆρξε μία ἀπὸ τὰς εὐδαιμονεστέρας πολιτείας καὶ ἀντίζηλος τῆς Ῥώμης, καὶ ἐκεῖθεν ἀπέπλευσαν εἰς τὴν Σικελίαν, ἔκτισαν καὶ ἐκεῖ πόλεις καὶ μέγα μέρος τῆς νήσου ὑπέταξαν εἰς ἑαυτούς. Τελευταῖον ἐπροχώρησαν περαιτέρω πρὸς δυσμὰς μέχρι τῶν στηλῶν τοῦ Ἡρακλέους (τοῦ πορθμοῦ τοῦ Γιβραλτὰρ) αἱ ὁποῖαι ὑπὸ τῶν ἀρχαίων ὡς τὸ τέλος τοῦ κόσμου ἐθεωροῦντο. Μετά τινα δὲ χρόνον ἀπέβησαν καὶ εἰς τὴν Ἱσπανίαν, καὶ εὗρον ἐκεῖ κατὰ πρῶτον τοσοῦτον πλῆθος ἀργύρου, ὥστε πάντα τὰ σκεύη αὐτῶν τὰ ξύλινα λίθινα καὶ χάλκινα ἀφῆκαν ἐκεῖ, καὶ ἀντὶ τούτων ἔφεραν ὀπίσω ἀργυρᾶ. Καὶ αἱ ἄγκυραι ἀκόμη ἐγίνοντο ἀπὸ ἀργυ-

ρον· ἡ περιφημοτάτη αὐτῶν ἀποικία ἐν Ἰσπανίᾳ ἦτο ἡ Θαρσὶς ἢ Ταρτησσός

Ἀλλὰ καὶ ἐνταῦθα ἡ πλεονεξία τῶν τολμηρῶν ἐμπόρων δὲν εὗρε πέρμα· οὗτοι ἀπέπλευσαν καὶ ἔξω τῆς νομιζομένης ἐσχατιᾶς τοῦ κόσμου, καὶ ἦλθον εἰς τὴν Βρεττανικὴν νῆσον, ὅπου νέον μέταλλον, τὸν κασσίτερον, εὗρον, καὶ διὰ τοῦτο τὰς νήσους Κασσιτερίδας ἐκάλεσαν. Ἀφοῦ τὴν ἐκεῖσε ὁδοιπορίαν των πολλάκις ἐπανέλαβον, ἔπλευσαν εἰς τὴν βόρειον ἀκτὴν τῆς Γερμανίας καὶ εὗρον ἐκεῖ εἰς τὴν Πρωσσικὴν παραλίαν τὸν λάμποντα ἤλεκτρον. Ὅτε οὖτοι τοῦτο τὸ θαυμάσιον διαλάμπον σῶμα εἰς τὰς χώρας τῆς Μεσογείου θαλάσσης ἔφεραν, ἐθεώρησαν αὐτὸ ὡς τὸ πολυτιμότερον κειμήλιον καὶ ἐτίμων αὐτὸ πλειότερον τοῦ χρυσοῦ· ὅτε τις κατεσκεύαζε χρυσοῦν δακτυλίδιον μετὰ πολυτίμου λίθου, τότε ἐστόλιζεν αὐτὸ μετὰ ἠλέκτρου· οὕτως ἔφεραν ἤδη οἱ Φοίνικες ἀπὸ ὅλας τὰς παραλίας τῆς γνωστῆς γῆς εἰς ἕκαστον λαὸν ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον ηὔχετο πρὸ πάντων νὰ ἔχῃ καὶ διὰ ποικίλων τεχνῶν ἐγνώριζον ἵνα μένωσι κύριοι τοῦ κερδαλέου ἐμπορίου.

Οὐ μόνον δὲ εἰς τὴν θάλασσαν, ἀλλὰ καὶ εἰς τὴν ξηράν ἐμπορεύοντο οἱ Φοίνικες· ἐντεῦθεν καὶ συνοδίαι ἐμπορικαὶ πρὸς βορρᾶν ἀνατολὰς καὶ μεσημβρίαν. Οὗτοι ἔφεραν ἀπὸ τῆς βορείου Ἀρμενίας σίδηρον καὶ χάλυβα, ἵππους καὶ δούλους, ἀπ' ἀνατολῶν μέχρι Βαβυλῶνος καὶ Περσίας λῖνον, ἴσως καὶ μέταξαν, ἀπὸ δὲ τὰς μεσημβρινὰς χώρας ἀρώματα καὶ θυμιάματα· Οὗτοι ἠκολούθησαν τότε τὴν παραλίαν τοῦ Ἀραβικοῦ κόλπου, καὶ εὗρον εἰς τὰς παραλίας τῆς μεγάλης Ἀραβικῆς χερσονήσου τὴν ῥητίνην καὶ τὰς εὐώδεις βοτάνας, τὰς ὁποίας ὅλοι οἱ λαοὶ εἰς τὰς θυσίας των ἔκαιον. Ἀνεῦρον δὲ ἐκεῖ ἀφθονίαν χρυσοῦ καὶ τοὺς ὀδόντας τοῦ Ἐλέφαντος, ἀπὸ τοὺς ὁποίους κατασκευάζεται ὁ ἐλέφας (φίλδισι). Ὅτε πρῶτον ἐγνώσθη, ὅτι ἔμποροι ἐν Ἀραβίᾳ κατῴκουν, ἦλθον οἱ πορφυρόπωλαι καὶ ἐκόμιζον τὰ φορτία των ἐπ' ἀνταλλαγῇ. Οὕτως ἔφεραν οἱ ἀνατολικοὶ λαοὶ οἱ πέραν τοῦ Περσικοῦ κόλπου τοὺς τῶν Ἀνατολικῶν Ἰνδῶν καρποὺς εἰς τοὺς Φοίνικας χωρὶς νὰ γνωρίσωσιν οὗτοι οὐδέποτε τὰς ἀνατολικὰς Ἰνδίας· ἰδίως πολύτιμα ἦσαν εἰς αὐτοὺς οἱ Ταῷ καὶ οἱ πίθηκοι καὶ τὸ κιννάμωμον ἀπὸ τῆς νήσου Κεϋλάνης. Οἱ Φοίνικες ἐνόμιζον, ὅτι ὅλα ταῦτα τὰ προϊόντα ἤρχοντο ἀπὸ τῶν ἐντὸς τῆς Ἀραβίας.

Ἡ τύχη ὡδήγησε τοὺς Φοίνικας εἰς πλειοτέρας ἐφευρέσεις, τὰς ὁποίας οὗτοι τεχνικῶς ἤξευραν νὰ μεταχειρίζωνται, ἵνα λαμπρὰ καὶ περιζήτητα ἐμπορεύματα παράγωσιν. Οὗτοι εἶνε οἱ ἐφευρεταὶ τῆς ὑάλου καὶ τῆς πορφύρας· καὶ τὴν ὑφαντικὴν πρέπει νὰ ἐφεῦρον αὐτοὶ πρῶτον, καὶ μάλιστα τὴν πρώτην χρῆσιν τῆς γραφῆς τῶν στοιχείων ἀποδίδουσιν εἰς αὐτούς. Ἔπειτα εἶναι φανερὸν ὅτι ἡ Ἀριθμητικὴ εἶναι ἐφεύρεσις αὐτῶν, καὶ τὸ ἐμπόριόν των διὰ τοῦτο καλῶς διῴκουν. Ὅτι οὗτοι εἰς τὴν ἀρχιτεκτονικὴν ἦσαν ἔμπειροι, δεικνύει ὁ μεγαλοπρεπὴς ναὸς ἐν Ἱερουσαλὴμ, τὸν ὁποῖον ὁ Σολομῶν ὠκοδομήσατο διὰ Φοινίκων τεχνιτῶν, τοὺς ὁποίους εἰς αὐτὸν ὁ φίλος του ὁ βασιλεὺς Χιρὰμ ἔστειλεν.

Ἕνεκα τῆς τόσον ἐκτεταμένης ἐμπορίας καὶ ἐπιμιξίας κατέστησαν οἱ Φοίνικες ὁ πλουσιώτατος λαὸς ὅλου τοῦ ἀρχαίου κόσμου. «Οἱ ἔμποροί σου, λέγει ὁ προφήτης Ἠσαΐας, «εἶναι ἄρχοντες, οἱ πραγματευταί σου οἱ ἐνδοξότεροι ἐν τῇ χώρᾳ» Τὸ πρότερον τόσον πτωχὸν κωμίδριον εἶναι ἤδη ὅμοιον μὲ ὡραῖον καὶ μεγαλοπρεπῆ κῆπον. Τέσσαρας ὅλας ὥρας ἐξετείνετο ἡ μητρόπολις μετὰ συνεχῶν ἐπαύλεων μέχρι τῆς πλησιεστάτης πόλεως. Ὁποία δὲ ζωὴ πανταχοῦ! ἐδῶ ἐπτερύγιζον τὰ ἱστία, ἐκεῖ ἐκρότουν οἱ τροχοὶ τῶν ἁγμάτων, ἀλλοῦ ἐκρούοντο τὰ σφυρία! Πάντες ἔζων καὶ ὅραινον, πάντες ἐμπορεύοντο καὶ τὰς τέχνας εἰργάζετο πλῆθος δραστηρίων ἀνδρῶν. Ἡ Φοινίκη ἦτο ἡ ἀγορὰ ὅλου τοῦ κόσμου.

Ο ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΤΩΝ ΑΘΙΓΓΑΝΩΝ.

Εἶναι ἐξωτικόν, Κύριε, ἀνέκραξεν... φυλαχθῆτε καὶ μὴ πλησιάζητε δι' ὄνομα τοῦ Θεοῦ... Ἀχ! ἀναθεματισμένη μάγισσα! .... ὁ καταχθόνιος οὗτος λύχνος της, ἂν ἐξακολουθήσωμεν βαδίζοντες, θὰ μᾶς φέρῃ εἰς κλαυρίαν ἄβυσσον.

Πλὴν κατὰ πόσον ἔτι ηὔξησεν ὁ τρόμος του, ὅταν οἱ ὁδοιπόροι μας πλησιάσαντες, ἀνθ' ἑνὸς διέκρινον πλεῖστα φῶτα καὶ ἤκουσαν ἀλλαλαγμοὺς πολλῶν ἀνθρώπων, κραυγάς, ᾄσματα, βροντώδεις γέλωτας, οἵτινες μιγνυόμενοι μετὰ τοῦ ἤχου μουσικῶν τινῶν ὀργάνων, ἀπετέλουν ἀκατανόμαστον συναυλίαν.

—Εἶναι σύνοδος τῶν μάγων, εἶπεν ὁ πατρίκιος μετὰ φωνῆς ἐσβεσμένης.

Εἶναι ἀδύνατον νὰ περιγράψῃ τις τὸν τρόμον τοῦ παιδαγωγοῦ (διότι τοιοῦτος ὑπῆρξε κατὰ τὴν παιδικὴν ἡλικίαν τοῦ Ἐρρίκου) ὅστις ἀμέσως ἐκρύβη ὄπισθεν τοῦ κυρίου του, ὃν μετὰ δακρύων καὶ ἱκεσιῶν παρεκάλει νὰ ἐπιστρέψωσιν ὅθεν ἦλθον, διατεινόμενος μάλιστα ὅτι δὲν ἐπροχώρησαν παντάπασι.

—Ὁ Ἐρρίκος δὲν ἦτο νέος δειλός, τοὐναντίον ἀνδρεῖος καὶ θελκτικός, μεταβαίνων εἰς Λονδῖνον χάριν ἴσως θελκτικοτέρας ἐρωμένης. Ἡ πλησιάζομεν τὸ φῶς, εἶπε γελῶν, ἢ τὸ φῶς πλησιάζει ἡμᾶς εἶναι τὸ αὐτό· διότι ἰδοὺ εἴμεθα λίαν πλησίον. Διατί λοιπὸν νὰ φοβῆσαι ἀγνώστους ἀνθρώπους, οἵτινες τῇ ἀληθείᾳ φαίνεται ὅτι διασκεδάζουσιν;

—Διασκεδάζουσιν... Κύριε Ἐρρίκε, ἀνέκραξεν, καὶ τίνος καρδία κρατεῖ νὰ διασκεδάζῃ κατ' αὐτὴν τὴν ὥραν καὶ μὲ τοιοῦτον διαβολικὸν καιρόν; Τοῦτο δὲν δύναται νὰ ἦναι ἄλλο παρὰ πλῆθος βρυκολάκκων ἢ μάγων ἢ κακοποιῶν πνευμάτων!! Ὦ! βεβαιωθεῖτε, Κύριε, καὶ μὴ περιφρονεῖτε τὴν ὀργὴν τοῦ θεοῦ.

—Ἂς εἶναι ὅ,τι θέλουν, ἐπανέλαβεν ὁ Ἐρρίκος, ἀπεφάσισα νὰ τοὺς πλησιάσω καὶ νὰ ἐρωτήσω διὰ τὴν ὁδὸν τοῦ Λονδίνου, καὶ εἰπὼν ταῦτα, ἐμάστιξε φοβερῶς τὸν ἵππον του, ὃν μ' ὅλας τὰς κραυγὰς τοῦ παιδαγωγοῦ διηύθυνε πρὸς τὸ μέρος ὅθεν ἤρχετο ὁ θορυβος.

Ὁ Πατρίκιος ὅστις ἐφοβεῖτο ἐξίσου νὰ προχωρήσῃ καὶ νὰ μείνῃ μόνος, ἠναγκάσθη ν' ἀκολουθήσῃ αὐτὸν ἐπικαλούμενος κατ' ὄνομα ἁγίους καὶ ἀγγέλους.

Ἐν τούτοις ἔρθασαν· μόλις δὲ ἐπλησίασαν ἱκανῶς, ὁ Ἐρρίκος παρετήρησεν, ὅτι ἦτο χορτοβολῶν τις ἐντὸς τοῦ ὁποίου πολυάριθμος ὁμήγυρις ἀμφοτέρων τῶν φύλων διεσκέδαζε.

—Δὲν εἶχεν εἰσέτι φθάσει πρός τινα θύραν, ἥτις ἦτο ἀνοικτή, καὶ φωνὴ ἀνδρικὴ καὶ βροντώδης ἠκούσθη: τίς εἶ;... φίλος, ἀπήντησε καὶ ἐζήτησε τὴν ὁδὸν τοῦ Λονδίνου.

—Ἐὰν ἦσαι φίλος, ἠκούσθη ἑτέρα φωνή, θὰ κάμῃς καλλίτερα νὰ μείνῃς ἐδῶ, μέχρις ὅτου καταπαύσῃ ἡ θύελλα: ὑπάρχει θέσις καὶ διὰ σὲ καὶ διὰ τὸν ἵππον σου ἀκόμη.

Ὁ Ἐρρίκος ἐδέχθη τὴν προσφορὰν εὐγνωμόνως καὶ ἐπαρουσίασε τὸν σύντροφόν του, ὃν ἐπίσης κάλλιστα ὑπεδέχθησαν, ἀλλ' ὅστις ἔρριψεν ἀκόμη εἰς τὴν θέαν τῆς ὁμηγύρεως, ἢν ἡ ἔξαλλος ὑπὸ τοῦ τρόμου φαντασία του, τῷ παρίστα ὡς συνέδριον ἁπάντων τῶν μάγων τοῦ βασιλείου. Μόλις καὶ μετὰ πολλὰ κατώρθωσε νὰ τὸν πείσῃ ὁ Ἐρρίκος, ὅστις εἶχε πληροφορηθῆ, ὅτι δὲν ἦσαν οὔτε μάγοι οὔτε βρυκόλακκες, ἀλλὰ Βοεμοὶ (1) ἑορτάζοντες τοὺς γάμους ἀρχηγοῦ τινος τῆς ἑταιρίας των.

Ἡ ὁμήγυρις ἦτο εὐθυμοτάτη καὶ ἡ χαρὰ ἐζωγραφίζετο ἐφ' ὅλων τῶν προσώπων τῶν συνευθυμούντων, ἴσως δὲ καὶ εὐταξία μεγαλειτέρα ὑπῆρχεν ἢ εἴς τινας εὐγενεῖς συναναστροφάς· διότι οὗτοι ὑποτάσσονται εἰς νόμους, οὓς αὐτοὶ ἔταξαν καὶ ὑπείκουσι εἰς εἶδός τι δικαστικοῦ ἄρχοντος, ὃν ὀνομάζουσι βασιλέα. Ἡ ἐρθονία ἐπίσης ἦτο μεγίστη τοῦ συμποσίου, ὅπερ δὲν ἦτο μὲν πολυτελὲς καὶ ἔκτατον, ἄριστον ὅμως διὰ τὴν καλὴν ὄρεξιν τῶν εὐθυμούντων.

(Ἕπεται Συνέχεια.)

(1) Οἱ Βοεμοὶ οὗτοι ἐν Εὐρώπῃ εἰσὶν ὡς οἱ παρ' ἡμῖν Ἀθίγγανοι ἢ Ἀτσίγγανοι.

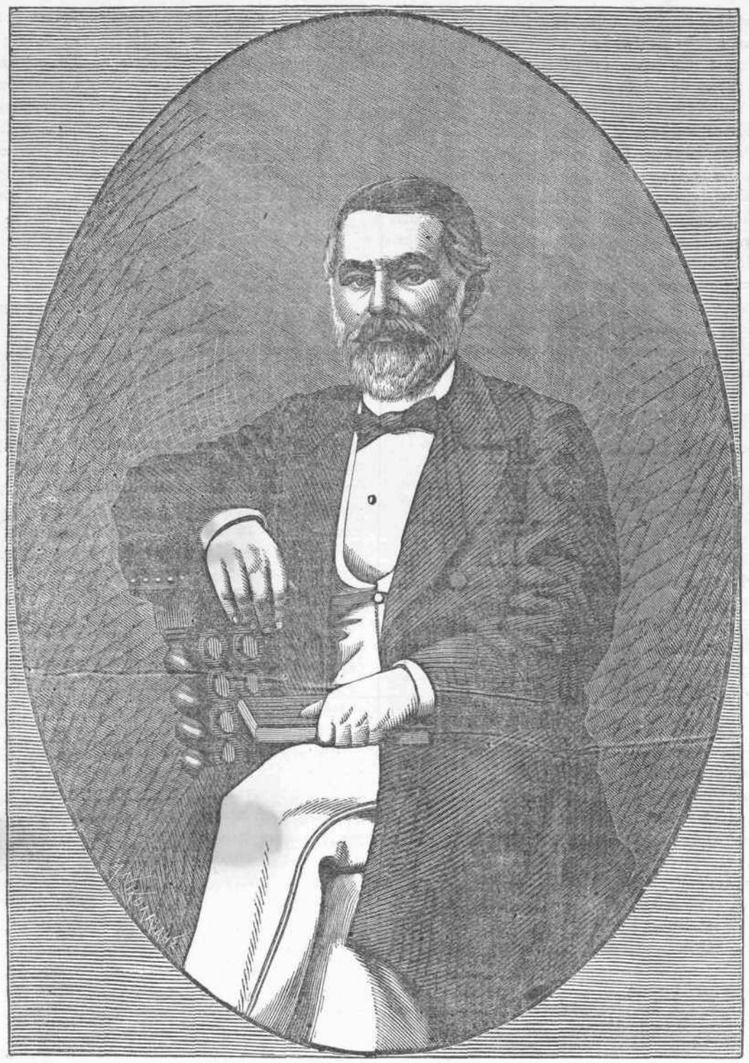

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΖΑΡΙΦΗΣ.

ΠΑΤΡΙΣ ΚΑΙ Γ. ΖΑΡΙΦΗΣ

Κοσμοῦντες ἤδη τὰς στήλας τοῦ Περιοδικοῦ ἡμῶν διὰ τῆς εἰκόνος τοῦ ἐν τῇ Βασιλίδι τῶν πόλεων φιλογενεστάτου ἀνδρὸς Γεωργίου Ζαρίφη, οὐδὲν ἄλλο προτιθέμεθα ἢ νὰ καταστήσωμεν ταύτην κοινὸν κτῆμα τοῖς ἁπανταχοῦ φίλοις καὶ ἐρασταῖς τῶν καλῶν καὶ ὠφελίμων καὶ ἰδίᾳ τῇ Ἑλληνικῇ οἰκογενείᾳ. Διὰ βραχέων δὲ θέλομεν σκιαγραφήσει, τὸ ἐφ' ἡμῖν, τὰς ὑπερτέρας παντὸς ἐγκωμίου καὶ ἐπαίνου πράξεις καὶ φιλελληνικώτατα αἰσθήματά του.

Ὁ Γεώργιος Ζαρίφης εἶναι ὁ πρὸ πολλοῦ ἀνατείλας ἀστὴρ τοῦ ἐν Κων]πόλει Ἑλληνισμοῦ, εἶναι ὁ νεώτερος τοῦ ἔθνους Ζωσιμᾶς εὐχὶ τόσον διὰ τὴν ἡλικίαν ὅσον νεώτερος καρπὸς τοῦ ἐπὶ μᾶλλον ἀναπτυσσομένου Ἑλληνισμοῦ. Ὁ ἀνὴρ οὗτος εἶναι φιλόπατρις καὶ μετφιόφρων, εἴπερ τις καὶ ἄλλος, καὶ φιλόπατρις μὲν, διότι ὡς μόνον ὄνειρον ἔχει τὴν ὑποστήριξιν τῆς παιδείας καὶ τὴν περίθαλψιν τῆς εὐγενοῦς νεότητος τοῦ ἀναπτερωθέντος ἡμῶν ἔθνους· μετριόφρων δὲ διότι πᾶν ὅ,τι πράττει τὸ πράττει οὐχὶ πρὸς τὸ θεαθῆναι, ἀλλ' ἐκ τῆς συναισθήσεως ὅτι ἔχει καθῆκον καὶ καθῆκον ἱερὸν τοῦ νὰ μεριμνᾷ περὶ τῶν ὁμοίων αὐτῷ λογικῶν πλασμάτων καὶ τῆς πολιτικῆς κοινωνίας. Ἀπόδειξις δὲ τούτων ἔστωσαν αἱ τε μεγάλαι αὐτοῦ δωρεαὶ ἃς κατὰ διαφόρους καιροὺς παρέχει εἰς τοὺς διαφόρους Συλλόγους, τοὺς μοχλοὺς τούτους τῆς ἐξαπλώσεως τῶν φώτων, ἡ ὑποστήριξις τῶν διαφόρων τοῦ Ἑλληνισμοῦ σχολείων καὶ ἡ ἀποστολὴ πλείστων νέων ἐν Ἑσπερίᾳ πρὸς τελειοτέραν ἐκπαίδευσιν τῶν διαφόρων ἐπιστημονικῶν κλάδων. Πᾶς τις δὲ δύναται εὐκόλως νὰ ἐννοήσῃ τὰ ἀποτελέσματα τῶν ἀγαθοεργῶν τούτων πράξεων καὶ τὴν ἐπὶ σύμπαντος τοῦ Ἑλληνισμοῦ ἐπιρροὴν καὶ σπουδαιότητα. Ἀνθ' ἡμῶν θέλει λαλήσει ἡ Ἱστορία ὁ ἀδέκαστος οὗτος κριτὴς πασῶν τῶν ἀνθρωπίνων πράξεων. Ἐπειδὴ τίς δὲν θαυμάζει καὶ δὲν ἐπαινεῖ βλέπων ἑκουσίως σπεύδοντας εἰς περίθαλψιν καὶ ὑποστήριξιν παντὸς πνευματικοῦ καθιδρύματος μετὰ μεγίστης τῆς προθυμίας καὶ τοῦ ἐνδιαφέροντος, τοιούτους ἄνδρας; Ἐδῶ μὲν βλέπομεν τὸν

Γεώργιον Ζαρίφην μεγάλας παρέχοντα δωρεὰς εἰς διατήρησιν σχολείων καὶ περίθαλψιν ἐνδεῶν μὲν πλὴν χρησίμων ἐν τῇ κοινωνίᾳ πνευμάτων, καίπερ εὑρισκόμενον ἐν μέσῳ τῶν σοβαρῶν μεριμνῶν καὶ σπουδαιοτάτων ἀσχολιῶν ὑφ' ὧν διηνεκῶς περιστοιχίζεται· ἐκεῖ δὲ τὸν Ζωγράφον κληροδοτοῦντα σπουδαῖα ποσὰ εἰς τοὺς μεγάλους τοῦ ἔθνους Συλλόγους· καὶ ἄλλον εἰς ἄλλα θεάρεστα καὶ ψυχοφελῆ καθιδρύματα. Εἴθε δὲ τὰς πράξεις τῶν τοιούτων ἐν Κων]πόλει ἀναφανέντων ἀστέρων νὰ ἀκολουθήσωσι καὶ πολλοὶ τῶν ἐν τῇ Ἑσπερίᾳ διατελούντων ἑτέρων βαθυπλούτων ὁμογενῶν· καὶ ἂς ὦσι βέβαιοι ὅτι οὕτω πράττοντες θέλουσιν ἀποκτήσει τὴν ἀγάπην τῆς πατρίδος καὶ τὴν ὑπόληψιν τῶν συμπολιτῶν των. Τὸ δὲ ὄνομα αὐτῶν θέλει εἶσθαι ἐγκεχαραγμένον ἐσαεὶ βαθύτατα εἰς τὰς καρδίας ἁπαξαπάντων τῶν Ἑλλήνων.— Ἤδη δὲ καταστρέφοντες ἐνταῦθα τὰς ὀλιγίστας ταύτας γραμμὰς τὰς ὑπαγορευθείσας ἡμῖν ἐκ τοῦ ἁγνοῦ αἰσθήματος τῆς φιλοπατρίας καὶ τοῦ ἐθνικοῦ φρονήματος, ὅπερ βαθύτατα ἐμφιλοχωρεῖ εἰς τὴν καρδίαν παντὸς Ἕλληνος, ἀφήσωμεν καὶ τὴν μοῦσαν τοῦ φίλου ἡμῶν ποιητοῦ Σεκιάρη ὅπως πλέξῃ στροφάς τινας ποιήσεως εἰς τὸν Εὐεργέτην τοῦ Ἔθνους.

Ἐθνικῆς εὐγνωμοσύνης εὐτελῆ φόρον τελοῦσα,
τὴν κιθάραν σου μὲ ἄνθη Ἑλικῶνος στέφον, Μοῦσα,
ἀνεκτίμητον τοῦ Ἔθνους νὰ ὑμνήσῃς μαργαρίτην,
τῆς καλλίπαιδος Ἑλλάδος τὸν ΜΕΓΑΤΙΜΟΝ ΠΟΛΙΤΗΝ...
Διατί, ὦ σεπτὴ μῆτερ, τῆς εὐκλείας καὶ τῶν φώτων,
Σὺ μικρὰ καὶ πενεστάτη, ὑπερήφανον ὡς πρῶτον,
ἀνυψοῖς τὸ μέτωπόν σου τὸ μὲ δάφνας ἐστεμμένον ;
διατὶ τὸ ἔδαφός σου, τὸ μὲ αἷμα ζυμωμένον,
μετὰ τόσας τρικυμίας,
Εἶναι βάραθρον καὶ τάφος τῶν χαλκέων τῆς Δουλείας;

—

Πλὴν σκηνὴν ἡ φαντασία μοὶ δεικνύει θεσπεσίαν,
παριστῶσαν τῆς Ἀγραύλου καὶ τοῦ Κόδρου τὴν θυσίαν,
καὶ ἐν μέσῳ πυκνοῦ σκότους, εἰς χαράδρας στενοτάτας,
πίπτοντας ἐπὶ πτωμάτων ἐχθρικῶν τοὺς Σπαρτιάτας.
Ὑπὲρ Ἔθνους καὶ Θρησκείας, ἀφειδῶς ὁ Κουντουριώτης
τὸ χρυσίον του προσφέρει, καὶ ὁ ἄτρομος Σουλιώτης
ἐν τῷ μέσῳ στρατοπέδου ἐχθρικοῦ ὡς ἥρως πίπτει,
καὶ τοῦ Σκότους τὸν μανδύαν ἡ Παιδεία καταρρίπτει,
εἰς ἓν νεῦμα τοῦ Ῥιζάρη,
τῶν Ζωσιμαδῶν, τοῦ Ζάππα, τοῦ Τοσίτζα καὶ Στουρνάρη·

—

Ἔγειρε τὸ μέτωπόν σου ὑπερήφανον ὡς πρῶτον,
ὦ Πατρὶς τοῦ μεγαλείου, τῆς Εὐκλείας καὶ τῶν φώτων,
καὶ σὺ βάρβιτος ἀπαύστως, ὠδὰς μέλπε εὐφροσύνους,
ἀνυμνοῦσα τοὺς γενναίους Εὐεργέτας της ἐκείνους.
Ἔθνη ἔπεσαν μεγάλα, ὡς τὰ φύλλα τῶν λειρώνων,
ἡ Ἑλλὰς πλὴν εἰς τὸ ῥεῦμα θὰ ἀντέχῃ τῶν αἰώνων,
ἀκατάβλητος, ὡς βράχος εἰς τὴν λύσσαν τῶν κυμάτων,
ἀφ' οὗ μήτηρ εἶναι τέκνων εὐκλεῶν καὶ πιστοτάτων,
καθ' ἑκάστην ἀφ' οὗ νέοι
Δωρηταὶ καὶ εὐεργέται ἀναφαίνονται γενναῖοι.

—

Εἰς τοῦ Βύζαντος τὴν πόλιν, τὴν ἀρχαίαν της καθέδραν,
τῶν Μουσῶν καὶ τῆς Παιδείας καταστᾶσαν ἤδη Ἕδραν,
ποῖον ἄνδρα τῶν Ἑλλήνων οἱ λογάδες στεφανοῦσι;
Τίνος ὄνομα αἱ πόλεις τῆς Ἠπείρου εὐλογοῦσι,
καὶ ἡ γῆ τῶν Μακεδόνων καὶ ἡ γῆ τῆς Θεσσαλίας
καὶ ἡ Θράκη καὶ ὁ Αἶμος καὶ ἡ γῆ τῆς Βιθυνίας;
τίς τῶν νέων Πιερίδων ὁ γενναῖος Μουσηγέτης;
τίς ὁ μέγας τῶν Συλλόγων καὶ Σχολείων Εὐεργέτης;
Εἰς τὸ Ἔθνος Διδασκάλους
τίς ἀνὴρ προετοιμάζει δι' ἐξόδων του μεγάλους ;

—

Σὺ, *Γεώργιε Ζαρίφη*, σὺ, ὦ τέκνον τῆς εὐκλείας,
ὁ τοὺς πόθους ματαιώσας κακοβούλου ἑταιρίας (*)
τοῦ Ἑλληνισμοῦ νὰ σβέσῃ προσπαθούσης τὴν λαμπάδα,
καὶ χολὴν ἀντὶ τοῦ μάννα ποτίζούσης τὴν Ἑλλάδα.
Τ' ὄνομά σου μυριάδες πτωχῶν παίδων εὐλογοῦσι,
καὶ τὰ Ἔθνη τῆς Εὐρώπης κεχηνότα θεροῦσι,
τὴν καλλίτεκνον μητέρα τῆς Εὐκλείας καὶ τῶν φώτων,
μὲ μυρσίνας καὶ μὲ δάφνας ἐστεμμένην καθὼς πρῶτον,
καὶ τὸ φάσμα τῆς ἀγνοίας
φεῦγον τὰς λαμπρὰς ἀκτῖνας τῆς Ἑλληνικῆς Παιδείας.

Ε. ΣΕΚΙΑΡΗΣ.

ΠΕΡΙ ΠΟΙΗΣΕΩΣ ΕΝ ΓΕΝΕΙ.

Ἡ ποίησις εἶναι μίμησις τοῦ καλοῦ, διαφέρουσα τοῦ πεζοῦ λόγου κατὰ τὸν ῥυθμὸν καὶ τὴν ἐκλογὴν τῶν ἐκθέσεων· διαιρεῖται δὲ εἰς Λυρικὴν ποίησιν, εἰς Διδακτικὴν, εἰς Δραματικὴν καὶ εἰς Ἐπικὴν ἢ Ἐποποιΐαν περὶ τῶν ὁποίων μερικώτερον θέλομεν ὁμιλήσει. Ἐπειδὴ δὲ καὶ τὰ τοιαῦτα εἴδη τῆς ποιήσεως πολλάκις εὑρίσκονται μεμιγμένα εἰς τὰ αὐτὰ ποιήματα, καλλίτερον ἴσως, ἵνα διελόντες τὰ διάφορα τῶν ποιημάτων εἴδη εἰς μικρὰ καὶ μεγάλα ἢ εἰς ἁπλούστερα καὶ συνθετώτερα ἀρχὴν ἐκ τῶν πρώτων ποιησόμεθα.

Περὶ μικρῶν Ποιημάτων.

Μικρὰ ποιήματα ἢ ποιήματα ὀνομάζονται τὰ μικρὰν ἔκτασιν ἔχοντα, καὶ ἐξ αὐτῶν δ' εἶναι τὸ *Ἐπίγραμμα*, ὁ *Ἀπόλογος*, τὸ *Εἰδύλλιον*, ἡ *Ἐλεγεία*, *ἐπιστολὴ*, ἡ *Λύρα* καὶ ἡ *Ὠδή*· Ἀρχόμεθα δ' ἐν συντόμῳ τοῦ ὁρισμοῦ ἑνὸς τούτων.

Περὶ ἐπιγράμματος.

Ἐπίγραμμα τὸ πάλαι ἐλέγετο πᾶν τὸ ἐπὶ τῶν ναῶν, στηλῶν, Ἀναθημάτων, κτλ. ἐπιγραφόμενον· μετὰ δὲ ταῦτα ὠνομάσθη πᾶσα ἐπιγραφὴ μιᾶς τινος διαφορούσης ἐννοίας σύντομος καὶ εὔστοχος ἔκθεσις. Διαιρεῖται δὲ τὸ ἐπίγραμμα εἰς ἁπλούστερον, δι' οὗ ἐκτίθεται μόνον ἡ προτεινομένη ὑπόθεσις καὶ εἰς μᾶλλον σύνθετον ὅπου μετὰ τὴν ἔκθεσιν καὶ συμπέρασμά τι ἐπιφέρεται εἰς τὴν προτεινομένην ἀναφερόμενον ὑπόθεσιν καὶ τὸ λεγόμενον τοῦ ἐπιγράμματος περιέχον κέντρον. Ἐπιγραμμάτων δὲ ἄξια λόγου παραδίδομεν ἐκεῖνα ἅτινα δύνανται νὰ εὑρῇ τις εἰς τὰς Συλλογὰς τῶν ἐπὶ διαφόρων ἐκθέσεων καὶ τὴν Ἀνθολογίας καλουμένας. Μεταξὺ δὲ τῶν ἐπιγραμμάτων ὑπερέχοντα φαίνονται τὰ εἰς τὸν Μακεδόνα, Πλάτωνα, Θεόκριτον, Ἀλκαῖον, Ἀρχίαν καὶ Παλλάδᾶν ἀποδιδόμενα· ὧν καὶ οὗτοι ὡς ἄριστοι ἐπιγραμματοποιοὶ παρὰ τοῖς Ἕλλησιν ἐκρίθησαν παρὰ δὲ τοῖς Λατίνοις, ὡς τοιοῦτοι ἐφάνησαν ὁ Κάτουλλος καὶ Μαρκουάλιος.

Περὶ Ἀπολόγου.

Ἀπόλογος ἢ μῦθος εἶναι διήγησις πράξεως εἰς ὁποιονδήποτε ὃν ἀποδιδομένη καὶ τεινουσα πρὸς ὠφελίμην διδασκαλίαν· διακρίνονται δὲ κατά τινας τοῦ μύθου· ἐπειδὴ ὁ μὲν μῦθος τίθεται διὰ πεζοῦ λόγου, ὁ δὲ Ἀπόλογος ἐμμέτρως. — Διαιρεῖται δὲ ὡς καὶ ὁ μῦθος εἰς λογικὸν ὅτε τὰ παρεισαγόμενα πρόσωπα λογικὰ εἰσι· εἰς ἠθικὸν, ὅτε ἄλογα ἢ ἄψυχα πάσχουσαι ἀνθρωπίνως ἐνεργοῦντα, καὶ εἰς μικτὸν ὅτε λογικὰ καὶ ἄλογα ἢ ἄψυχα παρεισάγονται ἐνεργοῦντα.

Ἰδιότητα δὲ ἡ προτεριαστὰ τοῦ ἀπολόγου εἶναι ἑνότης πράξεως, ἀληθοῦς, πιθανότης ὡς πρὸς τὰ δρῶντα πρόσωπα καὶ τὰ ἤθη αὐτῶν, συντομία καὶ σαφήνεια.

Καὶ ἡ μὲν ἑνότης τῆς πράξεως ὁρίσταται εἰς τὸ νὰ τείνωσι πάντα τὰ μέρη εἰς ἕνα καὶ τὸν αὐτὸν σκοπὸν, ὅπερ ἐστὶ τὸ Ἠθικόν· ἡ δὲ ἀκρίβεια εἰς τὸ νὰ ἐκτίθεται ἀκριβῶς καὶ διακεκριμένως τὸ προκείμενον· καὶ ἡ πιθανότης εἰς τὸ νὰ διαπλάττωνται τὰ πρόσωπα ἢ προσωποποιούμενα καὶ οἱ χαρακτῆρες αὐτῶν συμφώνως τῇ φύσει.

Καὶ τὸ Ἠθικὸν δὲ πρέπει νὰ ἦναι σύντομον, σαφὲς καὶ διαφέρον· τὸ δὲ ὕφος, ἁπλοῦν, οἰκιακὸν, χαρίεν φυσικὸν καὶ ἀφελές.

Μυθοποιὸς δὲ παρὰ μὲν τοῖς Ἕλλησι διεκρίθη ὁ Αἴσωπος παρὰ δὲ Ῥωμαίοις, ὁ Φαῖδρος καὶ παρὰ τοῖς Γάλλοις ὁ Λαφονταῖνος, γεννηθεὶς τὸ 1621.

Περὶ Εἰδυλλίου.

Εἰδύλλιον εἶναι ἡ μίμησις ἀγροδιαίτου ζωῆς κατὰ τοῦτο μόνον τῶν παρὰ Ῥωμαίοις ἐκλογῶν διαφέρον· καθότι αὗται μὲν Δραματικώτερον ἢ ἐπικώτερον τὰ τῶν ἐν ἀγροῖς διαιτωμένων ἤθη διαγράφουσι· τὸ δὲ Εἰδύλλιον παθητικώτερον αὐτὰ παρίστησι. Τοῦτο δὲ καὶ αἱ ἐκλογαὶ τὴν Βουκολικὴν ὀνομαζομένην ἀποτελοῦσι ποίησιν.

Τὰ περιγραφόμενα εἰς τὸ Εἰδύλλιον ἤθη ἔσονται σύμφωνα πρὸς τὰ παρεισαγόμενα πρόσωπα ἁπλᾶ δηλ. καὶ ἀφελῆ καὶ χρηστά· τὰ δὲ πάθη ἡδέα τρυφερὰ καὶ μέτρια. — Ἔτι δὲ καὶ τὸ ὕφος ἁρμόζον πρός τε τὰ ἤθη καὶ τὰ πάθη, φυσικὸν δηλ. ἀφελὲς καὶ ἐπίχαρι.

Πατὴρ τῆς βουκολικῆς ποιήσεως ὑπῆρξε Θεόκριτος ὁ Συρακούσιος, (ζήσας τὸ 269 Π. Χ.) φυσικῶς καὶ ἀφελῶς καὶ μετὰ χάριτος περιγράψας τὰ τῶν ποιμένων ἤθη. Μιμητὴς δὲ τούτου ἐγένετο Βίων ὁ Σμυρναῖος (ζήσας τὸ 170)· τεχνικώτερος μὲν αὐτοῦ οὐχὶ δ' οὕτως ἀφελὴς καὶ ἁπλοῦς οὐδὲ ἔχων τὸ τοῦ λόγου ὕφος οὕτω ἁρμόζον τῇ Βουκολικῇ ποιήσει· παρὰ δὲ Ῥωμαίοις τὸν Θεόκριτον μιμησάμενος Βιργίλιος ηὐδοκίμησε, εἰς δὲ τοὺς νεωτέρους, παρὰ μὲν τοῖς Γερμανοῖς ἄριστος Εἰδυλλίων ποιητὴς ὁ Γέσμερος κρίνεται, παρὰ δὲ τοῖς Γάλλοις Ῥακίνας, Σέγρεσος εὐδοκιμήσαντες ἐφάνησαν.

Περὶ ἐμμέτρων ἐπιστολῶν.

Ἔμμετροι ἢ στιχηραὶ ἐπιστολαὶ ὠνομάσθησαν, αἱ διὰ στίχων ἐκτιθέμεναι. Διαιροῦνται δὲ καὶ αὗται ὡς καὶ αἱ ἄλλως γραφόμεναι εἰς φιλοσοφικὰς καὶ οἰκιακάς.

Καὶ τῶν μὲν φιλοσοφικῶν ὑπόθεσις γίνεται ἡ φιλολογία ἢ Ἠθικὴ καὶ τὰ λοιπά· χαρακτὴρ δ' αὐτῶν ἐστὶν ἡ ἀκρίβεια καὶ τὸ βάθος τῶν ἐπιχειρημάτων· ἔννοιαι ἀληθεῖς καὶ ἐμβριθεῖς καὶ ὕφος τῇ ὑποθέσει ἀνάλογον.

Αἱ δὲ οἰκιακαὶ διακρίνονται διὰ τῆς κομψῆς ἁπλότητος, χαρίεντος ἀστεϊσμοῦ, ζωηρότητος καὶ ἀγχινοίας.

Μεταξὺ τῶν ἀρχαίων οὐδενὸς ἐπιστολαὶ σώζονται ἔμμετροι· παρὰ δὲ Ῥωμαίοις Ὡράτιος ὡς γράψας ἄξια λόγου φιλοσοφικῶν ἐπιστολῶν ὑποδείγματα διαφημίζεται, καὶ παρὰ τοῖς Γάλλοις Βοαλὸς ὑπολαμβάνεται ὡς ἄριστος ἐπιστολογράφος.

(Ἕπεται συνέχεια).

Ο ΘΑΥΜΑΤΟΥΡΓΟΣ ΤΗΣ ΣΟΥΗΒΙΑΣ

ΙΩΑΝΝΗΣ-ΙΩΣΗΦ-ΓΑΣΝΕΡ.

Μετάφρασις.

—

Ἰωάννης-Ἰωσὴφ-Γάσνερ, γεννηθεὶς ἐν *Braz* τῆς Σουηβίας τὸ 1727, καὶ κατὰ τὸ 1750 προχειρισθεὶς ἱερεύς, διηγεῖται εἰς τὸ ὑπ' αὐτοῦ ἐκδοθὲν τὸ 1774 σύγγραμμα (Περὶ τοῦ τρόπου, καθ' ὃν δύναται τις νὰ ζήσῃ εὐσεβῶς καὶ ὑγιῆ) ὅτι, ἀφ' οὗ μάτην ἐπὶ πολὺ προσέτρεξεν εἰς τοὺς ἰατροὺς τῆς Ὀττίγκης, ζητῶν παρ' αὐτῶν τὴν πρὸ πολλοῦ ἐγκαταλιποῦσαν αὐτὸν ὑγείαν, καὶ ἀφ' οὗ μάτην διῆλθε πάντα τὰ βιβλία τῆς ἰατρικῆς, διὰ νὰ εὕρῃ σωτήριόν τι φάρμακον, ἐπείσθη ἐπὶ τέλους ὅτι ὑπῆρχέ τι ὑπερφυσικὸν εἰς τὴν ἀσθένειάν του, καὶ ὅτι εἶχεν ἐν ἑαυτῷ τὸν Διάβολον.

Ὑπὸ τῆς ἰδέας ταύτης ἐμφορούμενος, διηγεῖται ὅτι ἐξώρκισεν ἐν ὀνόματι τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ, τὸν ἄνω ῥηθέντα νὰ ἐξέλθῃ ἀπ' αὐτοῦ, καὶ ὁ ἐξορκισμὸς οὗτος τοιαύτην ἔσχεν ἐπιῤῥοήν, ὥστε ἐπὶ ὁλόκληρον δεκαεξαετίαν οὐδέποτε ἔσχε τὴν τιμὴν νὰ ὑποδεχθῇ τὸν ἰατρόν.

Αἱ μακραὶ αὐτοῦ συνομιλίαι καὶ συνεντεύξεις, μετὰ διαφόρων Θεολόγων καὶ αἱ ἀκάθεκτοι μελέται ἐπὶ τῶν ἐξορκισμῶν, ἔπεισαν αὐτὸν ὅτι ὑπάρχει πληθὺς ἀσθενειῶν αἰτία τῶν ὁποίων εἶναι αὐτὸ τὸ πνεῦμα τοῦ κακοῦ, καὶ ὅτι καθὸ ἱερεὺς τῆς ἐκκλησίας ἠδύνατο καθὼς πάντες οἱ τῆς κατωτέρας τάξεως λειτουργοὶ τῆς θρησκείας, νὰ θεραπεύσῃ ὄχι τοὺς ἐκ φυσικῆς τινος αἰτίας ἀσθενοῦντας, ἀλλὰ τοὺς ὑπὸ δαιμονίων κατεχομένους.

Ἐπελαμβάνετο δὲ συνήθως τοῦ ἔργου διά τινος δοκιμαστικοῦ ἐξορκισμοῦ, ὅπως βεβαιωθῇ ἂν ἡ ἀσθένεια ἦτο φυσικὴ, μικτὴ ἢ τοῦ διαβόλου. Διὰ τῆς τοιαύτης προφυλάξεως ἠδύνατο νὰ ἐφελκύῃ πλειότερον τὰ πλήθη, ἅτινα ἀπέδιδον, συμφωνοῦντα μετ' αὐτοῦ, τὴν ἐντελῆ ἢ ἐν μέρει ἀποτυχίαν τοῦ ἐξορκισμοῦ εἰς τὸν χαρακτῆρα τῆς ἀσθενείας.

Κατὰ ταῦτα διέκρινεν ὡς ἐκ συμπτωμάτων τὰ πάθη τῆς δικαιοδοσίας του, εἰς κατοχὴν, ὅτε ὁ διάβολος ἦτο πλέον κύριος τοῦ σώματος, εἰς πρόσκαιρον κατοχὴν, ὅτε ἐπροξένει ἀγωνίας τινὰς μόνον, καὶ εἰς πολιορκίαν, ὅτε τὰ συμπτώματα ἦσαν ἀσθενέστερα. Εἰς τὴν τελευταίαν ταύτην τάξιν, ἀνήκουσιν οἱ σπασμοί, ἡ ἐπιληψία, ἡ κατάληψις, τὸ ἄσθμα, ἡ ἀρθρῖτις, οἱ ῥευματισμοί, οἱ τεινεσμοί, οἱ πυρετοὶ, ἡ παραλυσία, ἡ ἀγκύλωσις κτλ. κτλ. κατὰ τὸ φαινόμενον ὡς φυσικαὶ ἀσθένειαι παρουσιαζόμενα ἀλλὰ τῶν ὁποίων αἰτία εἶναι ἕτερόν τι, τὸ πνεῦμα τοῦ Κακοῦ. Ὁ Ἰησοῦς, βλέπων τοὺς συμπατριώτας αὐτοῦ νὰ ἀπιστῶσιν εἰς τὰ θαύματά του, εἶπεν, ὅτι οὐδεὶς ἐν τῇ πατρίδι του προφήτης, ὁ Γάσνερ τοὐναντίον, ἐγένετο δεκτὸς ὑπὸ τῶν ὁμοφύλων του, ὡς τοσοῦτοι ἄλλοι πρὸ αὐτοῦ ἐξορκισταὶ, καὶ τόσαν ἐπίστευον εἰς τὰς θαυματουργοὺς θεραπείας του, ὥστε προσήρχοντο κατ' ἔτος εἰς τὸ πρεσβυτερεῖον του τετρακόσιοι μέχρι πεντακοσίων ἀσθενεῖς, καὶ τοσοῦτον μυθώδης βραδύτερον κατέστη ὁ ἀριθμὸς τῶν προσερχομένων, ὅτε ἦλθεν εἰς *Elwangen* καὶ Ῥατισβόνην καὶ ἀπεκατεστάθη ἐκεῖ ὑπὸ τὴν προστασίαν τοῦ ἐπισκόπου ἡγεμόνος τῶν δύο ἐκείνων πόλεων, ὥστε ἔλεγον πολλοὶ ὅτι εἶδον τότε δεκακισχίλιους ἐστρατοπεδευμένους ὑπὸ σκηνάς. Ὁ ἀριθμὸς οὗτος εἶναι ἀρκετὰ ὑπερβολικός.

Ἐπειδὴ δέ, τινὲς μὲν ἀπεδέχοντο τὰ θαύματα αὐτοῦ, ἄλλοι δὲ τοὐναντίον ἀπέκρουον αὐτά, ἡ ἐπισκοπὴ τῆς Ῥατισβόνης ἐνόμισε καλὸν νὰ καταγράψῃ ἀκριβῆ ἔκθεσιν τῶν ἔργων του καὶ τῆς θεραπείας, τὴν ὁποίαν μετεχειρίζετο. Ἐκ τοῦ πρωτοκόλλου τούτου τῆς ἐπισκοπῆς καὶ ἐκ τῶν ἀπομνημονευόντων αὐτοῦ τοῦ Γάσνερ, ἠδυνήθημεν νὰ συλλέξωμεν τὰς ὀλίγας ταύτας πληροφορίας.

Τοσαύτην δὲ ἐπιῤῥοὴν ἔσχεν ἐπὶ τοῦ Σατανᾶ ὥστε ἠνάγκαζεν αὐτὸν πολλάκις, πρὸ πάντων διὰ τῶν ἐξορκισμῶν του, νὰ φανερώσῃ τὴν ἀσθένειαν καὶ μάλιστα, πολλάκις νὰ παραγάγῃ, κατὰ τὴν ἐπιθυμίαν του, προσβολήν τινα χορεύουσαν, πηδῶσαν, γελῶσαν καὶ διὰ σημείων ἀτάκτων, διὰ συμπτωμάτων, δακρύων, ἀγωνιῶν, καὶ ψυχοῤῥαγημάτων, πολλάκις ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ προσώπου ἐπαναλαμβάνων τὰς σκηνὰς ταύτας χάριν διασκεδάσεως.

Κατὰ τὸ πρωτόκολλον τῆς ἐπισκοπῆς, ὁ Γάσνερ ἠνάγκαζε τοὺς διαβόλους νὰ ὁμολογήσωσι δημοσίᾳ τὰ ψεύδη των. Τὸ τοιοῦτον συνέβη εἰς τὴν οἰκίαν πάσχοντός τινος, ὅτε διεχωρίζοντο οἱ ἀνωτέρω κύριοι ὅτι ἦσαν μόνον ἑπτακισχίλιοι· ἀλλὰ βασανιζόμενοι ὑπὸ τοῦ ἱερέως, ὅστις ἠνάγκασε τὸ ψεῦδος, ἠναγκάσθησαν νὰ ὁμολογήσωσι δημοσίᾳ ὅτι ἠρίθμουν δέκα χιλιάδας συνεταίρους· λέγουσι δὲ ὅτι ὁ ἐξορκιστὴς κὐχαρίστησεν αὐτοὺς διὰ τὴν τοσαύτην εἰλικρίνειάν των. Ἠδύνατο νὰ μεταβάλῃ τὸν σφυγμὸν τοῦ πάσχοντος καὶ νὰ κατασταση αὐτὸν τοιοῦτον οἷον ἤθελεν ὁ τωχὼν παριστάμενος ἰατρός.

Ἐκάθηπο συνήθως ἔχων, ἀριστερὰ μὲν αὐτοῦ τὸ παράθυρον, δεξιὰ δὲ Σταυρόν τινα, ἐστραμμένον πάντοτε πρὸς τὸν πάσχοντα καὶ τοὺς παρευρισκομένους, περιεζωσμένος μέλαιναν ζώνην καὶ φέρων ἐπὶ τοῦ τραχήλου ἐρυθρὸν περιτραχήλιον καὶ ἀργυρᾶν ἅλυσιν ἐξ ἧς ἐκρέματο σταυρὸς, ἐντὸς τοῦ ὁποίου ἔλεγεν ὅτι ὑπῆρχε τμῆμα μικρὸν τοῦ Τιμίου Ξύλου. Ἔθετε τὸν πάσχοντα εἰς τὰ γόνατα πρὸ αὐτοῦ, ἠρώτα τὸ ὄνομά του, τὴν πατρίδα, καὶ τὴν

(*) Σ. Σ. Α. Β. Διὰ τούτων ὁ γράψας ἐννοεῖ τὸν Ἔξαρχον καὶ τοὺς κηρυγείους τῶν Βουλγάρων. Καθότι οὗτοι ἐν ᾧ ἐξεπαιδεύθησαν ὑπὸ τῆς Μεγάλης τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας ἐκ τοῦ ἐλλείματος τὴν σήμερον ποτίζουσι ταύτην ἀντὶ τοῦ Μάννα χολήν.

ἀσθένειάν του· συνεβούλευεν αὐτὸν νὰ ἔχῃ πίστιν εἰς τὸν Ἰησοῦν· ἤγγιζε τὸ πάσχον μέρος, ἐπιθέτων ἐνίοτε ἐπ' αὐτοῦ τὴν ἄκραν τῆς ζώνης του καὶ διέταττε τὴν ἀσθένειαν νὰ φανερωθῇ, τρίβων τοὺς δακτύλους τῆς χειρός του ἐπὶ τῆς ζώνης καὶ ἐπὶ τοῦ ῥινομάκτρου του. Ἐστήριζεν ἔπειτα τὴν κεφαλὴν τοῦ ἀσθενοῦς τρίβων αὐτὴν καὶ τὸν αὐχένα μετὰ δυνάμεως καὶ διὰ τούτου ἐπετύγχανε τὴν συσσώρευσιν τῶν ὑγρῶν καὶ τὸν ἐρεθισμὸν ἐπὶ τοῦ πάσχοντος μέρους. Ἐάν, μετὰ τὰς διατυπώσεις ταύτας, ὁ δαίμων διήγειρε τὰς ἀλγηδόνας τοῦ ἀσθενοῦς .... ἀπόδειξις ὅτι ὁ πάσχων ἦτον εὐσεβής, ἐὰν δὲ τοὐναντίον ἠπείθει ἢ βραδέως ὑπήκουεν ὁ Γάσνερ συνεπέραινεν ὅτι ὁ πάσχων δὲν εἶχεν ἀρκοῦσαν πίστιν καὶ ὅτι ἡ ἀσθένειά του ἦτο φυσική.

Ὅτε ὁ ἱερεὺς οὗτος κατῴκει εἰς *Elwangen*, διέταττε τοὺς ἐρχομένους πρὸς αὐτὸν διὰ νὰ ἐξορκίσῃ ἀπ' αὐτῶν τὸν διάβολον, νὰ ἐφοδιάζωνται ἔκ τινος παρακειμένου φαρμακείου, μὲ ἔλαιον μὲ ἀρώματα, καὶ μὲ δακτυλίους τινὰς ἐφ' ὧν ἦτο κεχαραγμένον τὸ ὄνομα τοῦ Ἰησοῦ.

Συνταγὴ συνήθως εἰς τοὺς περιβάλλοντας τὴν ἀγυρτείαν διὰ θρησκευτικῆς τινος εὐλαβείας.

Ὁ ἡμέτερος θαυματουργὸς τοσαύτην ἀπέκτησε φήμην, ὥστε ἐξ ὅλων τῶν περιχώρων συνέῤῥεον πρὸς αὐτὸν κατ' ὁμάδας οἱ ἀσθενεῖς. Ἐργάτης τις τῆς *Bobigny* ὀνόματι Καρλομάγνος, πάσχων ἐξ ἰσχιακῆς νόσου καὶ σφοδροῦ πυρετοῦ καὶ ταλαιπωρούμενος ἀπό ἕλκη, ἀφοῦ ἐπὶ πέντε ὁλοκλήρους μῆνας ὑπέφερε πόνους δριμεῖς εἰς ἅπαν αὐτοῦ τὸ σῶμα μετέβη εἰς *Bodigny*, τῆς Γερμανίας τὸ 1776, καὶ θεραπευθεὶς ὑπὸ τοῦ Γάσνερ, ἐδημοσίευσεν ὁμολογίαν τινὰ μετὰ τὴν ἀνάῤῥωσίν του, ἐν ᾗ ἐξέθετε τὸν τρόπον τῆς θεραπείας.

Ἰδοὺ ἡ ἔκθεσις τοῦ ἐργάτου·

« Φθὰς παρὰ τῷ αἰδεσιμοτάτῳ Γάσνερ, ἀφοῦ μὲ κατεβίβασαν ἐκ τῆς ἁμάξης, ἔδειξα εἰς αὐτὸν τὸ εἰσητήριόν μου καὶ μὲ ἔφερον εἰς τὸ δωμάτιόν του Αἱ κνῆμαι ἦσαν, οὕτως εἰπεῖν, συνυφασμέναι ἐντὸς τῶν σκελῶν, καὶ ἐξωγκωμέναι, μία δὲ τῶν πληγῶν μου, ἡ τῆς δεξιᾶς κνήμης ἦτο ἀκόμη ἀνοικτή. Ὁ ἁγιοσέβαστος οὗτος ἱερεὺς μετὰ ἓν τέταρτον τῆς ὥρας ἦλθεν εἰς ἐπίσκεψίν μου, μὲ ἠρώτησεν ἐὰν θέλω νὰ θεραπευθῶ· ναί· τῷ ἀπεκρίθην. Πάραυτα ἐπρόφερε τὸν ἐξορκισμόν. « Ἐν ὀνόματι τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ παυσάτω τὸ κακόν. Ἐγέρθητι καὶ περιπάτει, φίλε! » Ζωογονούμενος ὑπὸ θείας ἐμπιστοσύνης ἠσθάνθην μεταβολήν τινα τὴν ὁποίαν ἀδυνατῶ νὰ περιγράψω· ὑπερφυσικόν τι ἐτελεῖτο ἐν ἐμοί, αἱ κνῆμαι μου ἐπανέρχονται εἰς τὴν προτέραν των θέσιν, ἡ ἐξόγκωσις διαλύεται, ἐγείρομαι καὶ μετρῶ διὰ τῶν βημάτων μου τὸ δωμάτιον τοῦ ἱερέως. Μὲ διατάττει νὰ ἐπανέλθω καὶ νὰ καθήσω ἐπὶ τῆς ἕδρας μου. Ἔθεσε τὸ περιτραχήλιόν του ἔκαμεν ἄλλους τινὰς ἐξορκισμοὺς, καὶ περιεπάτουν μετὰ πλειοτέρου θάῤῥους καὶ εὐχερείας. Μὲ ἠρώτησε, καὶ τοῦτο διὰ νὰ ἐννοήσω ὅτι εἰς τὴν θεραπείαν εἰσέδυσε μόνον τὸ ὄνομα τοῦ Θεοῦ, ἐὰν ἤθελον τὸ κακὸν νὰ ἐπανέλθῃ. Τῷ ἀπεκρίθην ὅτι τὸ ἐπεθύμουν. Διέταξε τὸν ὑπηρέτην μου νὰ θέσῃ μεταξὺ τῶν σκελῶν μου τὰς χεῖρας του καὶ ἐνῷ οὗτος μετὰ μεγάλης δυνάμεως προσεπάθει ν' ἀποχωρίσῃ τὰς κνήμας μου ἦτο ἀδύνατον Εἰς τὴν φωνὴν τοῦ Γάσνερ, ἐκτείνονται καὶ ἐπανέρχονται εἰς τὴν θέσιν των. Μὲ ἠρώτησεν ἐὰν πάσχω ἐξ ἄλλης τινὸς ἀσθενείας. Τῷ εἶπον ὅτι πρὸ ἓξ μηνῶν, εἶχον φοβερὰν κεφαλαλγίαν εἰς τὸ περικράνιον. Διέταξε τὸ κακὸν νὰ ἐπανέλθῃ. Πάραυτα κατέστη ὠχρὸς καὶ τὸ κακὸν ἐπανέρχεται ὑπέρ ποτε σφοδρότερον. Διέταξε νὰ παύσῃ. Καὶ εἰς τὴν φωνήν του ἠφανίσθη. Ἡ δεξιά μου κνήμη ἔῤῥεεν ἀκόμη· ἔπαυσε καὶ αὐτὴ νὰ ῥέῃ. Ἔκτοτε εἶμαι ὑγιής. Δόξαν ἃς ἔχῃ ὁ Θεός, εἰς ὅλην μου τὴν ζωὴν θὰ εὐχαριστῶ τὸν Κ. Γάσνερ. Ὁμολογῶ καὶ βεβαιῶ διὰ τοῦ αἵματός μου τοῦτο ὡς ἀληθὲς καὶ βέβαιον, δοκιμάσας πᾶν ὅ,τι εἰς τὴν παροῦσαν διακήρυξιν ὁμολογῶ καὶ ὑποσημειοῦμαι ΚΑΡΔΟΜΑΓΝΟΣ ἐργάτης, κάτοικος τῆς *Bobigny*, 5 ἰουνίου 1778.» (ἕπεται συνέχεια.)

Γ. Κ. ΞΕΝΟΣ.

ΠΕΡΙ ΛΟΥΚΙΑΝΟΥ.

ἀκμάσαντος μεταξὺ τοῦ 122—200 ἔτους.

—

Ὁ Λουκιανὸς οὗτος πατρίδα εἶχε τὰ Σαμόσατα τῆς Συρίας· ὁ δὲ χρόνος καθ' ὃν ἐγεννήθη καὶ ἀπέθανε δυσκόλως δύναται νὰ διορισθῇ. Οἱ νεώτεροι Ἱστορικοὶ τάσσουσι τὸν χρόνον καθ' ὃν ἤκμασε μεταξὺ τοῦ 120 μέχρι τοῦ 200 ἔτους, ἐπὶ τῆς αὐτοκρατορίας τοῦ Ἀντωνίνου καὶ τοῦ Κομμόδου. Οἱ γονεῖς του ὄντες πτωχοὶ, ἀφιέρωσαν τὸν Λουκιανὸν εἰς τὴν λιθοξοϊκὴν τέχνην, τὴν ὁποίαν ἐδιδάσκετο παρὰ τῷ ἀδελφῷ τῆς μητρός του λιθοξόῳ περιφήμῳ, ἀλλ' ἐπειδὴ καὶ ἡ τέχνη αὕτη ἐφάνη δύσκολος εἰς τὸν Λουκιανὸν, παραιτήσας αὐτὴν ἀπῆλθεν εἰς Ἀντιόχειαν καὶ προσεκολλήθη εἰς τὰς μαθήσεις, εἰς τὰς ὁποίας ἔχων μεγάλην ἔφεσιν ἐν διαστήματι ὀλίγου χρόνου ἐπροόδευσε μεγάλως καὶ ἐγένετο περίκουστος. Κατὰ πρῶτον διωρίσθη συνήγορος, δυσαρεστηθεὶς δὲ καὶ εἰς τοῦτο τὸ ἐπάγγελμα, μετήρχετο μόνον τὴν ῥητορείαν ὅτε καὶ περιῆλθε τὴν Γαλλίαν, Μακεδονίαν, Ἀχαΐαν καὶ Ἰωνίαν. Ἐπειδὴ δὲ καὶ εἰς τὰς ὁδοιπορίας ταύτας ἐνόησεν ὅτι ἔλαβε κλίσιν τινὰ εἰς ἀξιώματα καὶ πλούτη καὶ οὐχὶ εἰς ἀρετὰς καὶ ἄλλα προτερήματα τὰ ὁποῖα στολίζουσι τὸν ἔσω ἄνθρωπον, παραιτήσας καὶ τὴν ῥητορείαν, ἠσπάσθη τὴν φιλοσοφίαν ἥτις στολίζει τὰ ἤθη τοῦ ἀνθρώπου, κατὰ τὸ παράδειγμα τοῦ Σωκράτους, περὶ τῆς ὁποίας τὰ πλεῖστα τῶν συγγραμμάτων του πραγματεύονται· καὶ καθὼς οὗτος ἦτο φίλος ὅλων τῶν ἀρετῶν, οὕτω κατεφρόνει τὴν κακίαν καὶ ἐξέχεε τὴν πικροτάτην χολὴν κατὰ τῆς ἀφροσύνης καὶ ἀλαζονίας τῶν φιλοσόφων τοῦ αἰῶνος του καὶ τῶν παλαιοτέρων. — Ἡ ἐλευθερία τοῦ περιπαίζειν τὰ πάντα, ἥτις ἦτο μεμιγμένη μὲ πικρότητας, παρέτρεψεν εἰς ὑποψίαν τούς τε παλαιοτέρους καὶ νεωτέρους διὰ νὰ τὸν κατηγορήσουν, ὡς ἄθεον, καὶ μολονότι τινὲς τὸν ὑπερασπίζονται κατὰ τοῦτο, δὲν δύνανται ὅμως ν' ἀρνηθῶσιν, ὅτι αὐτὸς ἦτον ὅλως ἔκδοτος εἰς τὴν Ἐπικούρειον φιλοσοφίαν, καὶ ὅτι ἠρνεῖτο τὴν ἀθανασίαν τῆς ψυχῆς, καὶ ὅτι τὰ φυσικὰ πράγματα δὲν τὰ ἐνόμιζεν ἄξια ἐντροπῆς, ὡς καὶ ἐν τοῖς διαλόγοις του ὁμιλεῖ πολλάκις ἔξω τοῦ δέοντος. Ὅτι δὲ αὐτὸς δὲν ἐδέχθη ποτὲ τὸν χριστιανισμὸν, γίνεται δῆλον ἐκ τῆς ὀλίγης γνώσεως, ἣν εἶχε περὶ τῶν χριστιανικῶν δογμάτων, τὰ ὁποῖα συγχέει μετὰ τῶν Ἰουδαϊκῶν. — Ἐπὶ τῆς αὐτοκρατορίας τοῦ Μάρκου Ἀντωνίου ἐστάθη διοικητὴς εἰς ἓν μέρος τῆς Αἰγύπτου καθὼς καὶ ὁ ἴδιος τὸ μαρτυρεῖ. Ἐκ δὲ τοῦ τῆς *Ποδάγρας* ἐγκωμίου μανθάνομεν ὅτι ἔπασχεν καὶ ἐκ τούτου τοῦ πάθους ἐξ οὗ καὶ ἴσως ἀπέθανεν, ὡς συμπεραίνουσιν· τὸ δὲ ὅτι κατεσπαράχθη ὑπὸ τῶν κυνῶν, εἶναι μῦθος.

Ἐκ δὲ τῶν Συγγραμμάτων αὐτοῦ σώζεται μέγας ἀριθμὸς, ἐν οἷς φαίνεται ὁ ἀπαράλλακτος ἁπλοῦς καὶ γλυκύτατος Ἀττικισμὸς, καὶ ἡ τούτου πολυμάθεια καὶ ἀγχίνοια, ἐκτὸς τῶν σπανίων ἀστεϊσμῶν του, καὶ μόλον ὅτι δὲν ἦτο γεννημένος εἰς τὴν Ἀττικὴν, τὸ ὕφος του ἐθαυμάσθη καὶ εἰς αὐτοὺς τοὺς ἰδίους καὶ θαυμάζεται πάντοτε. Ἐκ τοῦ μεγάλου δὲ τούτου ἀριθμοῦ τῶν συγγραμμάτων του ἀναφέρομεν ἐνταῦθα τὰ φέροντα τὴν προτίμησιν, ἅπερ εἰσὶ ταῦτα. — Τίμων ἢ Μισάνθρωπος, ἐν αὐτῷ ζωγραφίζει τοὺς κόλακας καὶ τοὺς κακῶς χρωμένους τὰ πλούτη. Προμηθεὺς ἢ Καύκασος. Θεῶν διάλογοι, ἐν οἷς διηγεῖται τοὺς ὡραιοτέρους μύθους καὶ τὰς ἀπρεπεῖς ἐφευρέσεις τῶν Ποιητῶν. — Νεκρικοὶ διάλογοι τοὺς ὁποίους ὁ ἀμίμητος Φοντενὲλλ κάλλιστα ἐμιμήθη. Ἁλιεὺς καὶ Ἀναβίωσις μία ὑπεράσπισις τῶν προτέρων διαλόγων. *Περὶ μισθοφόρων διδασκάλων*, *Ζεὺς ἀντιλεγόμενος*, Ζεὺς τραγῳδούμενος ἐν ᾧ ἀποδεικνύει τὴν ἀσχημοσύνην τῆς δεισιδαιμονίας καὶ τὴν τῶν Ἐθνικῶν Θεῶν. Τὰ δ' ἀμφιβαλλόμενα τούτου εἰσί. — Ἀλκυὼν, τοῦτο ἀποδίδεται εἰς τὸν Πλάτωνα ἢ Λέοντα τοὺς Ἀκαδημαϊκούς. Μένιππος, Ἀγρολογία, Ἔρωτες θεὰ Συρία, Δημοσθένους ἐγκώμιον, Κυνικὸς, ψευδοσοφιστὴς, φιλόπατρις, οὗτος δ' ἀπεδείχθη ὑπὸ τοῦ Γέσνερ ὅτι εἶναι ἄλλου τινὸς Λουκιανοῦ νεωτέρου ἀκμάσαντος ἐπὶ Ἰουλιανοῦ πρὸς τὸν ὁποῖον καὶ μία ἐπιστολή του σώζεται. Χαρίδημος, Νέμη, καὶ Ὠκύπους.